

ใบรับรองวิทยานิพนธ์
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ภาษาศาสตร์ประยุกต์)

ปริญญา

ภาษาศาสตร์ประยุกต์

ภาษาศาสตร์

สาขา

ภาควิชา

เรื่อง

การวิเคราะห์องค์ประกอบคำลงท้ายภาษาไทยถิ่นอีสานจังหวัดมหาสารคาม

A Componential Analysis of Final Particles in Maha Sarakham

นามผู้วิจัย

นางสาวชนัยชนม์ ปลั่งเจริญศรี

ได้พิจารณาเห็นชอบโดย

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์หม่อมหลวง จรัลวิไล จรุงฤกษ์, อ.ค.)

หัวหน้าภาควิชา

(อาจารย์คุณมาภรณ์ สังขมาน, Ph.D.)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์รับรองแล้ว

(รองศาสตราจารย์กัญญา ธีระกุล, D.Agr.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่ เดือน พ.ศ.

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

การวิเคราะห์องค์ประกอบคำลงท้ายภาษาไทยถิ่นอีสานจังหวัดมหาสารคาม

A Componential Analysis of Final Particles in Maha Sarakham

โดย

นางสาวชนัยชนม์ ปลั่งเจริญศรี

เสนอ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ภาษาศาสตร์ประยุกต์)

พ.ศ. 2557

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ชัชชนม์ ปลั่งเจริญศรี 2557: การวิเคราะห์องค์ประกอบคำลงท้ายภาษาไทยถิ่นอีสาน
จังหวัดมหาสารคาม ปรินญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ภาษาศาสตร์ประยุกต์)
สาขาภาษาศาสตร์ประยุกต์ ภาควิชาภาษาศาสตร์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก:
ผู้ช่วยศาสตราจารย์หม่อมหลวง จรัลวิไล จรุงโรจน์, อ.ด 132 หน้า

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ วิเคราะห์องค์ประกอบทางความหมายของคำลงท้าย
ภาษาไทยถิ่นอีสานจังหวัดมหาสารคาม โดยใช้ทฤษฎีการวิเคราะห์องค์ประกอบ
(A Componential Analysis) ผู้วิจัยเก็บข้อมูลโดยการบันทึกบทสนทนาของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้
ภาษาไทยถิ่นอีสานจังหวัดมหาสารคามเป็นภาษาแม่ แล้วนำคำลงท้ายที่ได้มาวิเคราะห์หา
องค์ประกอบทางความหมาย

ผลการศึกษาพบว่า ภาษาไทยถิ่นอีสานจังหวัดมหาสารคาม มีคำลงท้ายทั้งหมด 24 คำ
ได้แก่ /tiʔ¹/, /bɔː⁵/, /paj³/, /laʔ¹/(1), /laʔ¹/(2), /laʔ¹/(3), /kɔʔ¹/, /huʔ³/,
/nɔː³/, /waː²/, /loːt⁵/, /tʰɔʔ¹/, /mɛʔ¹/, /naː²/, /ɛːw¹/, /dɔː⁵/, /dɔːk¹/,
/deː²/, /mɛː²/, /nɔːʔ³/, /tua³/, /sam⁵/, /tiʔ³/, และ /deʔ³/

ผลการวิเคราะห์บทสนทนาโดยใช้ทฤษฎีการวิเคราะห์องค์ประกอบพบว่า มิติความ
แตกต่าง (Dimensions of Contrast) ที่ใช้ในการจำแนกความหมายของคำลงท้ายแต่ละคำออก
จากกันมี 12 มิติ ได้แก่ 1) มิติชนิดของประโยค 2) มิติการแสดงคำถาม 3) มิติการปฏิเสธ 4) มิติ
ความนุ่มนวล 5) มิติการคาดการณ์ของผู้พูด 6) มิติสนับสนุน 7) มิติเสริมจลัน 8) มิติการขัดแย้ง
9) มิติข้อมูลใหม่ 10) มิติความแน่ใจ 11) มิติสถานการณ์เกิดขึ้นตรงตามที่คาดการณ์ไว้ และ
12) มิติประโยคเริ่ม นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้เปรียบเทียบคำลงท้ายภาษาไทยถิ่นอีสาน
จังหวัดมหาสารคามกับภาษาไทยกรุงเทพฯ ภาษาไทยถิ่นบุรีรัมย์และภาษาไทยถิ่นโคราชด้วย

Chanaichon Plangcharoensri 2014: A Componential Analysis of Final Particles in Maha Sarakham. Master of Arts (Applied Linguistics), Major Field: Applied Linguistics, Department of Linguistics. Thesis Advisor: Assistant Professor Mom Luang Jaralvilai Charunrochana, Ph.D. 132 pages.

The purpose of this research is to analyze the semantic components of final particles in Thai Dialect of Maha Sarakham Province based on a componential analysis Theory. From the study, the result shows that there are 24 I-san dialect final particles used in Maha Sarakham.

These are /tiʔ¹/, /bɔː⁵/, /paj³/, /laʔ¹/(1), /laʔ¹/(2), /laʔ¹/(3), /kɔʔ¹/, /huʔ³/, /nɔː³/, /waː²/, /loːt⁵/, /tʰɔʔ¹/, /mɛʔ¹/, /naː²/, /lɛːw¹/, /dɔː⁵/, /dɔːk¹/, /deː²/, /mɛː²/, /nɔːʔ³/, /tua³/, /sam⁵/, /tiʔ³/, and /deʔ³/

All the final particles were differentiated by using 12 dimensions of contrast: 1) sentence type, 2) expressing question, 3) expressing negative 4) expressing gentleness, 5) speaker's prediction, 6) convincing listener agreement, 7) expressing the finishing, 8) expressing disagreement, 9) giving or receiving new information, 10) expressing certainty, 11) expressing something happened as expected, and 12) expressing beginning sentence

Moreover, the result were taken to compare with three dialect languages in Thai ; there are Thai in Bangkok, Thai in Burirum and Thai in Kho-rat also.

Student's signature

Thesis Advisor's signature

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ผ.ศ.ดร.ม.ล. จรัลวิไล จรุงญโรจน์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ให้ความกรุณาและความเมตตา เสียสละเวลาอันมีค่าเพื่อให้คำแนะนำ สั่งสอน ชี้แนะและตรวจสอบวิทยานิพนธ์ของข้าพเจ้าตั้งแต่ต้นจนจบด้วยความเอาใจใส่ ซึ่งนอกจากท่านจะให้ความกรุณาให้คำชี้แนะเกี่ยวกับเรื่องวิทยานิพนธ์แล้ว ท่านยังให้คำชี้แนะอื่นๆ อีกมากมายที่เป็นประโยชน์ในการดำเนินชีวิต นอกจากนี้ ท่านยังเป็นกำลังใจและแบบอย่างที่ดีที่ข้าพเจ้าเคารพ และจะนำไปปฏิบัติตามในอนาคต รวมทั้ง คณาจารย์ทุกท่านที่ให้ความรู้ ความเอาใจใส่ และความอบอุ่นกับนิสิตให้รู้สึกเหมือนเป็นคนในครอบครัวเดียวกัน รวมถึง ขอขอบพระคุณ พี่จุ่ม คุณวรรณากลิ่นกลิ่น (เจ้าหน้าที่ธุรการ) ที่อำนวยความสะดวกทุกอย่างให้ข้าพเจ้าและเพื่อนๆ ทั้งในช่วงที่ศึกษาอยู่และช่วงที่กำลังทำวิทยานิพนธ์ ให้ความช่วยเหลือและข้อมูลต่างๆ และที่สำคัญที่สุด ขอขอบพระคุณสามี ร้อยเอก วีระพงษ์ และลูกชาย ด.ช. กานต์ธิพศ ยอดยิ่ง ที่คอยเป็นกำลังใจให้ข้าพเจ้าเสมอในเวลาที่ข้าพเจ้ารู้สึกเหนื่อยและท้อแท้ ขอขอบพระคุณญาติพี่น้องทุกท่านที่ให้ที่อยู่อาศัยและอำนวยความสะดวกทุกอย่างเวลาที่ข้าพเจ้ามาทำธุระที่มหาวิทยาลัย โดยเฉพาะ น้ำน้อย น้ำแก้ว ขอขอบคุณ คุณยายรัชนี จันทร์ลุน (ยายตุ้ย) ที่อนุญาตและให้ความสะดวกในการเก็บข้อมูลบทสนทนา ขอขอบคุณกลุ่มตัวอย่างและผู้บอกภาษาทุกท่านที่เสียสละเวลาให้ข้อมูลแก่ข้าพเจ้าและอนุญาตให้ข้าพเจ้าเก็บข้อมูลการสนทนา ขอขอบคุณน้องชายทั้ง 2 ที่คอยอำนวยความสะดวกในการเดินทางต่างๆ

สุดท้ายนี้ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์กัญญา บุรีรัตน์ และ อาจารย์ศิริชัย ปลั่งเจริญศรี มารดา และ บิดาของข้าพเจ้า ที่คอยอบรม สั่งสอน อำนวยความสะดวก คอยสนับสนุนและให้กำลังใจอยู่เสมอ รวมทั้งให้ข้าพเจ้าได้เกิดมาและมีโอกาสได้รับการศึกษาที่ดี อย่างเช่นทุกวันนี้

หากวิทยานิพนธ์เล่มนี้ยังมีประโยชน์อยู่บ้าง ผู้วิจัยขอมอบความดีนี้ให้แก่ บิดา มารดา และ ปู่ ย่า ตา ยายที่ล่วงลับไปแล้ว และคณาจารย์ที่ประสิทธิ์ประสาทความรู้ด้านภาษาศาสตร์ให้ข้าพเจ้าทุกท่าน และหากวิทยานิพนธ์เล่มนี้มีข้อผิดพลาดประการใด ผู้วิจัยขอน้อมยอมรับด้วยตนเองและจะนำไปปรับปรุงแก้ไขในโอกาสต่อไป

ชนัยชนม์ ปลั่งเจริญศรี

กันยายน 2556

สารบัญ

	หน้า
สารบัญตาราง	(3)
สารบัญภาพ	(4)
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์งานวิจัย	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	3
ขอบเขตงานวิจัย	4
นิยามศัพท์	5
บทที่ 2 การตรวจเอกสาร	6
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคำลงท้ายในภาษาไทยและภาษาไทยถิ่น	6
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคำลงท้ายในภาษาไทยถิ่น	14
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคำลงท้ายในภาษาอื่น	30
งานวิจัยอื่นๆ ที่ใช้ทฤษฎีวิเคราะห์องค์ประกอบ	50
ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์องค์ประกอบ	59
บทที่ 3 วิธีการวิจัย	63
ขั้นเตรียมการ	63
ขั้นรวบรวมข้อมูล	65
ขั้นวิเคราะห์ข้อมูล	67
เกณฑ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์หาคำลงท้าย	67
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	70
การคัดเลือกหาคำลงท้ายที่ได้จากบทสนทนาโดยใช้เกณฑ์ที่กำหนดไว้	70
มิติความแตกต่างและอรรถลักษณะที่ใช้จำแนกคำลงท้ายภาษาไทยถิ่น	71
จังหวัดมหาสารคาม	71

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
การวิเคราะห์องค์ประกอบทางความหมายคำลงท้ายภาษาไทยถิ่นอีสาน จังหวัดมหาสารคาม	85
บทที่ 5 สรุปลผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	108
สรุปลผลการวิจัย	108
อภิปรายผล	112
ข้อเสนอแนะ	117
เอกสารและสิ่งอ้างอิง	119
ภาคผนวก	123
ประวัติการศึกษาและการทำงาน	132

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบคำลงท้ายภาษาไทยจากบทสนทนา	105
ตารางผนวกที่		
1	แสดงหน่วยเสียงพยัญชนะภาษาไทยถิ่นจังหวัดมหาสารคาม	129
2	แสดงหน่วยเสียงสระเดี่ยวในภาษาไทยถิ่นจังหวัดมหาสารคาม	130

สารบัญภาพ

ภาพที่

หน้า

1 ผลวิเคราะห์องค์ประกอบของคำลงท้ายภาษาไทยถิ่นจังหวัดมหาสารคาม 107

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

คำลงท้ายถือได้ว่าเป็นหมวดคำหนึ่งที่มีความสำคัญในการใช้สื่อสารในชีวิตประจำวัน การสนทนาเป็นวิธีหนึ่งในการติดต่อสื่อสาร ดังนั้น การเข้าใจทุกถ้อยคำของภาษาพูดที่ใช้ในการสนทนานั้นจะช่วยให้การสื่อสารสัมฤทธิ์ผลและเข้าใจความหมายที่ผู้พูดตั้งใจสื่อให้ผู้ฟังเข้าใจอย่างถูกต้อง ถ้าผู้ฟังเข้าใจคำลงท้ายไม่ถูกต้องอาจทำให้เกิดปัญหาหรือเกิดความเข้าใจผิดระหว่างผู้พูดและผู้ฟังได้ เนื่องจาก ผู้ฟังอาจเกิดการเข้าใจผิดในเจตนา อารมณ์ และความรู้สึกของผู้พูดที่ต้องการสื่อสารไปยังผู้ฟังจนทำให้การสื่อสารระหว่างผู้พูดและผู้ฟังนั้นไม่สัมฤทธิ์ผล ซึ่งข้อความที่กล่าวข้างต้นนั้นแสดงถึงความสำคัญของคำลงท้ายที่เรามักใช้กันในภาษาพูดอยู่เสมอในชีวิตประจำวัน นั่นคือ คำลงท้ายเป็นมีคุณสมบัติพิเศษ เนื่องจากคำลงท้ายมีความสำคัญในการสามารถขยายความชัดเจนทางด้านอรรถศาสตร์หรือทางด้านความหมายของประโยคให้มีความหมายชัดเจนมากยิ่งขึ้น

คำลงท้าย (Final Particle) คือ คำที่ปรากฏอยู่ตำแหน่งท้ายสุดของข้อความหรือประโยค และไม่มี ความหมายประจำคำ (Lexical meaning) กล่าวคือ เมื่อกล่าวคำลงท้ายออกมา โดยที่ไม่มีประโยคหรือบริบทข้อความอื่นประกอบ คำลงท้ายคำนั้นจะไม่มี ความหมายและไม่สามารถแปลได้ว่า คำลงท้ายคำนั้นมีความหมายเช่นไร อย่างไรก็ตาม เมื่อคำลงท้ายนั้นปรากฏอยู่ท้ายสุดของประโยคใด ประโยคนั้นจะมีความหมายของประโยคที่มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น เพราะคำลงท้ายสามารถช่วยในการแสดงเจตนา อารมณ์และความรู้สึกของผู้พูดที่ต้องการสื่อให้ผู้ฟังทราบโดยทำให้ความหมายรวมของประโยคนั้นมีความหมายที่ชัดเจนมากยิ่งขึ้นในเรื่องของเจตนา อารมณ์และ ความรู้สึกของผู้พูดว่าผู้พูดคิดหรือต้องการสื่ออะไรให้ผู้ฟังทราบ ดังนั้น เราจึงสามารถบอกได้ว่า คำลงท้ายมีความสำคัญที่ทำให้การสนทนาซึ่งใช้ภาษาพูดนั้นมีความชัดเจนมากยิ่งขึ้นในเรื่องของการแสดงอารมณ์และ ความรู้สึกของผู้พูด คำลงท้ายมักพบได้มากในภาษาแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เช่น ภาษาไทย ภาษาพม่า ภาษาลาว ภาษาเวียดนาม เป็นต้น แม้กระทั่ง ภาษาถิ่น ยังพบว่า มีการใช้คำลงท้ายเช่นเดียวกัน ดังได้กล่าวไปแล้วข้างต้นว่า คำลงท้ายเป็นหมวดคำชนิด

หนึ่งที่ไม่มีความหมายในตัวเอง แต่เมื่อนำไปต่อท้ายประโยคแล้ว คำลงท้ายจะช่วยเสริมความหมายรวมของประโยคให้ชัดเจนมากยิ่งขึ้นในแง่ของอารมณ์และความรู้สึกของผู้พูด

ดังนั้น ถ้าหากไม่มีการใช้คำลงท้ายอาจจะทำให้การสนทนาระหว่างผู้พูดและผู้ฟังมีความยากลำบากมากยิ่งขึ้น เนื่องจาก ผู้ฟังอาจไม่เข้าใจเจตนาอารมณ์ที่แท้จริงของผู้พูดว่าเป็นเช่นไรและจริงๆ แล้วผู้ฟังต้องการสื่อถึงอะไร หรือผู้ฟังอาจจะไม่ทราบว่สิ่งที่ผู้พูดกล่าวกับผู้ฟังนั้นมีเจตนาที่ต้องการหมายความอย่างผู้พูดกล่าวจริงหรือตรงกันข้ามกับที่ผู้พูดกล่าว เพราะฉะนั้นผู้ฟังสามารถที่จะรับรู้ได้ว่าผู้พูดต้องการที่จะสื่ออะไรกับตน โดยสังเกตที่การใช้คำลงท้ายและน้ำเสียงที่สื่อถึงอารมณ์ของผู้พูดว่าผู้พูดใช้คำลงท้ายอย่างไร ยกตัวอย่างเช่น ถ้าผู้พูดใช้คำลงท้ายที่เมื่อเติมเข้าไปหลังประโยคแล้วทำให้ประโยคฟังดูห้วน ผู้ฟังก็จะเข้าใจได้ทันทีว่าผู้พูดอาจจะไม่พอใจหรือโกรธ แต่ถ้าหากผู้พูดใช้คำลงท้ายที่เมื่อเติมเข้าไปแล้วฟังดูนุ่มนวล อ่อนโยน ผู้ฟังก็สามารถเข้าใจได้ว่าผู้พูดนั้นมีความพอใจ อ่อนน้อมหรือแสดงความเคารพ เมื่อพูดกับตน

เนื่องจากคำลงท้ายเป็นหมวดคำหนึ่งที่มีความน่าสนใจ ทั้งนี้ จึงมีผู้ศึกษาเกี่ยวกับคำลงท้ายไว้ค่อนข้างมาก โดยศึกษาในมิติที่แตกต่างกันออกไป เช่น นิรมล บุญซ้อน (2540) ศึกษาคำลงท้ายในภาษาพวนในเรื่องของ ระบบเสียง ลักษณะโครงสร้างพยางค์ รูปแปรของคำลงท้าย รวมไปถึง ความสัมพันธ์ระหว่างทางลักษณะเสียงกับความหมายของคำลงท้าย ทศพร ปุ่มสีดา (2547) ศึกษาคำลงท้ายในเรื่องของระบบเสียง ลักษณะโครงสร้างพยางค์และศึกษากการใช้คำลงท้ายในภาษาถิ่นบุรีรัมย์เปรียบเทียบกับระหว่างคำลงท้ายภาษาถิ่นจังหวัดบุรีรัมย์กับภาษาถิ่นจังหวัดขอนแก่นด้วย นอกจากนี้ยังมี ภัทรา ปิณฑะแพทย์ (2549) ที่ได้ศึกษาองค์ประกอบทางความหมายของคำลงท้ายในภาษาเวียดนาม และ วรชมน เพียรเสมอ (2552) ที่ศึกษาองค์ประกอบทางความหมายของคำลงท้ายในภาษาไทยมาตรฐานโดยใช้ทฤษฎีการวิเคราะห์องค์ประกอบ เป็นต้น

เมื่อผู้วิจัยอ่านงานวิจัยดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยสนใจความหมายของภาษาไทยถิ่นอีสานซึ่งคนอีสานใช้ในชีวิตประจำวัน โดยผู้วิจัยเลือกศึกษาคำลงท้ายในภาษาไทยถิ่นอีสานจังหวัดมหาสารคามซึ่งเป็นภูมิลำเนาของผู้วิจัย จังหวัดมหาสารคามมีการใช้ภาษาไทยถิ่นอีสานในการติดต่อสื่อสารในชีวิตประจำวันและมีการใช้คำลงท้ายในภาษาถิ่นด้วย นั่นก็คือ ภาษาไทยถิ่นอีสานจังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัยเห็นว่า คำลงท้ายภาษาไทยถิ่นอีสานจังหวัดมหาสารคามก็มีความน่าสนใจเกี่ยวกับความหมายของคำลงท้ายนั้นและจำนวนคำลงท้ายดังกล่าวก็มี

ค่อนข้างมาก และยังมีผู้ศึกษาคำลงท้ายในแนวทางดังกล่าวไว้อย่างเป็นลายลักษณ์อักษร และอย่างเป็นระบบ ผู้วิจัยจึงอยากจะศึกษาเรื่ององค์ประกอบทางความหมายของคำลงท้าย ภาษาไทยถิ่นมหาสารคามไว้อย่างเป็นระบบ นอกจากนี้ได้สร้างองค์ความรู้ใหม่ทางด้านอรรถศาสตร์ ในภาษาไทยถิ่นแล้วยังถือเป็นการอนุรักษ์ภาษาไทยถิ่นด้วย โดยวิธีที่ผู้วิจัยเลือกที่จะนำมาใช้ในการศึกษา ก็คือ การวิเคราะห์องค์ประกอบทางความหมาย (Componential analysis) เนื่องจากผู้วิจัยเห็นว่า ทฤษฎีหรือวิธีการดังกล่าวเป็นวิธีที่เหมาะสมที่สุด โดยทฤษฎีหรือวิธีการดังกล่าวนี้ สามารถแสดงความแตกต่างของคำที่อยู่ในหมวดเดียวกันและมีความหมายที่คล้ายคลึงกันมากให้ แยกออกจากกันได้อย่างชัดเจนและผู้อ่านสามารถเข้าใจได้ง่าย นอกจากนี้แล้ว ผู้วิจัยได้นำผลวิจัย มาเปรียบต่างกับภาษาไทยถิ่นโคราชของ ญรัฎฐา จุลพรหม (2534) ภาษาไทยถิ่นบุรีรัมย์ของ ทศพร ปุ่มสีดา (2547) และ ภาษาไทยมาตรฐานของ วรพรรณ เพียรเสมอ (2552) อีกด้วย จาก การตรวจสอบเอกสาร ยังไม่มีผู้ใดศึกษาหาองค์ประกอบทางความหมายของคำลงท้ายภาษาไทย ถิ่นด้วยวิธีการหรือทฤษฎีดังกล่าวและยังไม่มีผู้ใดนำองค์ประกอบทางความหมายของภาษาไทย ถิ่นอีสานจังหวัดมหาสารคามไปเปรียบเทียบกับสามภาษาย่อยดังกล่าวข้างต้น เพราะฉะนั้น ผู้วิจัย จึงศึกษาเพื่อให้เป็นแนวทางในการดำเนินงานวิจัยในงานที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันหรือต้องการ ทำในแนวทางเดียวกันแต่เป็นภาษาอื่น

วัตถุประสงค์งานวิจัย

วิเคราะห์องค์ประกอบของคำลงท้ายภาษาไทยถิ่นอีสานจังหวัดมหาสารคาม โดยใช้ ทฤษฎีวิเคราะห์องค์ประกอบ (A Componential Analysis)

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบองค์ประกอบของคำลงท้ายในภาษาไทยถิ่นอีสานจังหวัดมหาสารคาม
2. ช่วยอนุรักษ์ภาษาไทยถิ่นอย่างเป็นลายลักษณ์อักษร โดยทั่วไปแล้ว ภาษาไทยถิ่น ต่างๆ นั้นไม่ค่อยมีการศึกษาและบันทึกไว้เป็นลายลักษณ์อักษร ดังนั้น ผู้วิจัยเกรงว่าภาษาดังกล่าวนั้นอาจเลือนหายไป ผู้วิจัยจึงศึกษาและจดบันทึกภาษาไทยถิ่นดังกล่าวไว้เป็นลายลักษณ์อักษรไว้ อย่างเป็นระบบ ซึ่งช่วยในการศึกษาภาษาไทยถิ่นในด้านการอนุรักษ์ภาษาเพื่อเป็นแนวทางใน การศึกษา

3. ทราบความแตกต่างระหว่างภาษาไทยถิ่นจังหวัดมหาสารคามกับภาษาไทยกรุงเทพฯ ภาษาขอนแก่น และภาษาโคราช
4. เป็นแนวทางในการศึกษาคำลงท้ายหรือคำชนิดอื่นในภาษาไทยถิ่นอื่นๆ หรือในภาษาอื่นต่อไป

ขอบเขตงานวิจัย

1. ข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้มาจากการบันทึกบทสนทนาจากกลุ่มตัวอย่างซึ่งมีคุณสมบัติครบถ้วนตามที่กำหนดไว้ ดังนี้ กลุ่มตัวอย่างต้องเป็นคนอีสานมีภูมิลำเนาอยู่ในชนบท จังหวัดมหาสารคามช่วงอายุ 20-60ปี จำนวน 20 คน ผู้วิจัยไม่เก็บข้อมูลจากพื้นที่ดังต่อไปนี้ ได้แก่ อำเภอเมือง ซึ่งได้รับอิทธิพลในการใช้ภาษาไทยมาตรฐาน และหมู่บ้านชาวภู่อ 5 หมู่บ้านใน จังหวัดมหาสารคาม ได้แก่ บ้านโนน บ้านน้ำใส บ้านส้มป่อย บ้านยางและบ้านท่าขอนยาง
2. ผู้วิจัยศึกษาเฉพาะข้อมูลบทสนทนาที่บันทึกเสียงได้จากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ภาษาไทยถิ่นอีสานจังหวัดมหาสารคามเป็นภาษาแม่เป็นระยะเวลาประมาณ 40 ชั่วโมง ตั้งแต่เดือนพฤษภาคม ถึง เดือนมิถุนายน 2553 เท่านั้น
3. ผู้วิจัยศึกษาคำลงท้ายภาษาไทยถิ่นอีสานจังหวัดมหาสารคามที่ปรากฏเพียงคำเดียวเท่านั้น ไม่ศึกษาคำลงท้ายที่ปรากฏร่วมกันหรือซ้อนกันมากกว่า 1 คำขึ้นไป และศึกษาเฉพาะคำลงท้ายที่ลงท้ายประโยคเท่านั้น ไม่ครอบคลุมถึง คำลงท้ายที่ปรากฏท้ายวลี คำ หรือ ข้อความที่ไม่ใช่ประโยค
4. ผู้วิจัยศึกษารูปหลักของคำลงท้ายภาษาไทยถิ่นอีสานจังหวัดมหาสารคามเท่านั้น ไม่ศึกษารูปแปรของคำลงท้ายของภาษาดังกล่าว เนื่องจากรูปแปรมีความหมายแก่นเหมือนกันกับรูปหลักแต่ต่างกันที่อารมณ์และความรู้สึกขณะที่ผู้พูดพูดซึ่งอาจทำให้ความหมายย่อยเปลี่ยนไป

นิยามศัพท์

คำลงท้าย คำลงท้าย หมายถึง คำที่ปรากฏอยู่ตำแหน่งท้ายสุดของประโยคและคำที่สามารถนำมาต่อท้ายคำลงท้ายได้นั้นต้องเป็นคำลงท้ายเช่นเดียวกัน นั่นคือ คำลงท้ายสามารถปรากฏร่วมกันได้ แต่ไม่สามารถจัดให้เป็นคำหลัก (Content word) ได้ เช่น คำนาม คำกริยา คำคุณศัพท์ คำวิเศษณ์ เป็นต้น นอกจากนี้คำลงท้ายสามารถเป็นคำที่สามารถบอกเจตนา อารมณ์ และความรู้สึกของผู้ส่งสารให้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น คำลงท้ายแต่ละคำจะไม่มี ความหมายชัดเจนเมื่อปรากฏตามลำพังโดยไม่มีบริบท เพราะไม่มีความหมายประจำรูปโดยเฉพาะ (Lexical meaning) แต่สามารถทำหน้าที่แสดงความหมายรวมของประโยคให้ชัดเจนมากยิ่งขึ้นได้ คำลงท้ายอาจมีรูปแบบ (Variant) ซึ่งมีรูปร่าง ลักษณะหรือส่วนประกอบที่มีความแตกต่างกัน บางประการจากรูปหลัก แต่ก็ยังเป็นสมาชิกของสิ่งเดียวกัน ตัวอย่างเช่น รูปแบบอาจแตกต่างกับรูปหลัก ในเรื่องของเสียงสระ พยัญชนะ หรือวรรณยุกต์ แต่ก็ไม่ทำให้ความหมายหลักหรือความหมายแก่นของเนื้อความเปลี่ยนไปจากเดิมได้

รูปแบบ (วิจิตร ภาณุพงศ์, 2525: 61-63) กล่าวว่า คำลงท้ายมักจะมีลักษณะพิเศษ นั่นคือ รูปแบบ ซึ่งหมายถึง รูปของคำซึ่งมีรูปร่าง ลักษณะหรือส่วนประกอบที่มีความแตกต่างกัน บางประการจากรูปหลัก แต่ก็ยังเป็นสมาชิกของสิ่งเดียวกันหรือยังเป็นคำเดียวกัน นั่นเอง ตัวอย่างเช่น รูปแบบอาจแตกต่างกับรูปหลัก ในเรื่องของเสียงสระ พยัญชนะ หรือวรรณยุกต์ แต่ก็ไม่ทำให้ความหมายหลักหรือความหมายแก่นของเนื้อความเปลี่ยนไปจากเดิมได้

การวิเคราะห์องค์ประกอบ (Componential Analysis) หมายถึง วิธีการหาความหมาย โดยการวิเคราะห์องค์ประกอบส่วนย่อยของความหมาย (Semantic features หรือ components) ที่จำเป็นและเพียงพอ (Necessary and sufficient) ให้เห็นความแตกต่างจากคำอื่นๆ ในหมวดเดียวกันหรือคำที่มีความหมายคล้ายกัน

อรรถลักษณะ (Semantic Feature) หมายถึง ลักษณะการเขียนองค์ประกอบทาง ความหมายของคำหนึ่งๆ โดยอรรถลักษณะมักอยู่ในรูปแบบทวิลักษณะ (Binary Features) นั่นคือ + และ - นั่นก็คือ [+] หมายถึง มี หรือ เป็น และ [-] หมายถึง ไม่มี หรือ ไม่เป็น

บทที่ 2

การตรวจเอกสาร

ผู้วิจัยได้จำแนกเอกสารที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยนี้เป็น 3 ส่วน คือ

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคำลงท้ายในภาษาไทยและภาษาไทยถิ่น
2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคำลงท้ายในภาษาอื่น
3. ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์องค์ประกอบ

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคำลงท้ายในภาษาไทยและภาษาไทยถิ่น

นworรณ พันธ์เมธธา (2527: 72-79) เรียกคำลงท้ายว่าเป็นคำเสริม คือ เป็นคำที่เสริมเข้าไปในประโยคเพื่อเน้นเจตนาของผู้พูดว่าต้องการบอกเล่า ขอร้องหรือถาม ฯลฯ หรือบอกสภาพระหว่างผู้พูดกับผู้ฟังว่าเสมอกันหรือสนิทสนมกันหรือไม่ โดยแบ่งคำลงท้ายออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่

1. คำบอกมาลา-เป็นคำลงท้ายที่มักใช้สื่อสารด้วยการพูด ทำให้น่าฟังยิ่งขึ้น ไม่ห้วนเกินไป รวมถึงยังช่วยเน้นเจตนาของผู้พูดว่าต้องการบอกเล่า สั่ง ขอร้อง อ้อนวอน หรือถาม ฯลฯ ยกตัวอย่าง เช่น

- คำพวก “นะ” เช่น นะ นะ
- คำพวก “สิ” เช่น สิ สิ สิ สิ
- คำพวก “ละ” เช่น ละ ละ
- คำพวก “เถอะ” หรือ เถิด

2. คำบอกคำถาม ได้แก่ คำว่า หรือ กับ ไหม ทั้งสองคำมีตำแหน่งอยู่ท้ายประโยค แต่ความหมายผิดกันและไม่สามารถใช้แทนกันได้ โดยคำลงท้าย “หรือ” ใช้เมื่อผู้ถามได้ทราบเรื่องราวมาบ้างแล้ว อาจจะเป็นเพราะมีผู้บอกเล่าหรือผู้ถาม ได้เห็นด้วยตนเองและต้องการถามเพื่อความแน่ใจหรือในบางกรณีก็ถามตามมารยาทสังคม ผู้ถามคาดว่าผู้ตอบจะตอบรับหรือบางที

ก็ไม่ต้องการคำตอบ ส่วนคำลงท้าย “ไหม” ใช้เมื่อผู้ถามไม่ทราบเรื่องราวมาก่อน และต้องการคำตอบ และไม่ได้คาดว่าการตอบรับหรือปฏิเสธ

3. คำบอกสถานภาพ เป็นคำที่ใช้แสดง เพศ วัย ของผู้พูด ของผู้พูด สถานะของผู้ฟัง และท่าทีของผู้พูดต่อผู้ฟัง โดยแบ่งคำลงท้ายเป็นกลุ่ม ดังนี้

3.1 เพศของผู้พูด เช่น

ถ้าเป็นผู้หญิงจะใช้คำว่า ค่ะ ค่ะ จ๊ะ จ๊ะ เพคะ เป็นต้น

ถ้าเป็นผู้ชายจะใช้คำว่า ครับ ผู้ชายบางคนจะใช้คำว่า จ๊ะ จ๊ะ กับผู้หญิงแสดงความสนิทสนมและเอ็นดู เป็นต้น

3.2 เพศของผู้ฟัง เช่น

ถ้าผู้ฟังเป็นเด็กหญิง ผู้พูดแม่จะเป็นชายก็อาจใช้คำว่า ค่ะ ค่ะ จ๊ะ จ๊ะ

ถ้าผู้ฟังเป็นเด็กชาย ผู้พูดแม่จะเป็นหญิงก็อาจใช้คำว่า ครับ

3.3 วัยของผู้พูด เช่น เด็กหนุ่มและเด็กชายจะใช้คำว่า ฮะ เป็นต้น

3.4 สถานะของผู้ฟังเช่น

ถ้าผู้ฟังเป็นเจ้านาย ผู้พูดที่เป็นหญิง ใช้คำว่า เพคะ

ถ้าผู้ฟังเป็นเจ้านาย ผู้พูดที่เป็นชาย ใช้คำว่า พะยะคะ พระพุทธเจ้าข้า

3.5 ท่าทีของผู้พูดต่อผู้ฟัง

ถ้าผู้พูดไม่ยกย่อง สนิทสนมและมีฐานะต่ำกว่าผู้พูดอาจใช้คำว่า ะ โวย ซึ่งเป็นคำไม่สุภาพมักใช้เฉพาะชายถ้าผู้พูดยกย่องผู้ฟัง ผู้พูดที่เป็นหญิงใช้คำว่า ค่ะ ค่ะ ผู้พูดที่เป็นชายใช้คำว่า ครับ

Cooke (1989) ได้จำแนกคำลงท้ายที่ทำหน้าที่ระดับประโยคเป็น 4 ประเภทไว้ในงานวิจัยเรื่อง Thai Sentence Particles: Forms' Meaning and Formal Semantic Variations ดังนี้

1. คำลงท้ายระดับประโยคที่แสดงให้ทราบระหว่างผู้พูดกับผู้ฟัง
2. คำลงท้ายที่แสดงให้ทราบว่าผู้พูดต้องการปฏิกริยาตอบสนองจากผู้ฟัง
3. คำลงท้ายที่แสดงให้ทราบถึงการสนองตอบของผู้พูดที่มีต่อเหตุการณ์หรือสถานการณ์ที่เกิดขึ้น
4. คำลงท้ายที่เกี่ยวข้องกับบริบท ไม่ว่าจะเป็นสถานการณ์หรือการกระทำที่เกี่ยวข้องเนื่องกับเรื่องเป็นเวลาและระยะห่างหรืออาจเกี่ยวข้องกับบริบททางไวยากรณ์

ทั้งนี้ยังได้สรุปตำแหน่งของการเกิดคำลงท้ายไว้ 3 ประการ คือ

1. คำลงท้ายที่อยู่หลังวลีที่ทำหน้าที่เป็นประธานของประโยค คำลงท้ายนี้จะเน้นความสำคัญของคำหรือวลีที่อยู่ข้างหน้า
2. คำลงท้ายที่อยู่ตามหลังกลุ่มกริยาแท้ของประโยค คำลงท้ายที่อยู่ตำแหน่งนี้เปรียบเหมือนส่วนเติมเต็มของคำกริยาแท้และคำลงท้ายชนิดนี้มักวางอยู่หลังกริยาที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้
3. คำลงท้ายอยู่ท้ายประโยคสมบูรณ์

คำลงท้ายเป็นส่วนหนึ่งซึ่งถือได้ว่ามีความสำคัญค่อนข้างมากในภาษาสนทนา เนื่องจากคำลงท้ายสามารถช่วยแสดงความรู้สึก เจตนา และอารมณ์ของผู้พูดที่สื่อถึงผู้ฟังได้อย่างชัดเจนมากขึ้น งานวิจัยที่เกี่ยวกับคำลงท้ายแต่ละชิ้นศึกษาคำลงท้ายในมิติที่แตกต่างกัน ยกตัวอย่างดังต่อไปนี้

Chuenkongchoo (เทิด ชวนคงชู, 1956) ทำวิจัยเรื่อง The Prosodic Characteristic of Certain Particles in Spoken Thai มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ลักษณะทางเสียงของคำลงท้ายภาษาไทยกรุงเทพ

ผลการศึกษาพบว่า ลักษณะทางเสียงต่างๆของคำลงท้ายสามารถแสดงความหมายหรือเจตนาในการสนทนาให้ชัดเจนขึ้นได้ กล่าวคือ ความยาวเสียงในการพูดคำลงท้ายบอกความเข้มการเน้นหนัก ในสถานการณ์ต่างๆ ได้ เช่น ใช้คำลงท้ายที่มีเสียงยาว เวลาโกรธ เป็นต้น นอกจากนี้ยังพบว่า คำลงท้ายภาษาไทยกรุงเทพ มีลักษณะทางเสียงแตกต่างจากคำหมวดอื่นๆ และความแตกต่างนี้พิจารณาจาก 3 เกณฑ์ คือ 1) ระบบความสั้นยาวของพยางค์ นั่นคือ เสียงสั้นและเสียงยาว 2) ระดับความสูงต่ำของเสียงมี 5 ลักษณะ ได้แก่ เสียงตก เสียงขึ้น เสียงสูง เสียงกลาง และ เสียงต่ำ 3) ระบบการลงท้ายพยางค์โดยพิจารณาจากลักษณะของเส้นเสียงมี 2 ลักษณะ ได้แก่ การลงท้ายโดยใช้เส้นเสียงชิดกันและไม่ชิดกัน ซึ่งเกณฑ์ทั้ง 3 นี้เป็นตัวชี้วัดความแตกต่างลักษณะทางเสียงของคำลงท้ายภาษาไทยกรุงเทพ งานวิจัยนี้จึงสะท้อนให้เห็นความแตกต่างของลักษณะทางเสียงของหมวดคำอื่นๆ กับคำลงท้ายในภาษาไทยกรุงเทพ ได้อย่างชัดเจน

จากงานวิจัยของ Chuenkongchoo ที่ศึกษาคำลงท้ายในภาษาไทยโดยพิจารณาลักษณะทางเสียงของคำลงท้าย ต่อมาได้มีงานศึกษาที่ศึกษาคำลงท้ายโดยมุ่งประเด็นไปที่การศึกษาคำลงท้ายที่ปรากฏในโครงสร้างประโยค ดั่งในงานของ Bhamoraput (อมรา ภมรบุตร, 1972) ศึกษา การใช้คำลงท้ายในภาษาไทยมาตรฐาน (Final particles in Thai) และพบว่าในภาษาไทยมาตรฐาน คำลงท้ายเป็นคำที่อยู่ท้ายประโยค โดยทำหน้าที่เป็นส่วนขยายของประโยค ทั้งนี้ตำแหน่งการเกิดคำลงท้ายอาจเกิดอยู่ท้ายประโยคหลัก (Major clause) หรือ ประโยครอง (Minor clause) ก็ได้ และการใช้คำลงท้ายจะขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์กับเพศหรือสถานภาพทางสังคมของทั้งผู้พูดและผู้ฟัง นอกจากนั้นแล้ว การใช้คำลงท้ายยังสามารถแสดงความรู้สึกต่างๆ ของผู้พูดได้ เช่น ประหลาดใจ สงสัย ยืนยัน และความสนิทสนม เป็นต้น

Bhamoraput ได้จำแนกลักษณะการใช้คำลงท้าย 7 ประเภท ได้แก่ 1) คำลงท้ายที่แสดงความหนักแน่น เช่น จัง นึก เสีย เข้า เป็นต้น 2) คำลงท้ายที่แสดงการเน้น เช่น หรอก นะ หน่อย ออก เป็นต้น 3) คำลงท้ายที่แสดงการสั่งหรือชักชวน เชียว ชี เถอะ เป็นต้น 4) คำลงท้ายที่แสดงความเฉพาะเจาะจง มักใช้แสดงการสั่ง ชักชวน และใช้หน้าคำลงท้ายแสดงคำถาม เช่น แหละ

ละ นี้ แะะ เป็นต้น 5) คำลงท้ายแสดงคำถาม ที่มักเป็นประโยคคำถามที่ต้องการคำตอบใช่ และไม่ใช่ (yes/no question) 6) คำลงท้ายที่ปรากฏหลังคำลงท้ายแสดงคำถาม เช่น ละ เล่า เป็นต้น และ 7) คำลงท้ายแสดงสถานภาพ ซึ่งก็คือคำลงท้ายที่แสดงความรู้สึกและไม่สุภาพ ซึ่งอยู่กับเพศและสถานภาพทางสังคมของผู้พูดและผู้ฟัง เช่น คะ ครับ ้วย เป็นต้น

นอกจากการศึกษาคำลงท้ายในภาษาไทยมาตรฐานทั้งในประเด็นเรื่องเสียงและเรื่องคำลงท้ายในโครงสร้างประโยคแล้ว ต่อมาได้ปรากฏงานที่ศึกษาเกี่ยวกับคำลงท้ายในภาษาไทยมากขึ้น ในงานของPreeyasantiwong (พัชรินทร์ ปิยะสันติวงศ์, 1981) ศึกษาคำลงท้ายในบทสนทนาภาษาไทย (A study of Particles in Conversational Thai) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะคำลงท้ายในภาษาไทย กล่าวว่า คำลงท้ายมีลักษณะดังนี้ 1) คำลงท้ายส่วนใหญ่จะปรากฏในภาษาพูดมากกว่าภาษาเขียน 2) คำลงท้ายไม่มีความหมายตายตัว 3) คำลงท้ายไม่จัดอยู่ในคำหลัก (Content words) เช่น คำนาม คำสรรพนาม คำกริยา คำวิเศษณ์ เป็นต้น ผลการศึกษาพบว่า คำลงท้ายสามารถจัดประเภทตามลักษณะการใช้ได้ 3 ประเภท คือ 1) คำลงท้ายบอกสถานภาพ (Status Particles) ได้แก่ คำลงท้ายที่แสดงความรู้สึก เช่น คะ ครับ คำลงท้ายที่แสดงคำไม่สุภาพ เช่น วะ ้วย เป็นต้น 2) คำลงท้ายที่แสดงอารมณ์และทัศนคติของผู้พูด (Mood Particles) ได้แก่ คำลงท้ายที่สามารถร่อนเสียงได้ เช่น แล้ว กร่อนเป็น ละ ดอก กร่อนเป็น หรอก และ 3) คำลงท้ายอื่นๆ เช่น นะ แสดงความอ่อนโยน เป็นต้น ทั้งนี้นอกจากผลการศึกษา Preeyasantiwong (พัชรินทร์ ปิยะสันติวงศ์, 1985) กล่าวในนิรมล บุญซ้อน (2540) ได้อธิบายความหมายของคำลงท้ายไว้ว่า เป็นคำที่มีหน้าที่หลักในการแสดงความรู้สึกนึกคิด อารมณ์ และบอกว่าผู้พูดมีความรู้สึกเกี่ยวกับเรื่องที่กำลังพูดมากน้อยเพียงไร เชื่อมมันเท่าใด

นอกจากนั้น ยังมีงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับคำลงท้ายในภาษาไทยมาตรฐาน โดยศึกษา คำลงท้ายภาษาไทยผ่านการแปลนวนิยายภาษาอังกฤษเพื่อแสดงให้เห็นถึงความสำคัญในการเลือกใช้คำลงท้าย ยกตัวอย่างเช่น

รสสุคนธ์ วรรณเศรษฐอิสรา (2543) ได้ศึกษาการเลือกใช้คำลงท้ายในงานแปลนวนิยายของ รอย โรจนานนท์ กรณีศึกษาเรื่อง วิมานลอย (Gone with the wind) จากการศึกษาดังกล่าว รสสุคนธ์ มีจุดประสงค์ เพื่อจัดกลุ่มคำลงท้ายและหาวิธีการเลือกใช้คำลงท้าย โดยการวิเคราะห์ จากบทสนทนาฉบับแปลที่ปรากฏว่ามีการใช้คำลงท้ายเทียบเคียงกับภาษาต้นฉบับ การศึกษาดังกล่าวนี้แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของคำลงท้าย เนื่องจากผู้แปลต้องเลือกใช้คำลงท้ายให้

เหมาะสมกับสถานการณ์ บริบท และบทบาทของตัวละคร เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจในสิ่งที่ผู้เขียนต้องการสื่อ ซึ่งงานวิจัยเรื่องนี้แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการใช้คำลงท้ายในนวนิยาย ซึ่งผู้แปลจำเป็นต้องเลือกใช้คำลงท้ายที่เหมาะสมที่สุดในการแปล เนื่องจากถ้าหากใช้คำลงท้ายที่ไม่เหมาะสมแล้วความหมายที่ต้องการสื่อจะสามารถเปลี่ยนแปลงไปในทันทีซึ่งอาจทำให้ผู้อ่านนั้น ตีความหรืออ่านนวนิยายดังกล่าวอย่างไม่เข้าใจเจตนา อารมณ์และความรู้สึกของตัวละครอย่างแท้จริง

ผลการศึกษา พบว่าลงท้ายที่ปรากฏสามารถจัดประเภทคำลงท้ายได้ 6 กลุ่ม ได้แก่

1. คำลงท้ายแสดงการถาม
2. การแสดงความสุภาพ สถานภาพ และความสัมพันธ์ทางสังคมของคู่สนทนา
3. คำลงท้ายแสดงอารมณ์ ความรู้สึก และทัศนคติของผู้พูดที่มีต่อคู่สนทนาหรือสถานการณ์
4. คำลงท้าย ประกอบประโยคแสดงอารมณ์ ความรู้สึก และทัศนคติของผู้พูดที่มีต่อคู่สนทนาหรือสถานการณ์
5. คำลงท้ายประกอบคำอุทาน
6. คำลงท้ายแสดงการเน้นหัวเรื่องหรือประธานของประโยค

ผลการวิเคราะห์หาบริบทที่มีอิทธิพลต่อการเลือกใช้คำลงท้ายในงานแปลเรื่องดังกล่าว พบบริบทที่มีอิทธิพลต่อการแปล 2 กลุ่ม ได้แก่ บริบทในภาษาอังกฤษที่มีอิทธิพลต่อการเลือกใช้คำลงท้าย และ บริบททางวัฒนธรรมการใช้ภาษาไทยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกใช้คำลงท้าย โดยบริบทในภาษาอังกฤษที่มีอิทธิพลต่อการเลือกใช้คำลงท้าย คือ การใช้โครงสร้างประโยค ภาษาอังกฤษ ตลอดจนคำคำศัพท์ สำนวน การออกเสียงที่สื่อผ่านทางตัวหนังสือและ เครื่องหมายต่าง ๆ ส่วนบริบททางวัฒนธรรมการใช้ภาษาไทยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกใช้คำลงท้าย คือ สถานภาพทางสังคมและความสัมพันธ์ทางสังคมรวมทั้งวัฒนธรรมการใช้ภาษาไทย

นอกจากนั้น ยังมีงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับคำลงท้ายในภาษาไทยมาตรฐาน โดยศึกษา คำลงท้ายภาษาไทยผ่านการแปลนวนิยายภาษาอังกฤษ โดย รสสุคนธ์ วรรณเศรษฐีสุธา (2543) ได้ศึกษาการเลือกใช้คำลงท้ายในงานแปลนวนิยายของรอย โรจนานนท์ กรณีศึกษาเรื่อง วิมานลอย งานวิจัยนี้ศึกษาการใช้คำลงท้ายจากตัวบทนวนิยายชื่อ Gone With The Wind และ ฉบับแปลชื่อ วิมานลอย แปลโดย รอย โรจนานนท์ จากการศึกษาดังกล่าว รสสุคนธ์ มีจุดประสงค์ เพื่อจัดกลุ่มคำลงท้ายและหาทวิวิธีการเลือกใช้คำลงท้าย โดยการวิเคราะห์จากบทสนทนาฉบับ แปลที่ปรากฏว่ามีการใช้คำลงท้ายเทียบเคียงกับภาษาต้นฉบับ การศึกษาดังกล่าวนี้นี้แสดงให้เห็น ถึงความสำคัญของคำลงท้าย เนื่องจากผู้แปลต้องเลือกใช้คำลงท้ายให้เหมาะสมกับสถานการณ์ บริบท และบทบาทของตัวละคร เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจในสิ่งที่ผู้เขียนต้องการสื่อ

ผลการศึกษา พบว่าลงท้ายที่ปรากฏสามารถจัดประเภทคำลงท้ายได้ 6 กลุ่ม ได้แก่

1. คำลงท้ายแสดงการถาม
2. การแสดงความสุภาพ สถานภาพ และความสัมพันธ์ทางสังคมของคู่สนทนา
3. คำลงท้ายแสดงอารมณ์ ความรู้สึก และทัศนคติของผู้พูดที่มีต่อคู่สนทนาหรือ สถานการณ์
4. คำลงท้าย ประกอบประโยคแสดงอารมณ์ ความรู้สึก และทัศนคติของผู้พูดที่มีต่อ คู่สนทนาหรือสถานการณ์
5. คำลงท้ายประกอบคำอุทาน
6. คำลงท้ายแสดงการเน้นหัวเรื่องหรือประธานของประโยค

ผลการวิเคราะห์หาบริบทที่มีอิทธิพลต่อการเลือกใช้คำลงท้ายในงานแปลเรื่องดังกล่าว พบบริบทที่มีอิทธิพลต่อการแปล 2 กลุ่ม ได้แก่ บริบทในภาษาอังกฤษที่มีอิทธิพลต่อการเลือกใช้ คำลงท้าย และ บริบททางวัฒนธรรมการใช้ภาษาไทยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกใช้คำลงท้าย โดย บริบทในภาษาอังกฤษที่มีอิทธิพลต่อการเลือกใช้คำลงท้าย คือ การใช้โครงสร้างประโยค ภาษาอังกฤษ ตลอดจนคำคำศัพท์ สำนวน การออกเสียงที่สื่อผ่านทางตัวหนังสือและ เครื่องหมาย

ต่าง ๆ ส่วนบริบททางวัฒนธรรมการใช้ภาษาไทยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกใช้คำลงท้าย คือ สถานภาพทางสังคมและความสัมพันธ์ทางสังคมรวมทั้งวัฒนธรรมการใช้ภาษาไทย

จากการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาคำลงท้ายในภาษาไทยข้างต้น พบว่างานส่วนใหญ่วิเคราะห์คำลงท้ายในมิติทางด้านสัทศาสตร์ ไวยากรณ์ รูปแบบการใช้ ปัจจัยทางสังคม และบริบททางวัฒนธรรม แต่การศึกษาคำลงท้ายทางด้านอรรถศาสตร์อย่างละเอียดมีไม่มากนัก ผู้วิจัยพบว่า เหตุใดผู้พูดสามารถใช้คำลงท้ายได้อย่างถูกต้องแต่เมื่อถามความหมายของคำลงท้ายที่พูด ผู้พูดกลับตอบไม่ได้ว่าคำลงท้ายที่ตนพูดนั้นมีความหมายว่าอย่างไร ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาคำลงท้ายในแนวทางของอรรถศาสตร์ นั่นก็คือ การหาความหมายของคำลงท้าย จากนั้น ผู้วิจัยได้ศึกษาและค้นคว้างานวิจัยเกี่ยวกับคำลงท้ายในแนวทางอรรถศาสตร์ และพบงานวิจัยของ วรระฆมน เพ็ชรเสมอ (2552) ที่วิจัยเรื่องการวิเคราะห์องค์ประกอบของคำลงท้ายภาษาไทยกรุงเทพฯ งานวิจัยนี้มี 2 วัตถุประสงค์ ได้แก่ 1) เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบทางความหมายคำลงท้ายภาษาไทย และ 2) ทดสอบองค์ประกอบทางความหมายของคำลงท้ายภาษาไทยโดยใช้แบบสอบถามที่สร้างสถานการณ์ขึ้นมาและให้ผู้ใช้ภาษาตอบเพื่อเป็นการยืนยันความสอดคล้องระหว่างผลการวิจัยกับการใช้ภาษาของผู้บอกภาษา งานวิจัยนี้ใช้ทฤษฎีการวิเคราะห์องค์ประกอบ (Componential Analysis) มาวิเคราะห์องค์ประกอบทางความหมายของคำลงท้ายในภาษาไทยกรุงเทพฯ โดยข้อมูลที่ใช้วิเคราะห์นั้นได้มาจากการสุ่มเก็บข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นคนไทย ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาแม่ และมีถิ่นอาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร วรระฆมน เก็บข้อมูลบทสนทนาจากการใช้ภาษาไทยกรุงเทพฯ ในสถานการณ์จริงของผู้ใช้ภาษาเป็นระยะเวลาประมาณ 40 ชั่วโมง ไม่รวมคำลงท้ายที่ใช้พิเศษเฉพาะบุคคล เฉพาะเวลา เช่น บทสนทนาที่พระภิกษุ บทสนทนาที่เป็นคำราชาศัพท์และไม่ศึกษาคำลงท้ายที่เป็นภาษาถิ่น วรระฆมน ศึกษาคำลงท้ายภาษาไทยที่ปรากฏเพียงคำเดียวเท่านั้น ไม่ศึกษาคำลงท้ายที่ปรากฏร่วมกันหรือซ้อนกันมากกว่า 1 คำขึ้นไปและศึกษาคำหลักของคำลงท้ายเท่านั้น ไม่ศึกษารูปแปรขั้นตอนการวิจัยส่วนที่สอง คือ การยืนยันผลการวิเคราะห์องค์ประกอบทางความหมายคำลงท้ายโดยการใช้แบบสอบถาม วรระฆมนแบ่งผลการยืนยันองค์ประกอบทางความหมายคำลงท้ายภาษาไทยออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ 1) ผลการยืนยันองค์ประกอบทางความหมายของคำลงท้ายภาษาไทยในแต่ละสถานการณ์ และ 2) สรุปผลองค์ประกอบทางความหมายของคำลงท้ายภาษาไทยจากแบบสอบถามซึ่งวรระฆมนได้สร้างสถานการณ์การใช้คำลงท้ายต่างๆ ให้มีลักษณะทางความหมายตรงตามอรรถลักษณะที่ได้จากการวิเคราะห์บทสนทนา โดยคาดหวังว่าผู้ตอบจะยอมรับสถานการณ์ตรงกับผู้วิจัยได้วิเคราะห์ไว้ ผลการวิเคราะห์พบว่า วรระฆมนวิเคราะห์

องค์ประกอบทางความหมายคำลงท้ายภาษาไทยสอดคล้องกับกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามทุกคำ

ผลการศึกษาพบว่า ในภาษาไทยมีคำลงท้ายจำนวน 32 คำ โดยคำลงท้ายที่มีองค์ประกอบทางความหมายเหมือนกันและสามารถใช้ได้ในบริบทเดียวกันมี 3 กลุ่ม ได้แก่ 1) ใช้มั้ย/ใช่เปล่า 2) หรือ/หรือ และ 3) เอะ/เออะ นอกจากนี้ยังพบว่า คำลงท้าย หรือ นะ และ หรือก มีองค์ประกอบทางความหมายมากกว่า 1 ลักษณะ คำลงท้าย 3 คำนี้จัดเป็นคำลงท้ายพ้องรูป โดยคำลงท้ายมี 3 คำ ได้แก่ คำว่า หรือ 3 คำ, นะ 2 คำ และคำว่า หรือก 3 คำ ส่วนผลการศึกษาเรื่องกรณียันผลการวิเคราะห์องค์ประกอบทางความหมายของคำลงท้ายภาษาไทยที่ได้จากการตอบแบบสอบถาม พบว่า ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบคำลงท้ายภาษาไทยสอดคล้องกับกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามทุกคำ

งานวิจัยที่เกี่ยวกับคำลงท้ายในภาษาไทยถิ่น

จากการทบทวนงานวิจัยที่ศึกษาคำลงท้าย พบว่า นอกจากจะมีการศึกษาคำลงท้ายในภาษาไทย กรุงเทพฯ แล้ว ยังมีงานวิจัยที่ศึกษาคำลงท้ายในภาษาถิ่นและภาษาอื่นๆ อีกด้วย ซึ่งงานวิจัยที่เกี่ยวกับคำลงท้ายในภาษาไทยถิ่น มีดังนี้

ภาษาไทยถิ่นภาคเหนือ

รุ่งอรุณ ทีชชุนหเถียร (2527) ศึกษาคำลงท้ายในภาษาเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะทางเสียงและลักษณะอรรถศาสตร์ในภาษาเชียงใหม่ รุ่งอรุณ ทีชชุนหเถียร กล่าวถึงคำจำกัดความของคำลงท้ายไว้ว่า เป็นคำที่มีตำแหน่งอยู่ท้ายประโยค ทำหน้าที่ช่วยเสริมความหมายของประโยค โดยบอกเจตนาของผู้พูดว่าต้องการทักทาย หรือ ขอร้อง ช่วยบอกความรู้สึกของผู้พูด และเสริมความหมายของทั้งประโยค เช่น การบอกสถานภาพระหว่างผู้พูดและผู้ฟัง เป็นต้น นอกจากนี้ยังพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางเสียงรวมทั้งลักษณะทางอรรถศาสตร์ของการใช้คำลงท้ายภาษาเชียงใหม่ ซึ่งผลการศึกษาในด้านเสียงพบว่า คำลงท้ายในภาษาเชียงใหม่มี 3 ระบบ ได้แก่

1. ระบบความสูง-ต่ำ
2. ความสั้นยาวของพยางค์
3. ลักษณะของเส้นเสียงในการออกเสียงคำลงท้ายพยางค์

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนนี้

1. สืบค้นเอกสาร หนังสือ วิทยานิพนธ์และงานวิจัยต่างที่เกี่ยวข้องทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ
2. เก็บรวบรวมข้อมูลซึ่งส่วนใหญ่เป็นข้อมูลที่ได้จากผู้วิจัยซึ่งเป็นเจ้าของภาษาข้อมูลบางส่วนรวบรวมจากเอกสาร หนังสือ งานวิจัย หรือพจนานุกรมภาษาเชียงใหม่และได้จากการสนทนากับบุคคลในครอบครัวและเพื่อนฝูง
3. ทดสอบการวิเคราะห์ว่าถูกต้อง ยอมรับหรือไม่ โดยทดสอบกับผู้พูดภาษาเชียงใหม่
4. สรุปผลการวิจัยและเสนอแนะ

สำหรับการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ รุ่งอรุณนำลักษณะทางเสียงทั้ง 3 ระบบ มาใช้ในการวิเคราะห์ทางเสียงของคำลงท้ายในภาษาเชียงใหม่ โดยจะมีการเปลี่ยนแปลงการใช้สัญลักษณ์ตามความเหมาะสม รุ่งอรุณเห็นว่า ถ้านำระบบทั้ง 3 ระบบนี้มาใช้จะได้ประโยชน์หลายประการ คือ

1. ทำให้สามารถบันทึกเสียงได้อย่างชัดเจน
2. ทำให้อธิบายลักษณะทางเสียงของคำลงท้ายได้อย่างชัดเจนและเข้าใจง่าย
3. ทำให้สามารถอธิบายความหมายของคำลงท้ายที่แสดงโดยลักษณะทางเสียงได้อย่างชัดเจน

ลักษณะทางเสียงของคำลงท้ายในภาษาเชียงใหม่ วิเคราะห์โดยระบบ 3 ระบบมีดังนี้ คือ

1. ระบบเกี่ยวกับระดับความสูงต่ำของเสียง แบ่งออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ คือ

1.1 ประเภทเสียงระดับ แบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือ

1.1.1 ระดับเสียงกลางระดับ (mid-level) ใช้แทนด้วยสัญลักษณ์ m เป็น CV^m

1.1.2 ระดับเสียงต่ำระดับ (low-level) ใช้แทนด้วยสัญลักษณ์ l เป็น CV^l

1.1.3 ระดับเสียงสูงระดับ (high-level) ใช้แทนด้วยสัญลักษณ์ h เป็น CV^h

1.2 ประเภทเสียงเลื่อน แบ่งออกเป็น 3 ลักษณะ คือ

1.2.1 ระดับเสียงต่ำ-ขึ้น (low-rising) ใช้แทนด้วยสัญลักษณ์ r สัญลักษณ์เป็น CV^r

1.2.2 ระดับเสียงต่ำ-ตก (low-falling) ใช้แทนด้วยสัญลักษณ์ lf สัญลักษณ์เป็น CV^{lf}

1.2.3 ระดับเสียงสูง-ตก (high-falling) ใช้แทนด้วยสัญลักษณ์ hf สัญลักษณ์เป็น CV^{hf}

2. ระบบที่เกี่ยวกับความสั้นยาวของพยางค์แบ่งออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ คือ

2.1 พยางค์ที่มีเสียงยาว ใช้แทนด้วยสัญลักษณ์ : เป็น CV[:]

2.2 พยางค์ที่มีเสียงสั้น ใช้แทนด้วยสัญลักษณ์ ˘ เป็น CV[˘]

3. ระบบที่เกี่ยวกับลักษณะเส้นเสียงในการลงท้ายพยางค์ แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

3.1 ลงท้ายพยางค์ด้วยการปิดเส้นเสียง หมายถึง มีการลงท้ายพยางค์ด้วยพยัญชนะเสียงกัก ใช้แทนด้วยสัญลักษณ์ . เป็น CV[.]

3.2 ลงท้ายพยางค์ด้วยการเปิดเส้นเสียง หมายถึง พยางค์ที่ไม่มีพยัญชนะตัวสะกดหรือพยางค์ที่ไม่ได้ลงท้ายด้วยพยัญชนะเสียงกัก ใช้แทนด้วยสัญลักษณ์ - เป็น CV⁻

เมื่อรวมลักษณะทางเสียงทั้ง 3 ระบบดังกล่าวเข้าด้วยกันแล้ว จะทำให้เกิดลักษณะพยางค์ทั้งสิ้น 24 แบบแต่ในคำลงท้ายจะปรากฏเพียง 13 แบบเท่านั้น คือ

แบบที่ 1	CV ^ˈ l.
แบบที่ 2	CV ^ˈ l-
แบบที่ 3	CV :l-
แบบที่ 4	CV ^ˈ h.
แบบที่ 5	CV ^ˈ h-
แบบที่ 6	CV :h
แบบที่ 7	CV ^ˈ m-
แบบที่ 8	CV :m-
แบบที่ 9	CV ^ˈ lf.
แบบที่ 10	CV ^ˈ lf-
แบบที่ 11	CV :lf-
แบบที่ 12	CV ^ˈ r.
แบบที่ 13	CV ^ˈ hf-

จากผลการศึกษาด้านอรรถศาสตร์ ปรากฏว่า ประเภทของคำลงท้ายที่บ่งตามลักษณะทางอรรถศาสตร์แต่ละประเภทไม่มีลักษณะเฉพาะทางเสียง อย่างไรก็ตาม ภายในประเภทแต่ละประเภทนั้น ความหมายที่ได้จากลักษณะทางเสียงจะช่วยอธิบายคำลงท้ายแต่ละคำในประเภทเดียวกัน และในกลุ่มเดียวกันว่า มีความแตกต่างกัน และด้วยเหตุนี้คำลงท้ายแต่ละคำจึงมีการใช้เฉพาะแตกต่างกันออกไป รุ่งอรุณจำแนกคำลงท้ายภาษาเขียงใหม่ออกเป็น 6 ประเภทได้แก่

1. คำลงท้ายที่แสดงความหมายขัดแย้ง มีทั้งหมด 20 รูปคำ ยกตัวอย่างเช่น

1.1 /l^ˈr/ เป็นคำลงท้ายแสดงความขัดแย้งของ 2 ข้อความ กล่าวคือ ผู้พูดเห็นว่าข้อความที่ผู้ฟังกล่าวนั้นไม่ถูกต้องและเป็นการกล่าวหาผู้พูดจึงโต้แย้งโดยใช้รูปปฏิเสธที่ลงท้ายด้วย /l^ˈr/

1.2 /ʔia^{lf}/ เป็นคำลงท้ายที่แสดงความขัดแย้งโดยแสดงความตั้งใจจริงของผู้พูดที่จะให้ผู้ฟังเชื่อในสิ่งที่ตนกล่าวและผู้พูดคิดว่าตนเองถูกต้อง

1.3 /wa^h/ เป็นคำลงท้ายที่แสดงความขัดแย้งกล่าวคือ ผู้พูดมีความเชื่อเดิมซึ่งบอกความตรงกันข้ามกับข้อความอื่นและผู้พูดไม่เชื่อในข้อความประโยคนั้น การใช้คำนี้สื่อให้เห็นว่าผู้พูดและผู้ฟังมีความสนิทสนมกัน เป็นต้น

2. ชักชวน ขอร้อง หรืออ้อนวอน ยกตัวอย่างเช่น

2.1 /tə^h/ เป็นคำที่แสดงการอ้อนวอน ค่ะยันคะยอ กล่าวคือ ผู้พูดได้บอกให้ผู้ฟังกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งแต่ผู้ฟังไม่ทำ ผู้พูดจึงต้องอ้อนวอนให้ผู้ฟังทำตาม

2.2 /kam^m/ ใช้แสดงการขอร้องซึ่งผู้พูดแสดงการเร่งรัดผู้ฟังให้ทำตามในสิ่งที่ตนเองพูดขอร้องและเป็นการแสดงความสุภาพของผู้พูดด้วย

2.3 /nə^{lf}/ เป็นคำลงท้ายที่แสดงการชักชวนให้ผู้พูดมีความเห็นตามผู้พูดให้ผู้ฟังปฏิบัติตามสิ่งที่ตนต้องการให้ปฏิบัติตาม

3. การสั่ง (หรือการตักเตือน) ยกตัวอย่างเช่น

3.1 /ka^l/ เป็นคำลงท้ายที่แสดงการสั่งในสิ่งที่ผู้พูดคิดว่าผู้ฟังน่าจะรู้แล้ว จึงใช้รูปประโยคบอกเล่าที่ลงท้ายด้วย /ka^l/

3.2 /nəw^{lf}/ เป็นคำลงท้ายที่แสดงการสั่งอย่างอ่อน การใช้คำนี้แสดงว่าผู้พูดและผู้ฟังต้องมีความสนิทสนมกัน

3.3 /na^l/ เป็นคำลงท้ายที่แสดงความตั้งใจจริงของผู้พูดที่จะให้ผู้ฟังปฏิบัติตามโดยที่ผู้พูดและผู้ฟังมีความสนิทสนมกัน หรือผู้พูดมีสถานภาพสูงกว่าผู้ฟัง เป็นต้น

4. การคาดคะเน

4.1 /ka^h/ เป็นคำลงท้ายแสดงการคาดคะเน ซึ่งแสดงความเชื่อมั่นของผู้พูดและเป็นคำทำยที่ผู้พูดยังต้องการกล่าวข้อความเพิ่มเติมข้อความที่ปรากฏในประโยค

4.2 /ka^{hf}/ เป็นคำลงท้ายแสดงการคาดคะเน ซึ่งแสดงความตั้งใจจริงและความเชื่อมั่นของผู้พูดและเป็นคำทำยที่บอกความสุภาพด้วย เป็นต้น

5. การบอกข้อมูลใหม่ ยกตัวอย่างเช่น

5.1 /la^h/ เป็นคำลงท้ายในการบอกข้อมูลใหม่ ซึ่งผู้พูดไม่ต้องการการโต้แย้งจากผู้ฟัง

5.2 /na^h/ เป็นคำลงท้ายที่บอกข้อมูลใหม่ให้ผู้ฟังรับรู้ การที่ใช้คำนี้แสดงว่าทั้งผู้พูดและผู้ฟังทราบถึงสิ่งที่ถูกกล่าวถึง

5.3 /lo^m/ การใช้คำลงท้ายนี้เป็นคำที่ผู้พูดคิดว่า ผู้ฟังน่าจะรู้ข้อความนั้นแล้วแต่อาจลืมหรือนึกไม่ถึง เป็นต้น

6. การแสดงความหมายเกี่ยวกับความสุภาพหรือไม่สุภาพ ยกตัวอย่างเช่น

6.1 /woy^{hf}/ เป็นคำลงท้ายที่แสดงความไม่สุภาพของผู้พูด เป็นคำลงท้ายที่สามารถปรากฏได้ทั้งในรูปบอกเล่า ปฏิเสธ คำถาม และคำสั่ง ซึ่งแสดงความไม่พอใจของผู้พูด

6.2 /ba^h/ การใช้คำนี้แสดงว่าผู้พูดและผู้ฟังมีความสนิทสนมกัน และมีวัยที่ไล่เลี่ยกัน เป็นคำลงท้ายที่แสดงความไม่พอใจของผู้พูด

6.3 /caw^{hf}/ การใช้คำลงท้ายคำนี้แสดงว่าผู้ฟังมีสถานภาพทางสังคมสูงกว่าหรือเท่ากันกับผู้พูด แต่ไม่สนิทสนมกัน เป็นการแสดงความสุภาพของผู้พูดด้วย เป็นต้น

พบว่าคำลงท้ายเกี่ยวข้องกับระดับเสียงสูงต่ำในพยางค์โดยเฉพาะ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงใช้สัญลักษณ์ในการถ่ายทอดเสียงวรรณยุกต์ออกเป็น 2 ระบบ คือ คำปกติทั่วไปซึ่งไม่ใช่คำลงท้ายจะใช้ระบบตัวเลขตามแบบของ เบญจวรรณ สุทราภูล ส่วนคำลงท้ายจะใช้ระบบตัวอักษรตามแบบของ เทิด ชวนคงชู เพื่อความสะดวกในการอธิบายเสียงของคำลงท้าย เพราะคำลงท้ายนั้นจะมีลักษณะเสียงสูงต่ำที่ละเอียดต่างจากการออกเสียงของคำปกติอื่นๆ การใช้ระบบตัวอักษรจะช่วยให้สามารถบันทึกเสียงได้ชัดเจนกว่า ช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจลักษณะทางเสียงของคำลงท้ายนั้นๆ ได้อย่างรวดเร็ว นอกจากนี้ยังทำให้อธิบายความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางเสียงและความหมายของคำลงท้ายได้อย่างชัดเจนอีกด้วย

นอกจากจะมีการแบ่งประเภทของคำลงท้ายตามลักษณะทางเสียงแล้ว รุ่งอรุณยังได้ศึกษาการแบ่งประเภทของคำลงท้ายตามลักษณะทางอรรถศาสตร์อีกด้วย เพื่อนำมาอธิบายลักษณะของคำลงท้ายและอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดและผู้ฟัง ลักษณะของคำลงท้ายเหล่านั้นนั้นบางข้อเป็นเงื่อนไขที่บอกความเบื้องต้น บางข้อเป็นเงื่อนไขทางวากยสัมพันธ์ และบางข้อเป็นเงื่อนไขทางสังคม เงื่อนไขทางอรรถศาสตร์ต่างๆ เหล่านี้มี 4 ข้อ คือ

1. ความเบื้องต้น (Presupposition) หมายถึง ความรู้ที่ผู้พูดและผู้ฟังมีความเข้าใจร่วมกัน หรือรับรู้ร่วมกันอยู่ โดยไม่ต้องปรากฏในข้อความ ความรู้ดังกล่าวนี้ แม้จะไม่ปรากฏในข้อความที่กล่าว แต่ก็มีความสำคัญกับความเข้าใจในข้อความที่กล่าวออกมา เพราะหากปราศจากความรู้นี้แล้ว ข้อความที่กล่าวก็จะไม่มีความหมาย
2. ความของข้อมูลใหม่ (Assertion) เป็นอรรถลักษณะ หมายถึง คำลงท้ายที่มีหน้าที่ในการบอกข้อมูลใหม่เท่านั้น ไม่มีความหมายอื่นใดร่วม
3. รูปประโยค เป็นอรรถลักษณะ หมายถึง คำแต่ละคำนั้นสามารถเกิดในรูปประโยคชนิดใดได้บ้าง
4. ความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดและผู้ฟัง เป็นอรรถลักษณะ หมายถึง ความสัมพันธ์ทางฐานะในสังคม ความมีอาวุโส หรือความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดและผู้ฟัง

นอกจากนี้ จากผลการศึกษายังพบว่า ลักษณะทางเสียงของคำลงท้ายภาษาเชียงใหม่มีความสัมพันธ์ทางลักษณะทางอรรถศาสตร์ กล่าวคือ อรรถศาสตร์เป็นตัวกำหนดความหมายหลักของคำลงท้าย ส่วนลักษณะทางเสียงจะเป็นตัวกำหนดความหมายย่อยของคำลงท้ายซึ่งคำลงท้ายเพียงคำเดียวสามารถมีความหมายได้หลากหลาย โดยขึ้นอยู่กับลักษณะทางเสียงด้วย

ลักษณะทั้ง 4 ข้อดังกล่าวนี้ เมื่อนำมาพิจารณาคำลงท้ายแล้ว สามารถแบ่งคำลงท้ายโดยอาศัยความหมายของคำเป็นเกณฑ์ได้เป็น 6 ประเภท คือ

1. คำลงท้ายประเภทที่แสดงความขัดแย้ง คำลงท้ายประเภทนี้มี 20 คำ
2. คำลงท้ายประเภทที่แสดงความหมายในการชักชวน ขอร้อง คำลงท้ายประเภทนี้มี 7 คำ
3. คำลงท้ายประเภทที่แสดงความหมายในการสั่งหรือตักเตือน คำลงท้ายประเภทนี้มี 8 คำ
4. คำลงท้ายประเภทที่แสดงความหมายในการคาดคะเน คำลงท้ายประเภทนี้มี 2 คำ
5. คำลงท้ายประเภทที่แสดงความหมายในการบอกข้อมูล คำลงท้ายประเภทนี้มี 7 คำ
6. คำลงท้ายประเภทที่แสดงความหมายในการแสดงความสุภาพ คำลงท้ายประเภทนี้มี 6 คำ

จะเห็นได้ว่าลักษณะทางอรรถศาสตร์นั้นช่วยอธิบายความหมายของคำลงท้าย และช่วยให้ผู้ใช้เห็นลักษณะของคำลงท้ายได้ชัดเจนยิ่งขึ้น สามารถเลือกใช้คำลงท้ายแต่ละคำได้อย่างเหมาะสม และลักษณะทางเสียงก็ยังคงมีความสำคัญอย่างใกล้ชิดต่อการแยกความแตกต่างทางด้านความหมายย่อยของคำลงท้ายที่มีโครงสร้างคล้ายคลึงกัน

ภาษาไทยถิ่นภาคอีสาน

นอกจากงานวิจัยของรุ่งอรุณ ทีฆชุนหเถียร (2527) ที่ศึกษาคำลงท้ายในภาษาเชียงใหม่แล้ว ยังมีงานวิจัยที่ศึกษาคำลงท้ายของภาษาถิ่นจังหวัดขอนแก่นของ รุ่งอรุณ ทีฆชุนหเถียร และ วิไลวรรณ สมไสภณ (2531) ที่ศึกษาคำลงท้ายในภาษาถิ่นจังหวัดขอนแก่น อีกด้วย โดยงานวิจัยนี้มุ่งศึกษาลักษณะทางเสียงและการแบ่งประเภทตามลักษณะทางเสียง ศึกษาลักษณะทางอรรถศาสตร์และการแบ่งประเภทตามลักษณะทางอรรถศาสตร์ พร้อมทั้งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางเสียงและลักษณะทางอรรถศาสตร์ของคำลงท้ายในภาษาถิ่นจังหวัดขอนแก่น

วิธีดำเนินการวิจัย ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนดังนี้

1. สืบหาเอกสาร หนังสือ วิทยานิพนธ์และงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ
2. เก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งส่วนใหญ่เป็นข้อมูลที่ได้จากผู้ออกภาษา ข้อมูลอีกบางส่วนรวบรวมได้จากเอกสาร หนังสือ งานวิจัย พจนานุกรมอิสระและจากการสนทนากับบุคคลในท้องถิ่น
3. นำข้อมูลที่ได้อามาวิเคราะห์
4. ทดสอบผลการวิเคราะห์ว่าถูกต้อง ยอมรับหรือไม่ โดยทดสอบกับผู้ออกภาษาถิ่นจังหวัดขอนแก่น

สรุปผลการวิจัยและเสนอแนะ

ผลการศึกษาพบว่า ลักษณะทางเสียงของคำลงท้ายในภาษาถิ่นจังหวัดขอนแก่น สามารถพิจารณาจากลักษณะทางเสียง 3 ระบบ คือ 1) ระบบความสูงต่ำของเสียง 2) ความสั้นยาวของพยางค์ และ 3) ลักษณะของเส้นเสียงในการลงท้ายพยางค์ นอกจากนั้นแล้วสามารถแบ่งคำลงท้ายตามความหมายของคำ ได้ 7 ประเภท คือ

1. คำลงท้ายที่แสดงคำถาม ยกตัวอย่างเช่น /ti?¹/, /ti:⁵/ เป็นต้น
2. การขัดแย้ง ยกตัวอย่างเช่น /de?³/, /tua:³/ เป็นต้น
3. การชักชวน ยกตัวอย่างเช่น /me:¹/, /ne:³/ เป็นต้น
4. การสั่ง ยกตัวอย่างเช่น /dɔ:⁵/, /t^hɔ:¹/ เป็นต้น
5. การคาดคะเน ยกตัวอย่างเช่น /ti:³/, /ti?¹k^hi:³/ เป็นต้น
6. การบอกข้อมูล ยกตัวอย่างเช่น /de:²/, /la:¹/ เป็นต้น
7. แสดงความสุภาพและไม่สุภาพ เช่น /k^hap³/, /wɔ:⁵/ เป็นต้น

จากการศึกษาคำลงท้ายในภาษาไทยถิ่นจังหวัดขอนแก่นทั้งทางด้านลักษณะทางเสียงและลักษณะทางอรรถศาสตร์หรือทางความหมายนั้น สามารถสรุปได้ว่า ในการศึกษาคำลงท้ายแต่ละคำนั้น ต้องอาศัยการแบ่งประเภททางด้านความหมายหรือทางด้านอรรถศาสตร์เป็นการแบ่งลักษณะใหญ่ๆ ก่อน ส่วนการแบ่งโดยอาศัยลักษณะทางเสียงนั้นเป็นส่วนประกอบที่จะช่วยขยายความหมายและอธิบายความแตกต่างของคำลงท้ายแต่ละคำให้ชัดเจนยิ่งขึ้น กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ ทั้งลักษณะทางอรรถศาสตร์และลักษณะทางเสียงต่างก็มีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดและต้องอาศัยซึ่งกันและกันในการแสดงความหมายของคำลงท้ายแต่ละคำให้ชัดเจนและสมบูรณ์

นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยของอุดม ประมะคัง (2532) ที่ศึกษาลักษณะทางเสียง โครงสร้างพยางค์ และการใช้คำลงท้ายในภาษาไทยถิ่น อุดมได้ให้คำจำกัดความของคำลงท้ายว่า เป็นคำที่มีตำแหน่งอยู่ท้ายประโยค ทำหน้าที่ช่วยเสริมความหมายประโยค โดยอาจบอกเจตนาและท่าทีของผู้พูด และสามารถบอกสถานภาพระหว่างผู้ฟังและผู้พูดได้

ผลการศึกษาลักษณะทางเสียงพบว่า คำลงท้ายในภาษาไทยถิ่นขอนแก่นมีระดับเสียงสูงต่ำ 7 ระดับ ได้แก่ 1) เสียงต่ำระดับ 2) เสียงกลางระดับ 3) เสียงสูงระดับ 4) เสียงต่ำ-ขึ้น 5) เสียงต่ำ-ตก 6) เสียงกลางตก และ 7) เสียงสูงระดับ-ตก และมีโครงสร้างพยางค์ 20 แบบ ส่วนลักษณะการใช้คำลงท้ายพบว่ามี 6 ชนิด คือ ประโยคแจ้งให้ทราบที่มีเนื้อความรับรองและปฏิเสธ ประโยคบอกให้ทำที่มีความรับรอง ปฏิเสธ ประโยคถามให้ตอบที่มีเนื้อความรับรองและปฏิเสธ

จากงานที่ศึกษาคำลงท้ายในภาษาไทยถิ่นดังกล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่า งานส่วนใหญ่จะศึกษาคำลงท้ายในรูปแบบของการใช้ โครงสร้างคำลงท้าย และลักษณะทางสัทศาสตร์หรือระบบเสียง จากการทบทวนงานวิจัยในเวลาต่อมา ผู้วิจัยพบว่า นอกเหนือจากงานวิจัยข้างต้นที่ศึกษาคำลงท้ายในภาษาไทยถิ่นต่างๆ ดังกล่าว ยังพบงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับคำลงท้ายในภาษาไทยถิ่นอื่นๆ อีก ได้แก่

ณัฐฐา จุลพรหม (2534: 9) ศึกษาคำลงท้ายในภาษาไทยถิ่นโคราชในด้านต่างๆ วัตถุประสงค์ คือ เพื่อศึกษาและจำแนกภาษาไทยถิ่นโคราชในการใช้ ศึกษาคำที่ปรากฏร่วมกันได้ ศึกษาการแปรเสียงของคำลงท้ายดังกล่าว

ณัฐฐาดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

1. ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทั้งงานวิจัยที่ศึกษาภาษาโคราชและงานวิจัยที่ศึกษาคำลงท้าย
2. เก็บบันทึกข้อมูลบทสนทนาจากเจ้าของภาษา โดยบันทึกเสียงจากบทสนทนาของเจ้าของภาษาถิ่นต่างๆ เช่น ตลาด หมู่บ้าน วัด ห้างสรรพสินค้า เป็นต้น ทั้งนี้การบันทึกเสียงต้องไม่ให้ผู้พูดรู้ตัวและนำมาตรวจสอบผู้บอกภาษาบททวนในกรณีที่ไม่แน่ใจเกี่ยวกับข้อมูล
3. นำข้อมูลที่บันทึกได้ มาจำแนกและจัดประเภทตามประเภทของประโยคที่คำลงท้ายปรากฏอยู่ ซึ่งประโยคต่างๆ จำแนกวัตถุประสงค์การใช้ เช่น แจ้งเพื่อทราบ ถามเพื่อตอบ และบอกให้ทำ
4. ศึกษาว่าข้อมูลใดสามารถเกิดร่วมกันได้ เพราะโดยปกติใน 1 ประโยค หรือ 1 วลี จะมีคำลงท้ายเพียง 1 คำ ในกรณีนี้จะศึกษาคำลงท้ายที่ปรากฏร่วมกันมากกว่า 1 คำใน 1 ประโยค หรือ 1 วลี โดยจำแนกเป็นหมวดหมู่ตามจำนวนของคำลงท้ายที่ปรากฏร่วมกัน
5. ศึกษาการแปรเสียงของคำลงท้ายบางคำ ที่มีเสียงใกล้เคียงกัน แต่มีความหมายเหมือนกัน

ผลการศึกษาพบว่า คำลงท้ายในภาษาถิ่นโคราช คือ 1) คำลงท้ายภาษาถิ่นโคราชที่ใช้กับผู้ฟังที่มีสถานภาพทางสังคมเท่ากันหรือต่ำกว่าผู้พูด ซึ่งพบจำนวน 33 คำ 2) คำลงท้ายภาษาถิ่นโคราชที่ใช้กับผู้ฟังที่มีสถานภาพทางสังคมสูงกว่าผู้พูด พบ จำนวน 17 คำ 3) คำลงท้ายภาษาถิ่นโคราชที่ใช้แสดงความสุภาพแต่ในการใช้นั้นจะขึ้นอยู่กับสถานการณ์ในการพูดจำนวน 25 คำ และ 4) คำลงท้ายภาษาถิ่นโคราชที่ขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดและผู้ฟัง พบจำนวน 25 คำ นอกจากนี้ จากการศึกษา ยังแสดงให้เห็นว่า ปัจจัยทางด้านเพศ ไม่มีผลต่อการใช้คำลงท้ายภาษาถิ่นโคราช

นอกจากนี้ ยังปรากฏงานวิจัยที่ศึกษาคำลงท้ายในภาษาไทยถิ่นและมีการเปรียบเทียบกับภาษาไทยถิ่นอื่นเพื่อให้เห็นความแตกต่างของการใช้คำลงท้าย ดังเช่นในงานของ ทศพร ปุ่มสีดา (2547) ซึ่งทำวิจัยเรื่องการศึกษาเชิงวิเคราะห์และเปรียบเทียบคำลงท้ายในภาษาถิ่นบุรีรัมย์ โดยมี

วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิเคราะห์และแบ่งโครงสร้างพยางค์ของคำลงท้ายในภาษาถิ่นบุรีรัมย์ ศึกษาการใช้คำลงท้ายในภาษาถิ่นบุรีรัมย์ รวมทั้งมีการเปรียบเทียบคำลงท้ายภาษาถิ่นบุรีรัมย์กับภาษาถิ่นขอนแก่น โดยพิจารณาจากลักษณะทางเสียง โครงสร้างพยางค์และการใช้คำลงท้าย งานวิจัยนี้เก็บข้อมูล ณ บ้านหนองโก ตำบลนาโพธิ์ อำเภอนาโพธิ์ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยบันทึกเสียงสนทนาของเจ้าของภาษาและสัมภาษณ์ผู้บอกภาษาแล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์

ผลการศึกษา พบคำลงท้ายในภาษาถิ่นบุรีรัมย์จำนวนทั้งสิ้น 87 รูปคำ แบ่งเป็นคำลงท้ายพยางค์เดี่ยวจำนวน 33 คำ คำลงท้าย 2 พยางค์ 45 คำ และคำลงท้ายสามพยางค์จำนวน 9 คำ ทั้งนี้ยังพบว่า ลักษณะทางเสียงของคำลงท้ายในภาษาถิ่นบุรีรัมย์มี 7 รูปแบบคือ

1. เสียงต่ำ-ตก	ใช้แทนด้วย/21/
2. เสียงต่ำ-ขึ้น	ใช้แทนด้วย /24/
3. เสียงกลาง-ตก	ใช้แทนด้วย /31/
4. เสียงกลางระดับ	ใช้แทนด้วย /33/
5. เสียงสูงระดับ	ใช้แทนด้วย /44/
6. เสียงสูง-ตก	ใช้แทนด้วย /41/
7. เสียงสูง-ระดับ-ตก	ใช้แทนด้วย /441/

ผลการศึกษา การใช้คำลงท้ายในภาษาถิ่นบุรีรัมย์ พบว่าคำลงท้ายภาษาถิ่นบุรีรัมย์ปรากฏการใช้คำลงท้ายในประโยค 3 ชนิด คือ 1) ประโยคแจ้งให้ทราบ 2) ประโยคถามให้ตอบ และ 3) ประโยคบอกให้ทำ

ผลการศึกษากการเปรียบเทียบคำลงท้ายของภาษาถิ่นบุรีรัมย์กับคำลงท้ายของภาษาถิ่นขอนแก่น พบว่าลักษณะเสียงของคำลงท้ายปรากฏทั้งที่คล้ายกันและแตกต่างกัน โดยลักษณะเสียงที่มีความคล้ายกันของทั้ง 2 ถิ่น ปรากฏ 7 หน่วยเสียง ได้แก่เสียงสูงระดับ เสียงกลางระดับ เสียงต่ำ-ขึ้น เสียงต่ำ-ตก และเสียงสูง-ระดับ-ตก ลักษณะโครงสร้างพยางค์พบว่ามี 3 ชนิด คือ 1) คำลงท้ายพยางค์เดี่ยว 2) คำลงท้าย 2 พยางค์ 3) คำลงท้าย 3 พยางค์ การเปรียบเทียบคำลงท้ายของภาษาถิ่นบุรีรัมย์กับคำลงท้ายภาษาถิ่นขอนแก่นพบว่า เสียงต่ำระดับ /22/ และเสียงกลาง-ตก /32/ ในคำลงท้ายภาษาถิ่นขอนแก่นเทียบได้กับเสียงกลาง-ตก /31/ และเสียงสูง-ตก/41/

ในคำลงท้ายภาษาไทยถิ่นบุรีรัมย์ ตามลำดับ ส่วนลักษณะทางเสียงที่มีความแตกต่างกันของสองถิ่น กล่าวคือ คำลงท้ายของภาษาถิ่นบุรีรัมย์จะมีระดับเสียงสูงกว่าคำลงท้ายภาษาถิ่นขอนแก่น

ผลการเปรียบเทียบลักษณะโครงสร้างพยางค์คำลงท้ายของสองถิ่นพบว่า มีทั้งโครงสร้างที่คล้ายและแตกต่างกัน โดยโครงสร้างพยางค์ที่มีลักษณะร่วมหรือเหมือนกันจะมีโครงสร้างแบบ $CV(V):C^T$ ซึ่งจะไม่มีหน่วยเสียงพยัญชนะควบกล้ำเหมือนกัน ส่วนลักษณะที่แตกต่างคือ คำลงท้ายภาษาถิ่นบุรีรัมย์จะมีลักษณะโครงสร้างสามพยางค์ ในขณะที่คำลงท้ายถิ่นขอนแก่นไม่ปรากฏ

ผลการเปรียบเทียบด้านการใช้คำลงท้ายในประโยคพบว่า มีลักษณะการใช้ที่เหมือนและแตกต่างกัน โดยลักษณะที่เหมือนกันแบ่งตามการใช้ในรูปประโยค ดังนี้

1. คำลงท้ายที่ใช้ในประโยคแจ้งให้ทราบ เป็นประโยคที่แสดงความหมายในทำนองบอกเล่าเรื่องใดเรื่องหนึ่งแก่ผู้ฟัง อาจเป็นทำนองบอกเล่าหรือปฏิเสธก็ได้ ทั้งนี้รวมถึงความตักเตือน วิงวอน ขอความเห็น ขออนุญาต สรุปรื่องราว เป็นต้น ยกตัวอย่างเช่น /cɔɔj⁴/, /lɛw³/, /nɔɯ³/ เป็นต้น

2. คำลงท้ายที่ใช้ในประโยคถามให้ตอบ มีจุดประสงค์สำคัญ คือ ถามให้ผู้ฟังตอบ อาจจะเป็นการตอบอย่างใดอย่างหนึ่งระหว่างตอบรับหรือปฏิเสธก็ได้ นอกจากนี้อาจรวมถึงการขออนุญาตด้วย แต่การขออนุญาตนี้จะต่างจากประโยคแจ้งให้ทราบ คือต้องการตอบว่าอนุญาตหรือไม่ ยกตัวอย่างเช่น /ni⁴/, /maj¹/ เป็นต้น

3. คำลงท้ายที่ใช้ในประโยคบอกให้ทำ เป็นประโยคที่มีจุดประสงค์สำคัญที่จะบอกให้ผู้ฟังกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่ง รวมถึงประโยคคำสั่ง ขอร้อง วิงวอน หรือ เชิญชวนก็ได้ ยกตัวอย่างเช่น /t^huɔ¹/, /daa³/ เป็นต้น

4. คำลงท้ายที่ใช้ทั้งในประโยคแจ้งให้ทราบและถามให้ตอบ ที่ทำหน้าที่บอกเล่าธรรมดา แต่เมื่อปรากฏท้ายประโยคคำถามให้ตอบจะทำหน้าที่คำลงท้ายที่แสดงคำถาม คือ /t^hɛ¹/

5. คำลงท้ายที่ใช้ทั้งในประโยคแจ้งให้ทราบและบอกให้ทำ คำลงท้ายประเภทนี้เป็นคำลงท้ายที่สามารถทำหน้าที่ได้ 2 อย่าง คือ เมื่อปรากฏประโยคแจ้งเพื่อทราบก็ทำหน้าที่คำท่ายบอกล่าธรรมเนียม แต่เมื่อปรากฏท่ายประโยคบอกให้ทำ จะทำหน้าที่แสดงคำสั่ง ยกตัวอย่างเช่น /dee²/, /paɪ⁴-raj³/, /dɔɔ²/ เป็นต้น

6. คำลงท้ายที่สามารถปรากฏทั้งท่ายประโยคถามให้ตอบและบอกให้ทำ คำลงท้ายประเภทนี้สามารถทำหน้าที่ได้ 2 อย่าง คือ เมื่อปรากฏท่ายประโยคถามให้ตอบ จำทำหน้าที่คำลงท้ายแสดงคำถาม แต่เมื่อปรากฏท่ายประโยคบอกให้ทำ จะทำหน้าที่คำลงท้ายแสดงคำสั่ง คือ /dɔɔŋ⁴/

7. คำลงท้ายที่ปรากฏทั้งท่ายประโยคแจ้งเพื่อทราบ ถามให้ตอบ และบอกให้ทำ คำลงท้ายประเภทนี้เป็นคำลงท้ายที่ทำหน้าที่ได้ 3 อย่าง คือ

- 7.1 เมื่อปรากฏท่ายประโยคแจ้งเพื่อทราบก็จะทำหน้าที่บอกล่าธรรมเนียม
- 7.2 เมื่อปรากฏท่ายประโยคบอกให้ทำจะทำหน้าที่แสดงคำสั่ง
- 7.3 เมื่อปรากฏท่ายประโยคคำถามให้ตอบจะทำหน้าที่แสดงคำถาม

คำลงท้ายในกลุ่มนี้มี 2 คำ ได้แก่ คำลงท้าย /wa⁴/ (/waɪ⁴/, /waa⁴/) และ /wɔɔɯj¹/, /wɔɔɯj⁴/

ผลการเปรียบเทียบด้านการใช้คำลงท้ายในประโยคพบว่า มีลักษณะการใช้ที่เหมือนและแตกต่างกัน โดยลักษณะที่เหมือนกันแบ่งตามการใช้ในรูปประโยค ดังนี้

1. คำลงท้ายที่ใช้ในประโยคแจ้งให้ทราบ พบจำนวน 28 คำ
2. คำลงท้ายที่ใช้ในประโยคถามให้ตอบ พบจำนวน 3 คำ
3. คำลงท้ายที่ใช้ในประโยคบอกให้ทำ พบจำนวน 15 คำ
4. คำลงท้ายที่ใช้ทั้งในประโยคแจ้งให้ทราบและบอกให้ทำ พบจำนวน 1 คำ

ส่วนคำลงท้ายที่ภาษาถิ่นบุรีรัมย์และภาษาถิ่นขอนแก่นใช้แตกต่างกัน จำนวน 12 คำ ซึ่ง ความแตกต่างดังกล่าวเป็นความแตกต่างด้านการปรากฏของคำลงท้ายคำเดียวกันแต่ปรากฏในประโยคสื่อสารที่แตกต่างกัน

ภาษาไทยถิ่นภาคใต้

สาริกา รัตนประยูร (2543) ทำวิจัยเรื่อง คำลงท้ายในภาษาถิ่นใต้: ศึกษากรณีเฉพาะภาษาถิ่นนครศรีธรรมราช มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาประเภทคำลงท้ายตามประเภทของประโยคที่พูดและ 2) เพื่อศึกษาเรื่ององค์ประกอบในการใช้คำลงท้ายและหน้าที่ของคำลงท้าย

ผลการศึกษาพบว่า คำลงท้ายนั้นหมายถึง คำที่ปรากฏในตำแหน่งท้ายสุดของประโยคได้เพียงตำแหน่งเดียว เพื่อทำหน้าที่สื่อเจตนาใดเจตนาหนึ่งเป็นพิเศษ หรือสื่ออารมณ์ ความรู้สึก ความสุภาพของผู้พูด ตลอดจนมีความต้องการใช้คำลงท้ายเพื่อให้คำพูดมีลักษณะน่าฟังไม่ห้วนหรือสั้นจนเกินไป ในงานวิจัยฉบับนี้จึงได้เอาลักษณะความสัมพันธ์ทางสังคมมาศึกษาในเรื่องการใช้คำลงท้ายไว้ 4 ลักษณะ คือ 1) เพศของผู้พูด 2) สถานภาพของผู้ฟัง 3) สถานการณ์ในการสนทนา 4) ความสุภาพ

คำลงท้ายในภาษาถิ่นนครศรีธรรมราช จำนวน 10 คำ ซึ่งจำแนกคำลงท้ายตามประเภทของประโยคในการสื่อสารได้จำนวน 3 ประเภทคือ

1. คำลงท้ายที่ปรากฏท้ายประโยคแจ้งให้ทราบ พบจำนวน 8 คำ คือ

1.1 /hɔː⁵/

1.2 /han¹/~/nan¹/

1.3 /roː¹/

1.4 /naʔ⁶/~/naː²/

1.5 /law¹/

1.6 /leː²/

1.7 /wəː⁶/

1.8 /jaŋ⁶/

2. คำลงท้ายที่ปรากฏท้ายประโยคถามให้ตอบ พบจำนวน 7 คำ

2.1 /hoŋ⁶/

2.2 /roŋ¹/

2.3 /law⁵/

2.4 /leŋ²/

2.5 /woŋ²/

2.6 /waŋ⁶/

2.7 /jaŋ⁶/

3. คำลงท้ายที่ปรากฏท้ายประโยคบอกให้ทำมี 6 คำ ดังนี้

3.1 /taŋ⁴/~/taŋ⁴/

3.2 /naŋ⁶/

3.3 /waŋ⁶/

3.4 /jaŋ⁶/

3.5 /leŋ²/

3.6 /woŋ⁶/

นอกจากนี้ ในการเลือกใช้คำลงท้ายในภาษาถิ่นนครศรีธรรมราชขึ้นอยู่กับองค์ประกอบ 4 ประการคือ 1) สถานการณ์ 2) สถานภาพ 3) อารมณ์ และ 4) บริบท ผลการศึกษาหน้าที่ของคำลงท้ายภาษาถิ่นนครศรีธรรมราช พบว่า หน้าที่ของคำลงท้าย มี 6 ประการ คือ 1) คำลงท้ายที่ใช้ทำหน้าที่เพื่อชักชวน หรือขอร้อง พบจำนวน 3 คำ 2) คำลงท้ายที่ใช้ทำหน้าที่เพื่อสั่ง หรือตักเตือน พบจำนวน 4 คำ 3) คำลงท้ายที่ใช้ทำหน้าที่คาดคะเน หรือสงสัย พบจำนวน 2 คำ 4) คำลงท้ายที่ใช้ทำ

หน้าที่เพื่อการถาม พบจำนวน 5 คำ 5) คำลงท้ายที่ใช้ทำหน้าที่บอกข้อมูล พบจำนวน 3 คำและ 6) คำลงท้ายที่ใช้ทำหน้าที่เพื่อขัดแย้ง หรือเน้นข้อความ พบจำนวน 5 คำ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคำลงท้ายในภาษาอื่น

จากการศึกษาคำลงท้ายในภาษาไทย ทั้งในภาษาไทยกรุงเทพฯและในภาษาไทยถิ่น ดังกล่าวข้างต้น ต่างแสดงให้เห็นถึง ลักษณะและรูปแบบการใช้ รวมถึงความสำคัญของคำลงท้าย ในแต่ละท้องถิ่นที่มีหน้าที่ในการช่วยสื่อเจตนา อารมณ์และความรู้สึกของผู้พูดที่ต้องการสื่อไปยัง ผู้ฟังให้มีความชัดเจนมากขึ้น นอกจากนี้แล้วผู้วิจัยยังพบการศึกษาเกี่ยวกับคำลงท้ายภาษาอื่น ๆ ซึ่งก็คือ ภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์ที่อาศัยอยู่ในประเทศไทยและภาษาอื่น ๆ ซึ่งมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

การศึกษาคำลงท้ายในภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์ในประเทศไทย

งานวิจัยที่ศึกษาคำลงท้ายในภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์ในประเทศไทยพบว่า มีการศึกษาคำลงท้ายในภาษาของ 4 กลุ่มชาติพันธุ์ ได้แก่ ภาษาลาวครั่ง ภาษาลาวโซ่ง ภาษาไทลื้อ และ ภาษาพวน งานวิจัยดังกล่าวต่างศึกษาคำลงท้ายทั้งในประเด็นที่เหมือนและแตกต่างกัน ดังนี้

ภาษาลาวครั่ง

วัลลียา วัชรภรณ์ (2534) ศึกษาคำลงท้ายในภาษาลาวครั่ง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา วิเคราะห์คำลงท้ายและประเภทของคำลงท้าย การเกิดร่วมกันของคำลงท้าย การแปรรูปและการแปรเสียงของคำลงท้าย และศึกษาเรื่องการใช้คำลงท้าย โดยงานวิจัยนี้เก็บข้อมูลที่บ้านทุ่งสีหลง หมู่ที่ 1 และหมู่ที่ 13 ตำบลลำเหย อำเภอดอนตูม จังหวัดนครปฐม

ผลการศึกษาพบว่า ในภาษาลาวครั่งมีคำลงท้าย ทั้งคำพยางค์เดียว สองพยางค์ และ สามพยางค์ คำลงท้ายพยางค์เดียวมี 27 คำ คำลงท้ายสองพยางค์มี 85 คำ และคำลงท้ายสามพยางค์มี 10 คำ นอกจากนี้ จากการศึกษาเรื่องการแปรของรูปแปรเสียงของคำลงท้าย พบว่าการแปรรูปและการแปรเสียงของคำลงท้ายแม้จะไม่ทำให้ความหมายหลักของข้อความเปลี่ยนไป แต่ทำให้เกิดความหมายย่อยขึ้นมา เนื่องจากลักษณะทางเสียง ได้แก่ เสียงวรรณยุกต์ เสียงสระ

การเปิด-ปิดเส้นเสียงในการออกเสียง มีความสัมพันธ์กับความหมายของคำลงท้าย และในการใช้คำลงท้ายขึ้นอยู่กับองค์ประกอบ 5 ประการ คือ สถานการณ์ สถานภาพ เจตนา อารมณ์ และบริบท

นอกจากงานของ วัลลีย์ยา วัชรารัตน์ (2534) ที่ศึกษาคำลงท้ายในภาษาลาวครั้ง ในประเด็นในประเด็นของโครงสร้างหรือลักษณะคำลงท้าย การเกิดร่วมของคำลงท้าย การแปรเสียง รวมทั้งการใช้คำลงท้าย ยังปรากฏงานที่ศึกษาในลักษณะเดียวกันนี้ในงานของ อัญญา พานิช (2537) ที่ได้ศึกษา คำลงท้ายในภาษาลาวไซ่ง

ภาษาลาวไซ่ง

อัญญา พานิช (2537) ที่ได้ศึกษา คำลงท้ายในภาษาลาวไซ่งที่ตำบลหนองปรัง อำเภอลำดวน จังหวัดเพชรบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ลักษณะโครงสร้างพยางค์ การเกิดร่วมกัน การแปรเสียง การใช้และประเภทของคำลงท้ายที่แบ่งตามหน้าที่ในประโยค งานวิจัยนี้เก็บข้อมูลโดยการบันทึกเสียงการสนทนาของเจ้าของภาษาแล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์

ผลการศึกษาพบว่า คำลงท้ายภาษาลาวไซ่งมีลักษณะโครงสร้างพยางค์ได้ 3 ลักษณะ คือ

1. คำลงท้ายพยางค์เดียว พบจำนวน 21 คำ
2. คำลงท้ายสองพยางค์ พบจำนวน 60 คำ
3. คำลงท้ายสามพยางค์ พบจำนวน 16 คำ

คำลงท้ายภาษาลาวไซ่งสามารถแปรเสียงได้ด้วย โดยการแปรปรากฏอยู่ 3 ลักษณะ คือ แปรเสียงสระ แปรเสียงวรรณยุกต์ และแปรลักษณะของเส้นเสียงเมื่อออกเสียงท้ายพยางค์ ซึ่งอาจแปรเพียงลักษณะเดียว สองลักษณะ หรือทั้งสามลักษณะร่วมกันก็ได้ และยังพบอีกว่า เมื่อศึกษาคำลงท้ายโดยยึดหน้าที่ของคำลงท้ายที่ปรากฏในประโยคเป็นหลัก สามารถแบ่งคำลงท้ายออกได้ 5 ประเภท คือ

1. คำลงท้ายที่แสดงหน้าที่ในการบอกกล่าว พบจำนวน 38 คำ
2. คำลงท้ายที่แสดงหน้าที่ในการคาดคะเน พบจำนวน 6 คำ

3. คำลงท้ายที่แสดงหน้าที่ในการถาม พบจำนวน 19 คำ
4. คำลงท้ายที่แสดงหน้าที่ในการสั่งหรือเตือน พบจำนวน 33 คำ
5. คำลงท้ายที่แสดงหน้าที่ในการขอร้องหรือชักชวน พบจำนวน 20 คำ

นอกจากนี้ ผลการศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการแปรเสียงและหน้าที่ของคำลงท้าย พบว่าคำลงท้ายบางคำเมื่อแปรเสียงแล้วจะช่วยเหลือความหมายของประโยคให้แตกต่างกันไป หรือทำให้หน้าที่ของคำลงท้ายประโยคหนึ่งๆเปลี่ยนไปด้วย นอกจากนี้ยังพบว่าคำลงท้ายบางคำอาจแสดงหน้าที่ได้มากกว่าหนึ่งหน้าที่ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการคือ เรื่องราว เจตนา อารมณ์ หรือความรู้สึก เป็นต้น

ภาษาไตลื้อ

Chawyong (อำนวยการ ช่าวยอง, 2539) ได้ศึกษาคำลงท้ายในการสนทนาของชาวไตลื้อ บ้านดอนไชย อำเภอปัว จังหวัดน่าน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อหน้าที่และความหมายของคำลงท้ายที่พบในประโยคตามข้อเสนอแนะของฮาทแมน นอกจากนี้ยังได้สำรวจคำลงท้ายที่เกิดร่วมกันที่บ้านดอนไชย อำเภอปัว จังหวัดน่าน โดยเก็บข้อมูลจากการสังเกตการสนทนาที่หมู่บ้านดอนไชย

งานวิจัยนี้พิจารณาคำลงท้ายตามหลักเกณฑ์ 3 ประการคือ

1. ด้านประโยค คือ คำลงท้ายจะเกิดในตำแหน่งสุดท้ายของ วลี อนุประโยค หรือประโยค ประโยคดังกล่าวนี้อาจมี วลี อนุประโยค หรือประโยคอื่นตามมาซึ่งประโยคหลังนี้ อาจมีคำลงท้ายปรากฏอยู่หรือไม่ก็ได้
2. ด้านเสียง คือ คำลงท้ายซึ่งแตกต่างกัน ด้านวรรณยุกต์ สระ พยัญชนะต้น ตลอดจนเสียงกัก หรือเสียง ไม่กัก
3. ด้านความหมาย คือ คำลงท้ายจะไม่ปรากฏความหมาย เมื่ออยู่ตามลำพัง แต่จะมีความหมายชัดเจนเมื่ออยู่ในประโยค

นอกจากนี้ จากการศึกษาพบว่า คำลงท้ายในภาษาไตลื้อสามารถจัดจำแนกได้ 3 กลุ่ม คือ

1. คำลงท้ายแสดงสถานภาพ ปรากฏ 3 ชนิด
2. คำลงท้ายแสดงคำถาม ปรากฏ 12 ชนิด
3. คำลงท้ายแสดงเจตนาและอารมณ์ ปรากฏ 19 ชนิด

คำลงท้ายทั้ง 3 กลุ่มนี้จะมีลักษณะที่แตกต่างกันไปตามการจัดประเภท โดย คำลงท้ายแสดงสถานภาพนั้นเมื่อใช้แล้วจะทำให้เกิดความสนิทสนมคุ้นเคยระหว่างผู้พูดและผู้ฟัง ส่วนคำลงท้ายแสดงคำถามเป็นการแสดงการถามต่อผู้ฟัง และคำลงท้ายแสดงเจตนาและอารมณ์แสดงให้เห็นถึงความมุ่งหมายตลอดทั้งอารมณ์ของผู้พูดและผู้ฟังในการสนทนา

ผลการศึกษาคำลงท้ายร่วมกัน พบว่าคำลงท้ายมีการเกิดร่วมทั้ง 2 คำ และ 3 คำ ซึ่งอาจเป็นคำลงท้ายประเภทเดียวกัน หรือ ต่างชนิดกันก็ได้ คำลงท้ายชนิดเดียวกันเมื่อเกิดร่วมกัน โดยเฉพาะคำลงท้ายแสดงคำถามจะเสริมหน้าที่ซึ่งกันและกัน ส่วนคำลงท้ายต่างชนิดกัน เมื่อเกิดร่วมกันก็ยังทำหน้าที่ต่างกันไป นอกจากนี้ยังพบว่า คำลงท้ายแสดงสถานภาพเป็นคำลงท้ายประเภทเดียวที่ไม่เกิดร่วมกับระคำลงท้ายอื่นๆ

จากผลการศึกษาคำลงท้ายในภาษาไทยได้สะท้อนให้เห็นว่าคำลงท้ายสามารถแสดงความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ตลอดจนอารมณ์ระหว่างผู้พูดและผู้ฟัง และคำลงท้ายยังได้แสดงทัศนคติของผู้พูดได้อีกด้วยไม่ว่าจะเป็นการโน้มน้าว ขอร้อง หรือชักชวน อย่างไรก็ตามในการใช้คำลงท้ายผู้พูดมักจะต้องพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดและผู้ฟัง อารมณ์ ของผู้พูดเอง และสถานการณ์

งานวิจัยที่ผ่านมาเกี่ยวกับการศึกษาคำลงท้ายในภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์ข้างต้น ส่วนใหญ่มีประเด็นในการวิเคราะห์เหมือนกัน แต่ต่างกันตรงพื้นที่ของกลุ่มชาติพันธุ์ งานที่ศึกษาในลักษณะคล้ายกันนี้ปรากฏในงานของ นิรมล บุญซ้อน (2540) ที่ทำวิจัยเรื่อง การศึกษาคำลงท้ายในภาษาพวน

ภาษาพวน

นิรมล บุญซ้อน (2540) วิจัยเรื่อง การศึกษาคำลงท้ายในภาษาพวน มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา วิเคราะห์ประเภทโครงสร้างพยางค์ และการปรากฏร่วมกันของคำลงท้าย และศึกษาการ

แปรรูปแปรเสียงและการใช้คำลงท้ายในภาษาพวน โดยเก็บข้อมูลคำลงท้ายภาษาพวนที่หมู่บ้าน
สระกระเบื้อง หมู่ที่ 8 ตำบลหนองเต่า อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี

นิรมลดำเนินการวิจัยเป็น 6 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ระยะเวลาเตรียมงาน

1.1 สืบค้นและศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาษาพวน และศึกษาเรื่องคำลงท้ายใน
ภาษาไทยถิ่นอื่นที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยจากเอกสารและวิทยานิพนธ์

1.2 เลือกสถานที่ทำการวิจัย ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาและความ
เป็นอยู่ของชาวบ้าน

2. สถานที่ทำการวิจัย

เหตุที่เลือกหมู่บ้านสระกระเบื้อง หมู่ที่ 8 ตำบลหนองเต่า อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี
เพราะว่าเป็นสถานที่กำเนิดของนิรมลเอง และเลือกทำการวิจัยหมู่บ้านเดียวเพราะหมู่บ้านนี้อยู่
โดดเดี่ยวและไม่มีอาณาเขตติดกับหมู่บ้านใด มีประชากรทั้งหมด 200 ครอบครัว จำนวนประชากร
ที่ปรากฏในสำเนาทะเบียนบ้าน 1,000คน เป็นชาวนาเกือบทั้งหมด คือ ประมาณร้อยละ 95
ชาวบ้านใช้ภาษาพวนพูดในชีวิตประจำวัน

3. การเลือกผู้บอกภาษา

เกณฑ์การเลือกผู้บอกภาษามีดังนี้

3.1 เลือกผู้บอกภาษาที่เป็นเจ้าของภาษา และใช้ภาษาพวนในชีวิตประจำวัน

3.2 เป็นผู้ที่มีอายุอยู่ในหมู่บ้านนั้นตลอดไม่เคยย้ายถิ่นเลย

3.3 มีอายุตั้งแต่ 30 ปีขึ้นไป เป็นผู้ที่เข้าใจทั้งภาษาไทยมาตรฐานและภาษาพวนได้ดี เพื่อจะช่วยตรวจสอบข้อมูลได้

3.4 เป็นผู้บอกภาษาที่มีอรรถยาศัยดี

3.5 ผู้บอกภาษาต้องเป็นชาวพวนโดยกำเนิด

4. การเก็บข้อมูลภาคสนาม

นิรมล เข้าไปเก็บข้อมูลภาคสนามจำนวน 2 ครั้ง คือ

ช่วงที่ 1 ระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ 2536 ถึง กรกฎาคม 2536 โดยเก็บสัปดาห์วัน
สัปดาห์

ช่วงที่ 2 ระหว่างเดือนสิงหาคม 2536 ถึง กันยายน 2536 โดยเก็บสัปดาห์วันสัปดาห์

5. ขั้นตอนในการเก็บข้อมูลและการบันทึกข้อมูล

5.1 ศึกษาทำความเข้าใจกับภาษาพวน เพราะนิรมลเองเป็นชาวพวนโดยกำเนิด สามารถพูดสนทนากับชาวบ้านได้อย่างสะดวกและเข้าใจง่าย

5.2 สัมภาษณ์ สนทนากับผู้บอกภาษา สังเกตคําลงทำยวลีหรือประโยคว่ามีอะไรบ้าง หรือนำวลีหรือประโยคให้ผู้บอกภาษาสนทนากันเอง

5.3 บันทึกเสียงเจ้าของภาษาจากการสนทนา เมื่อมีงานบุญพบญาติพี่น้อง เทศกาล ต่างๆ และจดบันทึกข้อความที่มีอยู่

5.4 ถ่ายทอดข้อความจากการบันทึกไว้เป็นสัทอักษรสากลและสัทอักษรไทย

5.5 ตรวจสอบข้อมูลที่ได้จากผู้บอกภาษาแล้วจึงทำการวิเคราะห์

6. ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล

6.1 ศึกษาวิเคราะห์ประเภทของคำลงท้ายในภาษาพจนานุกรมทั้งวิเคราะห์ลักษณะทางเสียงและโครงสร้างพยางค์ของคำลงท้าย

6.2 ศึกษาวิเคราะห์การแปรรูปเสียงของคำลงท้าย รวมทั้งความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะเสียงและความหมาย

6.3 ศึกษาวิเคราะห์คำลงท้ายที่ปรากฏร่วมกันในประโยคและความหมายที่ปรากฏ

6.4 ศึกษาวิเคราะห์คำลงท้ายในภาษาพจนานุกรม

ผลการศึกษาพบว่า คำลงท้ายในภาษาพจนานุกรมมีโครงสร้างพยางค์ 4 ลักษณะ คือ

1. คำลงท้ายพยางค์เดียว พบจำนวน 36 คำ
2. คำลงท้ายสองพยางค์ พบจำนวน 142 คำ
3. คำลงท้ายสามพยางค์ พบจำนวน 90 คำ
4. คำลงท้ายสี่พยางค์ พบจำนวน 10 คำ

นอกจากนั้น จากการศึกษาการแปรรูปแปรเสียงของคำลงท้ายพบว่า คำลงท้ายสามารถแปรได้ใน 4 ลักษณะ ได้แก่ แปรเสียงวรรณยุกต์ แปรเสียงวรรณยุกต์ แปรเสียงสระ และการเปิด-ปิดเส้นเสียงในการออกเสียง อย่างไรก็ตามจากการศึกษายังพบอีกว่าการแปรเสียงของคำลงท้ายทำให้เกิดความหมายย่อยขึ้นมา แต่ไม่ทำให้ความหมายหลักของคำลงท้ายเปลี่ยนไป ส่วนการใช้คำลงท้ายจะขึ้นอยู่กับสถานการณ์ สถานภาพ เจตนา อารมณ์และที่สำคัญจะขึ้นอยู่กับข้อความ (ประโยคหรือวลี) ที่ผู้พูดกล่าว ซึ่งข้อความที่ผู้พูดกล่าวนั้นพบว่ามี 6 ประเภท คือ

1. ข้อความเพื่อการบอกข้อมูล พบจำนวน 87 คำ
2. ข้อความเพื่อการถาม พบจำนวน 97 คำ
3. ข้อความเพื่อการชักชวนหรือขอร้อง พบจำนวน 88 คำ
4. ข้อความเพื่อการสั่งหรือตักเตือน พบจำนวน 76 คำ

5. ข้อความเพื่อการคาดคะเนหรือสงสัย พบจำนวน 28 คำ
6. ข้อความเพื่อการขัดแย้ง พบจำนวน 36 คำ

การศึกษาคำลงท้ายในภาษาอื่น

จากการทบทวนงานวิจัยในภาษาอื่น พบว่า มีการศึกษาคำลงท้ายในภาษาของประเทศเพื่อนบ้านที่ใกล้เคียงกับประเทศไทย จำนวน 4 ประเทศ ได้แก่ สาธารณรัฐสังคมนิยมแห่งสหภาพพม่า (ภาษาพม่า) สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (ภาษาลาวเวียงจันทน์) และ สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม (ภาษาเวียดนาม) ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ภาษาพม่า

Tamung (มณฑลทมิฬ ตาเมือง, 2546) ทำวิจัยเรื่อง การศึกษาคำลงท้ายในภาษาพม่า (A Study of Final Particles in Myanmar) ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อที่จะศึกษารวบรวมคำลงท้ายในภาษาพม่าและวิเคราะห์การแปรรูปแปรเสียงของคำลงท้ายในภาษาพม่า งานวิจัยนี้เก็บข้อมูลจากงานเขียนประเภทนวนิยายร่วมสมัย หนังสือการ์ตูน ภาพยนตร์ ละครโทรทัศน์ รวมทั้งบันทึกเสียงจริงจากเจ้าของภาษา จะเห็นได้ว่างานวิจัยนี้จะแตกต่างจากงานที่ศึกษาคำลงท้ายที่กล่าวมา เนื่องจากงานวิจัยเหล่านั้นส่วนใหญ่ศึกษาคำลงท้ายด้วยการบันทึกเสียงสนทนาของเจ้าของภาษา รวมทั้งออกแบบสอบถามในการเก็บข้อมูล แต่งานวิจัยเรื่องนี้ นอกจากการบันทึกเสียงสนทนาจริงแล้ว ยังศึกษาจากบริเฉทหลายประเภทไม่ว่าจะเป็นบริเฉทประเภทนวนิยาย หนังสือการ์ตูน ละครหรือภาพยนตร์ ทั้งนี้ เนื่องจากการศึกษาทั้งจากการบันทึกเสียงสนทนา และศึกษาจากบริเฉทดังกล่าว จะทำให้ได้ข้อมูลคำลงท้ายภาษาพม่าที่ครอบคลุมและหลากหลาย

จากการศึกษาพบว่า โครงสร้างพยางค์ในภาษาพม่าเป็นแบบ C1 (C2) V T ซึ่งคำลงท้ายที่ปรากฏในภาษาพม่ามีโครงสร้างพยางค์ 5 ลักษณะ ได้แก่

1. คำลงท้ายพยางค์เดียว พบจำนวน 26 คำ
2. คำลงท้ายสองพยางค์ พบจำนวน 42 คำ
3. คำลงท้ายสามพยางค์ พบจำนวน 18 คำ
4. คำลงท้ายสี่พยางค์ พบจำนวน 4 คำ

5. คำลงท้ายห้าพยางค์ พบจำนวน 2 คำ

นอกจากยังพบว่า การเลือกใช้คำลงท้ายในภาษาพม่าจะขึ้นอยู่กับปัจจัยทางสังคมไม่ว่าจะเป็นความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดและผู้ฟัง อายุ ชนชั้น ความสุภาพ หรือบริบท

จากงานวิจัยที่ศึกษาคำลงท้ายภาษาพม่า แสดงให้เห็นว่าการเลือกใช้คำลงท้ายภาษาพม่า มีลักษณะร่วมบางประการกับคำลงท้ายในภาษาไทย ในประเด็นเรื่องปัจจัยทางสังคมที่มีส่วนกำหนดการใช้คำลงท้าย ต่อมาเป็นงานวิจัยที่ศึกษาภาษาลาว (เวียงจันทน์)

ภาษาลาว (เวียงจันทน์)

Holanouphab (แสงฟ้า โหรานูภาพ, 2546) ทำวิจัยเรื่อง คำลงท้ายในภาษาลาว เวียงจันทน์ (Final Particles in Vientiane Lao) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความหมายและหน้าที่ คำลงท้ายจากประโยค พร้อมอธิบายการปรากฏคำลงท้ายที่ใช้กันทั่วไป งานวิจัยนี้ศึกษาโดยใช้กรอบแนวคิดการศึกษาคำลงท้ายของนักภาษาศาสตร์ 2 ท่านที่เคยศึกษาไว้คือ Arthur G. Crisfield (1974) และ Pamela Sue Wright (1994) รวมทั้ง ทฤษฎีประเภทประโยค ของ R.L. Trask (1993) เพื่อประยุกต์ใช้กับคำลงท้ายในภาษาลาวโดยแบ่งเป็นประเภทของประโยค ทั้งหมด 4 ประเภท ได้แก่ 1) ประโยคแจ้งให้ทราบ 2) ประโยคคำสั่ง 3) ประโยคคำถาม และ 4) ประโยคอุทาน

จากการศึกษา พบว่าคำลงท้ายภาษาลาว (เวียงจันทน์) สามารถจัดกลุ่มตามการใช้ในประโยคได้ 4 กลุ่ม ได้แก่

1. คำลงท้ายที่ใช้ในประโยคแจ้งให้ทราบ 19 คำ โดยคำลงท้ายที่ใช้ในประโยคแจ้งให้ทราบมีหน้าที่ในการสื่อสาร 4 ลักษณะ ได้แก่ 1.1) การบอกข้อมูล 1.2) ความขัดแย้ง 1.3) การคาดคะเน และ 1.4) การตำหนิ
2. คำลงท้ายที่ใช้ในประโยคคำถาม 13 คำ คำลงท้ายที่ใช้ในประโยคคำถามมีหน้าที่ในการสื่อสาร 4 ลักษณะ ได้แก่ 1) คำถามที่ต้องการคำตอบรับ(ใช่/ไม่ใช่) 2) คำถามที่ถามเอาเนื้อหา 3) คำถามที่กล่าวขึ้นโดยไม่มุ่งหมายจะให้ตอบ และ 4) คำถามต่อเนื่อง

3. คำลงท้ายที่ใช้ในประโยคคำสั่ง 15 คำ คำลงท้ายที่ใช้ในประโยคคำสั่งมีหน้าที่ในการสื่อสาร 10 ลักษณะได้แก่ 1) การสั่ง 2) การขอร้อง 3) การชักชวน 4) การเชื้อเชิญ 5) การเตือน 6) การอนุญาต 7) การกระตุ้น 8) การให้กำลังใจ 9) การแนะนำ และ 10) การให้พร

4. คำลงท้ายที่ใช้ในประโยคอุทาน 3 คำ ซึ่งจะมีหน้าที่ทางการสื่อสารคือ บ่งบอกถึงความรู้สึกของผู้พูดที่แสดงถึงความประหลาดใจ หรือ พึงพอใจ

นอกจากนี้ ยังพบว่า คำลงท้ายในภาษาลาวเวียงจันทน์บางคำสามารถเกิดขึ้นได้ 2 ถึง 3 คำหรือที่เรียกว่า การปรากฏร่วม 2 คำ และการปรากฏร่วม 3 คำ การปรากฏร่วมกันนี้หากเป็นคำในลักษณะเดียวกันก็จะเน้นให้คำดูมีน้ำหนักมากขึ้น และการรวมกันของคำลงท้ายที่ต่างลักษณะกันมักจะคงไว้ซึ่งความหมายของตัวเอง และยังพบว่า มีเพียงไม่กี่คำในการปรากฏร่วมของคำลงท้ายที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางความหมาย

ภาษาเวียดนาม

ภัทรา พิณทะแพทย์ (2549) ทำวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์องค์ประกอบของคำลงท้ายภาษาเวียดนาม ซึ่งภัทราแบ่งวิธีการวิจัยให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์เป็น 2 ส่วน คือ 1) การวิเคราะห์องค์ประกอบทางความหมายคำลงท้ายจากบทสนทนาและ 2) เพื่อยืนยันผลการวิเคราะห์องค์ประกอบทางความหมายคำลงท้ายภาษาเวียดนามด้วยการใช้แบบสอบถาม งานวิจัยนี้ประยุกต์ใช้ทฤษฎีการวิเคราะห์องค์ประกอบ (Componential analysis) ซึ่งเป็นทฤษฎีทางอรรถศาสตร์มาศึกษาคำลงท้าย

วิจัยช่วงที่หนึ่ง คือ การวิเคราะห์องค์ประกอบทางความหมายคำลงท้ายภาษาเวียดนาม ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลโดยการบันทึกบทสนทนาจากผู้บอกภาษาชาวเวียดนามถิ่นเหนือ (ฮานอย) ซึ่งอาศัยในประเทศไทย (กรุงเทพฯ) และสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม (กรุงฮานอย) เมื่อได้บทสนทนาเป็นระยะเวลารวม 6 ชั่วโมงแล้ว ผู้วิจัยจึงให้เจ้าของภาษาถอดบทสนทนาเป็นตัวอักษรเวียดนามเพื่อนำไปวิเคราะห์หาคำลงท้าย โดยใช้เกณฑ์ตัดสินคำลงท้าย ได้แก่ เกณฑ์ทางวากยสัมพันธ์ เกณฑ์ทางความหมายและเกณฑ์ทางเสียง พบคำลงท้ายจำนวน 13 คำ จากนั้นผู้วิจัยใช้ทฤษฎีการวิเคราะห์องค์ประกอบเพื่อวิเคราะห์ความหมายและการใช้คำลงท้าย พบว่ามีคำพ้องรูปจำนวน 2 คำ จึงสรุปได้ว่า ภาษาเวียดนามมีคำลงท้ายจำนวนทั้งหมด 14 คำ ซึ่งสามารถ

จำแนกออกจากกันด้วยมิติความแตกต่างจำนวน 8 มิติ ได้แก่ ชนิดประโยค ความอ่อนโยน ความสุภาพ การคาดการณ์ของผู้พูด การบอกข้อมูลใหม่ การปฏิเสธ การมีส่วนร่วม และช่วงเวลา ที่ผู้พูดต้องการให้ผู้ฟังปฏิบัติตาม

วิธีวิจัยช่วงที่สอง คือ การยืนยันผลการวิเคราะห์องค์ประกอบทางความหมายของคำลงท้ายโดยการใช่แบบสอบถาม ผู้วิจัยได้สร้างสถานการณ์การใช้คำลงท้ายต่างๆให้มีลักษณะทางความหมายตรงตามอรรถลักษณะที่ได้จากการวิเคราะห์บทสนทนาและสร้างสถานการณ์ที่มีลักษณะทางความหมายไม่ตรงกับอรรถลักษณะบางส่วนหรือทั้งหมดไว้ด้วย โดยคาดหวังว่าผู้บอกภาษาศาสตร์ยอมรับสถานการณ์ที่มีลักษณะทางความหมายตรงกับอรรถลักษณะที่ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ไว้และไม่ยอมรับสถานการณ์ที่มีลักษณะทางความหมายที่ไม่ตรงกับอรรถลักษณะที่ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ไว้

ผลการศึกษาพบว่า ภาษาเวียดนามมีคำลงท้ายจำนวน 14 คำ ซึ่งเมื่อวิเคราะห์องค์ประกอบทางความหมายของคำลงท้ายสอดคล้องกับผู้บอกภาษา 6 คำ และ องค์ประกอบทางความหมายของคำลงท้ายไม่สอดคล้องกับผู้บอกภาษาพบจำนวน 8 คำ

นอกจากงานของ ภัทรา ปิณฑะแพทย์ (2549) ที่ทำวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์องค์ประกอบของคำลงท้ายภาษาเวียดนาม อันเป็นการศึกษาคำลงท้ายโดยพิจารณาจากระบบคำภาษาต่างประเทศ ซึ่งต่อมาได้มีการศึกษาในลักษณะเดียวกันแต่ศึกษาคำลงท้ายในภาษาไทย มาตรฐานของ วรชมน เพียรเสมอ (2552)

จากงานวิจัยที่ศึกษาคำลงท้ายในภาษาไทยกรุงเทพฯ ภาษาไทยถิ่นและภาษาอื่นๆ ดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่า ถึงแม้ว่า งานวิจัยทั้งหมดนี้ต่างศึกษาคำลงท้ายเหมือนกัน แต่ก็ศึกษาทั้งในประเด็นที่คล้ายคลึงกันและแตกต่างกัน นอกจากนี้ยังมีการใช้ทฤษฎีการวิเคราะห์องค์ประกอบในการศึกษาคำเรียกญาติอีกด้วย ทั้งการศึกษาคำเรียกญาติเพื่อเปรียบเทียบและคำการศึกษาเพื่อแสดงให้เห็นถึงวัฒนธรรมของสังคมที่ศึกษา ยกตัวอย่างเช่น

การศึกษาคำเรียกญาติ

คำเรียกญาติ (ภาษาไทยกรุงเทพ)

อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2543) ศึกษาเรื่อง การศึกษาระบบเครือญาติที่สะท้อนจาก คำเรียกญาติในภาษาไทยกรุงเทพ (A Componential Analysis of Kinship Term in Thai) มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ความหมายของคำเรียกญาติในภาษาไทยมาตรฐาน และสรุปลักษณะสำคัญในวัฒนธรรมที่สะท้อนจากความหมายของคำเรียกญาติ รวมทั้งการใช้คำเรียกญาติในบริบทต่างๆ ด้วย หนึ่งงานวิจัยนี้ศึกษาโดยใช้ทฤษฎีการวิเคราะห์ประกอบ

ผลการศึกษาพบว่า ภาษาไทยกรุงเทพมีคำเรียกญาติพื้นฐานจำนวน 17 คำ ได้แก่ พ่อ แม่ ปู่ ย่า ตา ยาย ทวดหรือซวด ลูก พี่ น้อง ลุง ป้า น้า อา หลาน เหลน และโหลน ซึ่งสามารถจำแนกคำเรียกญาติเหล่านี้ตามมิติความแตกต่างจำนวน 5 มิติ คือ

1. รุ่นอายุ (Generation) เช่น คำเรียกญาติ ปู่กับพ่อ พ่อกับลูก เป็นต้น
2. สายเลือด (Lineality) เช่น คำเรียกญาติ พ่อกับอา แม่กับน้า เป็นต้น
3. เพศ (Sex) ความสัมพันธ์ลักษณะนี้แบ่งเป็นเพศหญิงและเพศชาย เช่น คำเรียกญาติ ลุงกับป้า เป็นต้น
4. อายุ (Age) ความสัมพันธ์ลักษณะนี้จะพิจารณาว่าใครอายุมากกว่าหรืออ่อนกว่า เช่น คำเรียกญาติ พี่กับน้อง เป็นต้น
5. ความเป็นญาติฝ่ายพ่อหรือฝ่ายแม่ (Parental link) เช่น อากับน้า เป็นต้น

นอกจากนี้ยังพบคำเรียกญาติไม่พื้นฐานจำนวน 32 คำ โดยจำแนกตามมิติความแตกต่างได้ 8 มิติ ได้แก่

1. รุ่นอายุ

2. สายเลือด
3. อายุ
4. เพศ
5. ฝ่ายพ่อ
6. เพศของผู้พูด
7. การใช้วิธีพูดแบบรับหู
8. การแต่งงานใหม่

ผลของการใช้คำเรียกญาติสะท้อนลักษณะสำคัญทางวัฒนธรรมไทยในหลายลักษณะไม่ว่าจะเป็น ระบบอาวุโสอันเป็นระบบที่มีความผูกพันและมีความสำคัญอย่างมากในการใช้คำเรียกญาติ นอกจากนี้ยังสะท้อนวัฒนธรรมการเน้นฝ่ายมารดา โดยปรากฏคำเรียกญาติฝ่ายแม่มากที่สุด

งานของ อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2001) นับว่ามีอิทธิพลต่อการศึกษาคำเรียกญาติในระยะเวลาต่อมา งานวิจัยที่ปรากฏในระยะหลังนี้ จะศึกษาภาษาในกลุ่มชาติพันธุ์ทั้งในประเทศไทย กลุ่มชนเผ่าหรือในประเทศอื่นๆ ยกตัวอย่างเช่น การศึกษาคำเรียกญาติในภาษาต่างๆ ดังนี้

คำเรียกญาติ (ภาษาจีนฮกเกี้ยน)

ศุภมาส เอ่งฉ้วน (2537) ศึกษาเรื่อง คำเรียกญาติภาษาจีนฮกเกี้ยนในภาคใต้ของประเทศไทยและเกาะปีนัง มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์คำเรียกญาติพื้นฐานและคำเรียกญาติที่สัมพันธ์โดยการแต่งงานในภาษาจีนฮกเกี้ยนทางภาคใต้ของประเทศไทย ได้แก่ จังหวัดกระบี่ ตรัง พังงา ภูเก็ต และเกาะปีนัง ประเทศมาเลเซียและอีก 1 ถิ่น คือ ในเกาะปีนังประเทศมาเลเซียซึ่งมีมิติทางความหมายที่แยกคำเรียกญาติ ทั้งคำเรียกญาติพื้นฐานและที่สัมพันธ์โดยการแต่งงานทั้งหมดให้แตกต่างกันในภาษาจีนฮกเกี้ยนทั้ง 5 ถิ่น โดยวิธีวิเคราะห์ห้วงค์ประกอบ เห็นได้ว่างานวิจัยนี้จะแสดงการเปรียบเทียบระหว่างภาษากลุ่มชาติพันธุ์ในประเทศไทยกับมาเลเซีย อันเป็นการศึกษาเพื่อหาลักษณะร่วมและลักษณะต่างของภาษาในแต่ละพื้นที่

ผลการศึกษาพบว่า สามารถจำแนกคำเรียกญาติในภาษาจีนฮกเกี้ยนด้วยมิติความแตกต่างได้ 6 มิติ ได้แก่

1. รุ่นอายุ
2. สายเลือด
3. ฝ่ายพ่อ
4. ฝ่ายแม่
5. เพศ
6. การแต่งงาน

ซึ่งการใช้มิติดังกล่าวนั้นพบความคล้ายคลึงและความแตกต่างของการใช้คำเรียกญาติในภาษาจีนฮกเกี้ยนใน 5 จุด ได้แก่ จังหวัดกระบี่ ตรัง พังงา ภูเก็ต และเกาะปีนัง ประเทศมาเลเซีย กล่าวคือ จังหวัดตรังและจังหวัดพังงามีการใช้คำเรียกญาติที่คล้ายคลึงกันในมิติแห่งความแตกต่างด้านการแต่งงาน ทั้งนี้ยังพบว่าจังหวัดภูเก็ตและเกาะปีนัง มีลักษณะการใช้คำเรียกญาติที่คล้ายคลึงกันแต่ต่างกันในมิติแห่งความแตกต่างด้านการแต่งงาน

ผลการศึกษาลักษณะวัฒนธรรมที่สะท้อนผ่านคำเรียกญาติในภาษาจีนฮกเกี้ยนใน 5 จุด พบว่าวัฒนธรรมของจีนฮกเกี้ยนจะให้ความสำคัญกับระบบอาวุโสหรือมิติแห่งความแตกต่างด้านอายุ นอกจากนี้ยังปรากฏวัฒนธรรมที่ให้ความสำคัญกับผู้ชายหรือฝ่ายพ่อ หนึ่ง เมื่อพิจารณาการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมของทั้ง 5 จุดแล้วพบว่าวัฒนธรรมการให้ความสำคัญกับผู้อาวุโสและยกย่องผู้ชายในชาวจีนฮกเกี้ยนในเกาะปีนัง ประเทศมาเลเซียพบว่าไม่มีการเปลี่ยนแปลง หากแต่วัฒนธรรมของชาวจีนฮกเกี้ยนในจังหวัดกระบี่ ตรัง พังงา ภูเก็ต ของประเทศไทย มีการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมการเน้นฝ่ายชายหรือฝ่ายพ่อ แต่ทว่าวัฒนธรรมด้านการเคารพผู้อาวุโสกลับโดดเด่นและสมบูรณ์ที่สุด

คำเรียกญาติ (ภาษาฮินดี)

จรัลวิไล จรุงวิโรจน์, ม.ล. (2543) ศึกษาเรื่อง วัฒนธรรมที่แสดงให้เห็นโดยระบบคำเรียกญาติภาษาฮินดี ในงานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ

1. เพื่อวิเคราะห์ความหมายแก่นของคำเรียกญาติในภาษาฮินดีทั้งที่เป็นคำเรียกญาติพื้นฐานและคำเรียกญาติไม่พื้นฐานที่สัมพันธ์โดยการแต่งงาน

2. เพื่อวิเคราะห์การนำคำเรียกญาติดังกล่าวไปใช้เรียกขานในหมู่ญาติและบุคคลอื่นที่มีโชญาติ

3. สรุปลักษณะทางวัฒนธรรมที่สะท้อนให้เห็นจากระบบคำเรียกญาติภาษาฮินดี

วิธีการเก็บข้อมูลที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์ส่วนหนึ่งเป็นข้อมูลที่ได้จากตำราเรียนภาษาและพจนานุกรมภาษาฮินดี นอกจากนั้น จรัลวิไลได้สัมภาษณ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลที่ได้มาและเก็บข้อมูลเพิ่มเติมในส่วนที่ขาดหายไปจากผู้บอกภาษาอายุระหว่าง 31- 40 ปี จำนวน 5 คน แบ่งเป็นชาย 2 คน เพศหญิง 3 คน แม้งานวิจัยนี้เป็นการวิเคราะห์คำเรียกญาติในภาษาฮินดีภาษาเดียว แต่จรัลวิไลได้ยกตัวอย่างคำเรียกญาติภาษาไทยและภาษาอังกฤษขึ้นมาเปรียบเทียบกับภาษาฮินดีเพื่อให้เห็นความแตกต่างบางประการชัดเจนยิ่งขึ้น

จากนั้น จรัลวิไลนำคำเรียกญาติทั้งระบบในภาษามาวิเคราะห์เพื่อวิเคราะห์หาความแตกต่างทางความหมายของแต่ละคำ เราก็จะวิเคราะห์ออกมาได้เป็นมิติแห่งความแตกต่าง (dimensions of contrast) ซึ่งเป็นตัวสะท้อนให้เห็นระบบความคิดและการมองโลกของผู้พูดภาษานั้น ตัวอย่างได้แก่ ความแตกต่างของเพศ เป็นความแตกต่างที่จำแนก “พ่อ” ออกจาก “แม่” และ “ลุง” ออกจาก “ป้า” ความแตกต่างทางฝ่ายพ่อ ฝ่ายแม่ เป็นความแตกต่างที่จำแนก “ตา” ออกจาก “ปู่” “อา” ออกจาก “น้า” “ยาย” ออกจาก “ย่า” ความแตกต่างทางอายุเป็นความแตกต่างที่จำแนกน้องออกจาก “พี่” มิติแห่งความแตกต่างที่จำแนกคำเรียกญาติแต่ละคำในภาษาออกจากกัน อาจจะมีอยู่ไม่เท่ากัน แตกต่างกันไปตามวัฒนธรรม

ผลการศึกษาปรากฏคำเรียกญาติในภาษาฮินดีจำนวน 46 คำซึ่งสามารถจำแนกมิติความแตกต่างได้จำนวน 8 มิติ ได้แก่

1. รุ่นอายุ
2. เพศ
3. สายเลือด
4. ฝ่ายพ่อ/แม่
5. อายุ
6. เพศของ EGO

7. ฝ่ายคู่สมรส/ EGO

8. การสมรส

นอกจากนี้ยังพบว่า คำเรียกญาติในภาษาฮินดีสามารถจำแนกได้เป็นเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่

1. คำเรียกญาติพื้นฐานที่สัมพันธ์ทางสายเลือดกับ EGO ซึ่งสามารถจำแนกออกจากกันได้เป็นจำนวน 5 มิติ ได้แก่ รุ่นอายุ เพศ อายุฝ่ายพ่อ/แม่ และสายเลือด
2. คำเรียกญาติที่สัมพันธ์ทางสายเลือดกับ คู่สมรสของ EGO สามารถจำแนกออกจากกันได้เป็นจำนวน 6 มิติ ได้แก่ รุ่นอายุฝ่ายพ่อ/แม่ อายุ เพศ สายเลือดและเพศของ EGO
3. คำเรียกคู่สมรสของญาติที่สัมพันธ์ทางสายเลือดกับ EGO โดยสามารถจำแนกออกจากกันได้เป็นจำนวน 6 มิติ ได้แก่ รุ่นอายุฝ่ายพ่อ/แม่ อายุ เพศ สายเลือดและเพศของ EGO
4. คำเรียกคู่สมรสของญาติที่สัมพันธ์ทางสายเลือดกับคู่สมรสของ EGO ซึ่งจำแนกออกจากกันได้เป็นจำนวน 6 มิติ ได้แก่ รุ่นอายุฝ่ายพ่อ/แม่ อายุ เพศ สายเลือดและเพศของ EGO

ผลการศึกษาด้านการใช้คำเรียกญาติเพื่อการเรียกขาน พบว่าคำเรียกญาติพื้นฐานในภาษาฮินดีทุกคำสามารถใช้เป็นคำเรียกขานได้ ทว่าคำเรียกญาติที่มีความสัมพันธ์โดยการแต่งงานมักจะไม่นำมาใช้เป็นคำเรียกขาน กล่าวคือ ผู้ใช้ภาษาฮินดีจะไม่นำคำเรียกญาติมาใช้เป็นสรรพนามแทนตัวผู้พูดและผู้ฟัง

ผลการศึกษาวัฒนธรรมที่สะท้อนผ่านระบบคำเรียกญาติในภาษาฮินดีพบว่า ระบบการใช้คำเรียกญาติในภาษาฮินดีสะท้อนวัฒนธรรมใน 4 ลักษณะ คือ

1. วัฒนธรรมด้านความแตกต่างระหว่างเพศชายและเพศหญิง
2. วัฒนธรรมด้านการเน้นฝ่ายพ่อและการให้ความสำคัญกับเพศชาย
3. วัฒนธรรมด้านการให้ความสำคัญกับพ่อแม่
4. วัฒนธรรมการให้ความสำคัญกับเครือญาติและการแต่งงาน

จากงานวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่า ระบบเครือญาติมีความแตกต่างกันไปตามลักษณะเฉพาะของแต่ละวัฒนธรรม การศึกษาระบบของเครือญาติจึงมิได้ทำให้ทราบความหมายของคำเรียกญาติภาษาใดๆ เพื่อให้สามารถใช้ภาษานั้นอย่างถูกต้องเท่านั้น แต่ยังทำให้เข้าใจความสัมพันธ์ทางสังคมและวัฒนธรรมของกลุ่มชนชาตินั้นๆ ด้วย (จรัลวิไล จรูญโรจน์, 2543: 231)

นอกจากงานที่ศึกษาคำเรียกญาติเกี่ยวกับสังคมและวัฒนธรรมต่างชาติ ยังปรากฏงานในลักษณะเดียวกัน คือ ศึกษาคำเรียกญาติในบริบทวัฒนธรรมอื่นๆ หากแต่จะศึกษาในเชิงเปรียบเทียบระหว่างวัฒนธรรม

คำเรียกญาติของชาวไทยมุสลิมที่มีเชื้อสายต่างกัน

วรภรณ์ ทิระ (2545: 3) ศึกษาคำเรียกญาติของชาวไทยมุสลิมที่มีเชื้อสายต่างกันในกรุงเทพมหานคร มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์และเปรียบเทียบระบบและความหมายของคำเรียกญาติพื้นฐานและไม่พื้นฐานของชาวไทยมุสลิมเชื้อสายมาเลย์ เชื้อสายจาม-เขมร และเชื้อสายเปอร์เซียในกรุงเทพมหานครโดยวิธีวิเคราะห์องค์ประกอบ เพื่อแสดงให้เห็นระบบเครือญาติและระบบครอบครัวของชาวไทยมุสลิม รวมทั้งวิเคราะห์ลักษณะทางวัฒนธรรมที่สะท้อนให้เห็นจากคำเรียกญาติของชาวไทยมุสลิมเชื้อสายต่างกัดังกล่าว ข้อมูลที่ใช้วิเคราะห์ได้มาจากการสัมภาษณ์ผู้บอกภาษาชาวไทยมุสลิม 3 เชื้อสาย ได้แก่ เชื้อสายมาเลย์ เชื้อสายจาม-เขมร และเชื้อสายเปอร์เซีย ทั้งนี้ในการศึกษาใช้ทฤษฎีวิเคราะห์องค์ประกอบในการวิเคราะห์

ในการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการเก็บข้อมูลจากชาวไทยมุสลิมที่มีเชื้อสายต่างกัน 3 เชื้อสาย คือ เชื้อสายมาเลย์ เชื้อสายจาม-เขมร และเชื้อสายเปอร์เซีย โดยเลือกเก็บข้อมูลเพียง 1 จุดเก็บข้อมูลอย่างเฉพาะเจาะจง เพื่อเป็นตัวแทนของชาวมุสลิมแต่ละเชื้อสายจากมัสยิดที่ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางของชุมชนแต่ละเชื้อสาย มี 3 มัสยิด คือ

1. มัสยิดนูรุลมุบีน หรือมัสยิดบ้านสมเด็จ เป็นตัวแทนของชุมชนที่มีเชื้อสายมาเลย์
2. มัสยิดญามิอุลค็อยรียะห์ หรือมัสยิดบ้านครัว เป็นตัวแทนชุมชนที่มีเชื้อสายจาม-เขมร
3. มัสยิดบางกอกใหญ่ หรือมัสยิดต้นสน เป็นตัวแทนของชุมชนที่มีเชื้อสายเปอร์เซีย

วราภรณ์ทำการคัดเลือกมัสยิดดังกล่าว โดยทำการค้นคว้าจากหลักฐานข้อมูลทางเอกสาร ทางด้านประวัติศาสตร์ว่าเป็นมัสยิดดั้งเดิมที่มีประวัติความเป็นมาของการก่อตั้งพร้อมๆ กับการตั้งถิ่นฐานของชาวมุสลิมแต่ละเชื้อสาย เมื่อมีการอพยพเข้ามาอยู่ในกรุงเทพมหานคร

ในการคัดเลือกผู้บอกภาษา ผู้วิจัยตั้งเกณฑ์ดังนี้คือ ใช้จำนวนผู้บอกวิจัยชุมชนละ 10 คน เพศชายจำนวน 5คน อายุตั้งแต่ 50-60ปี เป็นคนในชุมชนนั้นๆ กล่าวคือ ผู้บอกภาษาที่อาศัยอยู่ในชุมชนบ้านสมเด็จจะต้องมีเชื้อสายมาเลย์ ผู้บอกภาษาที่อาศัยอยู่ในชุมชนบ้านครัวจะต้องมีเชื้อสายจาม-เขมร และผู้บอกภาษาที่อาศัยอยู่ในชุมชนบางกอกใหญ่จะต้องมีเชื้อสายเปอร์เซีย เหตุที่ผู้วิจัยกำหนดช่วงอายุดังกล่าวนี้ เพราะเห็นว่าเป็นช่วงอายุที่เหมาะสมที่สุด เนื่องจากคนวัยนี้จะเป็นผู้ที่รักษาวัฒนธรรมของตนเองไว้ได้ดีที่สุด

ผู้วิจัยวิเคราะห์ความหมายของคำเรียกญาติโดยใช้วิธีการวิเคราะห์ห้วงค์ประกอบ โดยมีขั้นตอนการวิเคราะห์ดังนี้คือ ศึกษาความหมายของคำเรียกญาติแต่ละคำที่ได้จากการเก็บข้อมูล หลังจากศึกษาความหมายของแต่ละคำแล้ว ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้มาทั้งหมดมากำหนดหาความแตกต่างของคำเรียกญาติ จากนั้นระบุความหมายของคำเรียกญาติแต่ละคำโดยใช้วรรคสัญลักษณ์แล้วจึงนำเสนอคำเรียกญาติที่วิเคราะห์ห้วงค์ประกอบ หลังจากนั้นก็ทำการสรุปลักษณะคำเรียกญาติของแต่ละเชื้อสาย

ผลการศึกษาพบว่า คำเรียกญาติที่ใช้โดยไทยมุสลิมทั้ง 3 เชื้อสายมีมิติแห่งความแตกต่างที่ใช้แยกคำเรียกญาติพื้นฐานไม่เท่ากัน โดย คำเรียกญาติมุสลิมเชื้อสายมาเลย์มีมิติแห่งความแตกต่าง 5 ประการ ได้แก่

1. รุ่นอายุ
2. สายเลือด
3. อายุ
4. เพศ
5. การให้เกียรติ

ในขณะที่มุสลิมเชื้อสายจาม-เขมรมีมิติแห่งความแตกต่าง 6 ประการโดยปรากฏมิติ ความแตกต่างเรื่องฝ่ายพ่อ/แม่ เพิ่มขึ้นมา ส่วนมิติแห่งความแตกต่างของคำเรียกญาติชาวไทย มุสลิมเชื้อสายเปอร์เซียมีลักษณะตรงกับคำเรียกญาติในภาษาไทย 5 ประการ ได้แก่

1. รุ่นอายุ
2. สายเลือด
3. อายุ
4. เพศ
5. ฝ่ายพ่อ/แม่

สำหรับคำเรียกญาติไม่พื้นฐานของไทยมุสลิมทั้ง 3 เชื้อสายมีมิติแห่งความแตกต่าง เหมือนกัน 8 ประการ ได้แก่

1. รุ่นอายุ
2. สายเลือด
3. อายุ
4. เพศ
5. ฝ่ายพ่อ/แม่
6. เพศของผู้พูด
7. คำรึนหู
8. การแต่งงานใหม่

ผลการศึกษาวัฒนธรรมที่สะท้อนผ่านคำเรียกญาติพบว่า ระบบอาวุโสเป็นวัฒนธรรมที่ สำคัญและเด่นชัดในวัฒนธรรมของชาวไทยมุสลิมทั้ง 3 เชื้อสาย ดังปรากฏในผลการวิเคราะห์มิติ ความแตกต่างด้านอายุ แสดงให้เห็นว่าอายุคือสิ่งหนึ่งที่กำหนดการใช้คำเรียกญาติ นอกจากนี้ยัง พบว่า วัฒนธรรมของชาวไทยมุสลิมเชื้อสายมาเลย์และชาวไทยมุสลิมเชื้อสายจาม-เขมร มักจะให้ความสำคัญกับฝ่ายพ่อ หรืออีกนัยหนึ่งก็คือเพศชายในขณะที่วัฒนธรรมดังกล่าวไม่ปรากฏใน คำเรียกญาติของชาวไทยมุสลิมเชื้อสายเปอร์เซีย อนึ่ง เมื่อพิจารณาการเปลี่ยนแปลงทาง วัฒนธรรมของชาวไทยมุสลิมทั้ง 3 เชื้อสายพบว่า ชาวไทยมุสลิมเชื้อสายมาเลย์มีการเปลี่ยนแปลง

วัฒนธรรมน้อยที่สุด คือคงรักษาวัฒนธรรมเดิมไว้เกือบจะสมบูรณ์ที่สุด รองลงมาคือชาวไทยมุสลิมเชื้อสายจาม-เขมร และชาวไทยมุสลิมเชื้อสายเปอร์เซีย

จำปาทอง โพธิ์จันธิราช (2553: 59) ศึกษาเรื่องการวิเคราะห์หรือรรถลักษณะเชิงเปรียบเทียบ คำเรียกญาติในภาษาลาว กัมพู และมลายู มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบคำเครือญาติในภาษาลาว ภาษากัมพู และภาษามลายู โดยใช้วิธีวิเคราะห์องค์ประกอบทางความหมายหรือวิเคราะห์หรือรรถลักษณะ (Componential analysis) วิเคราะห์ความหมายของคำเครือญาติทั้งนี้ก็เพื่อหาองค์ประกอบทางความหมายที่ประกอบกันขึ้นมาเป็นคำเครือญาติในแต่ละคำ รวมถึงการวิเคราะห์ความหมายของแต่ละคำ เพื่อสะท้อนให้เห็นวิถีคิดของคนในแต่ละสังคม

วิธีการเก็บข้อมูล พรัดดาเก็บข้อมูลคำเรียกญาติแต่ละภาษาโดยใช้วิธีที่แตกต่างกัน เนื่องจากเงื่อนไขและช่วงเวลาของการศึกษาแต่ละภาษามีความแตกต่างกัน สำหรับภาษาลาวนั้น ผู้เขียนเป็นเจ้าของภาษา ดังนั้น การเก็บรวบรวมข้อมูลจึงเป็นไปโดยผ่านตัวพรัดดาเองเป็นหลัก ผนวกกับการตรวจสอบข้อมูลสมาชิกภายในครอบครัว และผู้พูดภาษาลาวเป็นภาษาแม่ คนอื่นๆ ส่วนภาษากัมพูผู้วิจัยได้ข้อมูลจากการลงสนามในช่วงที่ผู้เขียนทำวิทยานิพนธ์ปริญญาโทหัวข้อ การปรับเปลี่ยนความเชื่อทางศาสนาและความสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างชายหญิงชนเผ่ากัมพู คริสต์: ศึกษากรณีบ้านทุ่งนามี เมืองปากกะดิง แขวงบอลิคำไซ ส.ป.ป. ลาว โดยพรัดดาได้เข้าไปพักอาศัยอยู่ในชุมชนและเป็นครูอาสาสอนภาษาอังกฤษให้เด็กนักเรียนชาวกัมพู ในขณะเดียวกัน ก็ได้เรียนรู้ภาษากัมพูจากเด็กๆ ด้วยเช่นกัน พรัดดาใช้วิธีให้เด็กเขียนเรียงความในหัวข้อเรื่อง ครอบครัวแล้วนำมาตรวจสอบกับข้อมูลที่มีอยู่เบื้องต้น ซึ่งได้มาจากการเรียนภาษากัมพูก่อนลงพื้นที่ หลังจากนั้น นำข้อมูลไปใช้ในชีวิตประจำวันกับชาวกัมพูในชุมชนเพื่อเป็นการตรวจสอบอีกครั้ง ส่วนภาษามลายูนั้น พรัดดาได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการทางภาษาศาสตร์ เริ่มจากการเรียนภาษามลายูที่สอนโดยเจ้าของภาษา พรัดดาใช้วิธีการสอบถามคำเรียกญาติโดยตรง และเรียนรู้เกี่ยวกับวิถีชีวิตของชายไทยมุสลิมเชื้อสายมลายู

ผลการวิเคราะห์หรือรรถลักษณะเครือญาติในภาษาลาว ภาษากัมพู และภาษามลายู พบว่าการศึกษาคำเครือญาติได้สะท้อนให้เห็นวิถีคิดและบทบาทของสมาชิกในครอบครัวและภาพความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบในครอบครัวและสังคม โดยพื้นฐานทั้ง 3 ภาษา ประกอบขึ้นตามองค์ประกอบ 5 ประการ คือ

1. ลักษณะทางเพศสรีระ
2. การจัดลำดับของความอาวุโส
3. ชั่วอายุคน
4. ความสัมพันธ์ทางชีววิทยา
5. ความสัมพันธ์ตามเพศที่ให้กำเนิด เช่น พ่อ แม่ ลูก

ผลการรวบรวมคำเรียกญาติในภาษากัมพู ลาว และมลายูมีผลสรุปดังนี้ จากการรวบรวมคำเรียกญาติในภาษาทั้งหมด ภาษาลาวมีคำเรียกญาติมากที่สุดมีจำนวนทั้งหมด 40 คำ รองลงมา คือ ภาษากัมพูมี 28 คำ และในภาษามลายูทั้งหมด 20 คำ

นอกจากตัวอย่างงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับคำเรียกญาติดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยยังได้ศึกษา งานวิจัยที่เกี่ยวกับทฤษฎีการวิเคราะห์องค์ประกอบซึ่งถูกนำมาใช้ในการศึกษาเรื่องอื่นๆ ด้วย ยกตัวอย่าง ได้แก่ การศึกษาคำเรียกรส การศึกษาคำเรียกเสียงและ การศึกษาคำกริยาบอกการ เคลื่อนที่ของวัตถุ เป็นต้น ซึ่งตัวอย่างดังกล่าวนี้มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

งานวิจัยอื่น ๆ ที่ใช้ทฤษฎีวิเคราะห์องค์ประกอบ

คำเรียกรส

คำเรียกรสในภาษาไทยทั้ง 4 ถิ่น

อัญชลิกา ผาสุขกิจ (2543) งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์คำเรียกรสในภาษาไทย ถิ่นกรุงเทพฯ เชียงใหม่ อุบลราชธานี และนครศรีธรรมราชโดยการจำแนกประเภทและวิเคราะห์ ความหมายด้วยวิธีวิเคราะห์องค์ประกอบเพื่อหาระบบของคำชุดนี้ รวมทั้งเปรียบเทียบระบบของ คำเรียกรสในภาษาไทยทั้ง 4 ถิ่น เพื่อระบุลักษณะของความต่างและความเหมือน ข้อมูลที่ใช้ใน การวิเคราะห์ได้มาจากการสัมภาษณ์ผู้บอกภาษาไทยกรุงเทพฯ เชียงใหม่ อุบลราชธานี และ นครศรีธรรมราชถิ่นละ 5 คนด้วยการถามคำถามเพื่อให้ผู้บอกภาษาระบุรสของอาหาร 150 ประเภท

ผลการวิจัยพบว่า ในภาษาไทย 4 ถิ่นมีคำเรียกรสพื้นฐานที่แสดงประเภทรส 8 ประเภทเหมือนกัน โดยคำเรียกรสดังกล่าวได้แก่ คำเรียกรสประเภท 1) รสเปรี้ยว 2) รสหวาน 3) รสเค็ม 4) รสขม 5) รสเผ็ด 6) รสจืด 7) รสฝาด และ 8) รสมัน ภาษาไทยบางถิ่นมีประเภทรสพื้นฐานมากกว่าถิ่นอื่นๆ คือ ภาษาไทยเชียงใหม่มีคำเรียกรสพื้นฐานเรียกประเภทรสขึ้นและเพื่อนและ ภาษาไทยอุบลราชธานีมีการใช้คำเรียกรสพื้นฐานเรียกประเภทรสขึ้น เพื่อนและอื่น คำเรียกรสพื้นฐานทั้งหมดที่พบมีความหมายแตกต่างกันด้วย 8 มิติแห่งความแตกต่าง ได้แก่ 1) ปุ่มรับรสและ ตำแหน่งของปุ่มรับรส 2) ความเป็นกรด 3) รสที่ลิ้น 4) ความแสบร้อน 5) ความฉ่ำอืดพะอม 6) ความชาลิ้น 7) การรับรู้ทางจมูกและ 8) ความมัน เมื่อพิจารณาคำเรียกรสไม่พื้นฐานและกลวิธีการสร้างคำเรียกรสไม่พื้นฐานในภาษาไทย 4 ถิ่นแล้ว ผู้วิจัยพบว่า ภาษาไทยโดยรวมมีกลวิธีการสร้างคำเรียกรสไม่พื้นฐานทั้งหมด 6 กลวิธี ได้แก่ 1) การผสมคำเรียกรสพื้นฐานสองคำเข้าด้วยกัน เพื่อระบุคุณสมบัติของเนื้อรส เช่น เปรี้ยวหวาน 2) การผสมคำว่า "ออก" กับคำเรียกรสพื้นฐานเพื่อระบุความเข้มข้นน้อยของรส เช่น ออกเผ็ด 3) การผสมคำเรียกรสพื้นฐานกับคำขยายแสดงการรับรู้ทางประสาทสัมผัสอื่นๆ เช่น จืดหอม 4) การซ้ำคำแบบเสียงวรรณยุกต์ไม่เปลี่ยนเพื่อระบุความเข้มข้นของรส เช่น ชื่นๆ 5) การผสมคำเรียกรสกับคำขยายเพื่อบอกความเข้มข้นของรส เช่น หวานเจี๊ยบ และ 6) การซ้ำคำแบบเสียงวรรณยุกต์เปลี่ยน เพื่อระบุความเข้มข้นมากของรส เช่น เพื่อน-เพื่อน ทั้งนี้ ภาษาไทยแต่ละถิ่นมีการเลือกใช้กลวิธีมากน้อยแตกต่างกัน เมื่อเปรียบเทียบรสเด่นในแต่ละถิ่นพบว่าในภาษาไทยถิ่นกรุงเทพฯ เชียงใหม่อุบลราชธานี และนครศรีธรรมราชมีรสเด่น คือ หวาน เปรี้ยว เปรี้ยว และเผ็ด ตามลำดับ รสเด่นในแต่ละถิ่นเป็นรสที่มีที่มาจากอาหารสมุนไพรหรือพืชผักที่มีอยู่มากและหาได้ง่ายในท้องถิ่น นอกจากนั้นยังพบว่า ผู้บอกภาษาไทยทั้ง 4 ถิ่นมีทัศนคติด้านบวกต่อรสมัน ส่วนทัศนคติในด้านลบพบว่าผู้บอกภาษาไทยถิ่นเชียงใหม่มีทัศนคติในด้านลบต่อรสขึ้นและรสเพื่อน ผู้บอกภาษาไทยอุบลราชธานีทัศนคติในด้านลบต่อรสขึ้น รสเพื่อน และรสอื่น

ผลการศึกษาคำเรียกรสในภาษาไทย 4 ถิ่นแสดงให้เห็นได้ว่า การที่กลุ่มคนที่มีถิ่นที่อยู่ซึ่งมีสภาพทางภูมิศาสตร์ต่างกัน แม้ว่าอยู่ในชาติเดียวกัน สื่อสารกันเข้าใจย่อมมีคำเรียกรสแตกต่างกันได้เนื่องจากมีทรัพยากรอาหารและวัฒนธรรมการกินที่แตกต่างกัน

คำเรียกรสในภาษาจีนแต้จิ๋ว

พรลัดดา เมฆบัณฑิต (2547: 126) กล่าวว่า งานวิจัยชิ้นนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อจำแนกคำเกี่ยวกับรสในภาษาจีนแต้จิ๋วออกเป็นคำเรียกรสพื้นฐาน คำเรียกรสไม่พื้นฐาน และคำแสดงทัศนคติเกี่ยวกับรส อีกทั้งวิเคราะห์ระบบคำเรียกรสไม่พื้นฐาน กลวิธีสร้างคำเรียกรสไม่พื้นฐาน และความหมายของคำแสดงทัศนคติเกี่ยวกับรสในภาษาจีนแต้จิ๋ว

พรลัดดารวบรวมรายชื่ออาหารจำนวนทั้งสิ้น 185 รายชื่อ จากตำราอาหารจีนและหนังสือที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมจีนซึ่งมีรายชื่ออาหารพร้อมทั้งเครื่องปรุง พรลัดดาใช้รายชื่อเหล่านี้ในการสัมภาษณ์ผู้บอกภาษาจีนแต้จิ๋ว

ผู้บอกภาษาที่ให้ข้อมูลในงานวิจัยนี้เป็นชาวจีนจำนวนทั้งสิ้น 20 คน มีคุณสมบัติคือ เป็นเพศชายหรือหญิงที่มีอายุตั้งแต่ 40 ปีขึ้นไป พูดภาษาจีนแต้จิ๋วเป็นหลัก และยังมีการใช้ภาษาจีนสนทนากันภายในครอบครัวในชีวิตประจำวันอย่างสม่ำเสมอ

พรลัดดาเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ผู้บอกภาษาเป็นภาษาจีนแต้จิ๋วตลอดการวิจัยและบันทึกข้อมูลที่ได้เป็นสัทอักษรในตารางที่เตรียมไป พร้อมทั้งบันทึกการสัมภาษณ์ด้วยเครื่องบันทึกเสียง การสัมภาษณ์แบ่งออกเป็น 2 ครั้ง กล่าวคือ ครั้งที่ 1 สัมภาษณ์เพื่อให้ได้คำเกี่ยวกับรสต่างๆโดยใช้รายชื่ออาหารทั้งหมด 185 ชนิด ครั้งที่ 2 สัมภาษณ์เพื่อให้ได้ความหมายของคำเรียกรสพื้นฐานโดยเฉพาะ

ผลการวิเคราะห์พบว่า คำเรียกรสพื้นฐานในภาษาจีนแต้จิ๋วมีทั้งสิ้น 9 คำ ได้แก่ /tsia:⁴/ 'จืด' /sin¹/ 'เปรี้ยว', /kiam⁵/ 'เค็ม', /ti:¹/, /tiam⁵/, /k^how⁴/ 'ขม', /kam¹/ 'ชุ่มคอ', /siab²/ 'ฝาด' และ /hiam¹/ 'เผ็ด' และคำเหล่านี้เป็นตัวแทนของประเภทรสพื้นฐานในภาษาจีนแต้จิ๋ว 8 ประเภทซึ่งจากการวิเคราะห์ห่องค์ประกอบพบว่า คำเหล่านี้แตกต่างกันใน 7 มิติ ได้แก่ ความคงทนของรส ความฉ่ำฉ่ำอม การได้กลิ่นทางจมูก ความแสบ ความเหนียวคอ ความกระหายน้ำ และความเสียวฟัน

จากการวิเคราะห์โครงสร้างของคำเรียกรสไม่พื้นฐานในภาษาจีนแต้จิ๋วพบว่า ผู้พูดภาษาจีนแต้จิ๋วมีกลวิธีในการสร้างคำเรียกรสไม่พื้นฐานทั้งหมด 3 กลวิธีใหญ่ ได้แก่ 1) กลวิธีการ

ซ้ำคำเรียกรส (รส1+รส1) 2) กลวิธีผสมคำเรียกรสพื้นฐานเข้าด้วยกัน (รส1+รส2) และ 3) กลวิธี
 การผสมคำเรียกรสพื้นฐานกับคำขยาย (รส+คำขยาย) กลวิธีสุดท้ายนี้ยังแบ่งย่อยออกอีกเป็น 6 วิธี
 คือ 1) การผสมคำเรียกรสพื้นฐานกับคำแสดงความความรู้สึกกับประสาทสัมผัสอื่น
 (รส+ประสาทสัมผัส) 2) การผสมคำเรียกรสพื้นฐานกับคำบอกลักษณะ (รส+ลักษณะ) 3) การผสม
 คำเรียกรสพื้นฐานกับคำบอกความชัดเจนของรส (รส+เจือจาง) 4) การผสมคำเรียกรสพื้นฐานกับ
 คำบอกอุณหภูมิ (รส+อุณหภูมิ) 5) การผสมคำเรียกรสพื้นฐานกับคำว่ากับคำว่า /se:/ 'เกิด'
 (รส+ 'เกิด') การผสมคำเรียกรสไม่พื้นฐานในภาษาจีนแต่จึงดังกล่าวทำให้ความหมายของรส
 เปลี่ยนแปลงไป คือ การมีระดับความเข้มข้นที่อ่อนลงของรส การมีรสมากกว่า 1 รสผสมกัน การ
 รับรู้ที่เกิดร่วมกับการรับรู้กลิ่นในขณะเดียวกัน การแสดงถึงรสร่วมกับลักษณะของอาหาร และการ
 แสดงความร้อนที่เกิดขึ้นในภายในปากขณะรับประทานอาหาร

ผลการวิเคราะห์คำแสดงเกี่ยวกับทัศนคติเกี่ยวกับรสในภาษาจีนแต่จึงพบว่า ผู้พูด
 ภาษาจีนแต่จึงใช้คำแสดงทัศนคติเกี่ยวกับรสที่มีความหมายทางบวกเพื่อแสดงความพึงพอใจที่มี
 ต่อรส มีทั้งหมด 7 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มคำที่มีความหมาย "ถูกปาก" "อร่อย" "ดี" "เจริญอาหาร" "ยินดี"
 "มีรส" และ "ไม่เลว" คำแสดงทางทัศนคติทางลบที่แสดงความไม่พึงพอใจที่มีต่อรส มีทั้งหมด 7
 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มคำที่มีความหมายว่า "ไม่ถูกปาก" "ไม่อร่อย" "ไม่ดี" "เลี่ยน" "กินยาก" "ไม่มีรส"
 และ "รสจัด" และคำทัศนคติที่มีความหมายปานกลางที่มีได้แสดงถึงความพึงพอใจหรือไม่พึง
 พอใจต่อรสของอาหาร มีทั้งหมด 4 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่มีความหมายว่า "กินง่าย" "ธรรมดา"
 "ไม่แตกต่าง" และ "พอสมควร"

คำกริยาบอกการเคลื่อนไหวที่ของวัตถุ

กิตติศักดิ์ ใจอารี (2543) ศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์อรรถลักษณะของคำกริยาบอกการ
 เคลื่อนที่ของวัตถุในภาษาไทย โดยมีวัตถุประสงค์ 2 ข้อ คือ 1) เพื่อศึกษาหาความแตกต่างทาง
 ความหมายของคำกริยาบอกการเคลื่อนไหวที่ของวัตถุของคำที่มีความหมายใกล้เคียงกันเพื่อ
 นำไปสู่การใช้คำที่ถูกต้อง 2) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบทางความหมายที่ประกอบ
 กันแต่ละคำ โดยงานวิจัยนี้ใช้แนวคิดทฤษฎีการวิเคราะห์อรรถลักษณะหรือการวิเคราะห์
 องค์ประกอบ (Componential Analysis) มาวิเคราะห์ความหมายย่อยของคำกริยาบอกการ
 เคลื่อนที่ของวัตถุรวมทั้งใช้เปรียบเทียบองค์ประกอบต่างเพื่อหาองค์ประกอบที่ทำให้คำแต่ละคำมี
 ความหมายแตกต่างกัน งานวิจัยนี้รวบรวมข้อมูลจากพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน 2525

พิมพ์ครั้งที่ 4 พ.ศ. 2531 และจากการใช้คำของกิตติศักดิ์เองในฐานะเจ้าของภาษาโดยมีวิธีการรวบรวมคำดังต่อไปนี้

1. การรวบรวมคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุจากพจนานุกรมใช้เกณฑ์ตามที่พจนานุกรมระบุชนิดของคำตามอักษรย่อหน้าบทนิยามของคำศัพท์นั้นๆ เช่น ก. หมายถึง คำกริยาน. หมายถึง คำนาม เป็นต้น ตัวอย่างเช่น โยน ก. หมายถึง ชัดสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยวิธีหยาบมือ เป็นต้น

2. การรวบรวมคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุการใช้ของกิตติศักดิ์เองในฐานะเจ้าของภาษา ใช้สถานการณ์ที่เป็นจริงในการใช้คำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุ เช่น กิตติศักดิ์ พบคนงานร้อยสายไฟฟ้าเข้าไปในท่อ พี วี ซี ผู้วิจัยจะสอบถามการทำกริยาอาการดังกล่าวกับคนงานและจดบันทึกไว้

อนึ่ง การรวบรวมศัพท์ใดๆ ก็ตามให้อยู่ในเกณฑ์เดียวกันจำเป็นต้องมีเกณฑ์กำหนดเพื่อใช้เป็นเกณฑ์รวบรวมคำดังกล่าวมาในข้อ 1 และข้อ 2 โดยผู้วิจัยใช้ทฤษฎีการจัดกลุ่มความหมาย (Semantic fields) โดยกำหนดเกณฑ์ทางความหมายว่า “กริยาที่มนุษย์ใช้อวัยวะหรือเกณฑ์ในการรวบรวมคำอุปกรณณ์ในมือทำให้วัตถุเคลื่อนที่จากตำแหน่งหนึ่งไปสู่อีกตำแหน่งหนึ่ง” การจัดกลุ่มทางความหมายดังกล่าว นอกจากจะเป็นเกณฑ์ในการรวบรวมคำไว้ด้วยกันแล้ว ทฤษฎีการจัดกลุ่มความหมายยังแยกคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ในลักษณะอื่นๆ ออกจากกลุ่มความหมายคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุด้วย เช่น คำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของอวัยวะ เช่น คำว่า ก้ม เขยียด เป็นต้น คำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุไม่สามารถระบุลักษณะการเคลื่อนที่ได้ชัดเจน เช่น ย้าย นำ พา ชื้อ ขาย แลก เปลี่ยน เป็นต้น คำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของคำนาม คุณสมบัติเคลื่อนที่ได้ด้วยตัวเอง ทั้งสิ่งที่มีชีวิตและไม่มีชีวิต เช่น เดิน วิ่ง พัด เป็นต้น และคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของพาหนะ เช่น ขับ ชီး พาย ถ่อ เป็นต้น

3. ตรวจสอบข้อมูลจากเจ้าของภาษาคนอื่นๆ

4. หนึ่งในกรอบทฤษฎีของกิตติศักดิ์ใช้การวิเคราะห์หรือรากลักษณะ (Componential analysis) เป็นแนวคิดที่พัฒนาขึ้นจากการวิเคราะห์คำเรียกเครือญาติ (Kinship term) กิตติศักดิ์ใช้วิธีการวิเคราะห์ความหมายคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุเป็นองค์ประกอบย่อยๆ ที่ประกอบ

กันเป็นคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุในแต่ละคำ ซึ่งแนวทางในการวิเคราะห์ความหมายของคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุ

5. สรุปองค์ประกอบย่อยที่ได้จากการวิเคราะห์อรรถลักษณะเพื่อหาองค์ประกอบที่เป็นฐานสำคัญ ซึ่งผู้วิจัยเรียกว่า “องค์ประกอบหลัก” ซึ่งเป็นเกณฑ์ในการจัดกลุ่มความหมายในลำดับต่อไป

6. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบย่อยที่ประกอบกันเป็นความหมายของคำแต่ละคำภายในกลุ่มความหมายคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุ

7. เปรียบเทียบหาความต่างทางความหมาย โดยนำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุที่มีองค์ประกอบที่เหมือนกันมาเปรียบเทียบเป็นคู่ๆ เพื่อหาองค์ประกอบต่างที่ทำให้คำแต่ละคำมีความหมายแตกต่างกัน

ผลการศึกษาพบว่า คำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุในภาษาไทยปรากฏทั้งสิ้น 102 คำ โดยจำแนกออกเป็น 3 กลุ่ม คือ

1. คำกริยาที่บอกการเคลื่อนที่ของอวัยวะ เช่น เหยียด ก้ม เงย เป็นต้น
2. คำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของผู้กระทำ เช่น เดิน วิ่ง พัด เป็นต้น
3. คำกริยาที่ระบุทั้งการเคลื่อนที่ของอวัยวะและการเคลื่อนที่ของผู้กระทำ เช่น ผลักคู่ต่อสู้ ไน้มคอ อุ้มเด็ก เป็นต้น

ผลการวิเคราะห์อรรถลักษณะของคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุ แบ่งเป็นสองส่วน คือ องค์ประกอบย่อยและองค์ประกอบหลัก กล่าวคือ องค์ประกอบทั้งสองนี้เป็นส่วนที่สร้าง ความหมายของคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุ โดยองค์ประกอบทั้งสองจะมีความสัมพันธ์กัน กล่าวคือ องค์ประกอบย่อยมีความสัมพันธ์กับองค์ประกอบหลักฐานะนะเป็นส่วนหนึ่งของ องค์ประกอบหลัก และองค์ประกอบหลักก็มีความสัมพันธ์กับองค์ประกอบย่อยในฐานะที่เป็น องค์ประกอบพื้นฐานของคำกริยาทุกคำ เมื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบย่อยและ

องค์ประกอบหลักในภาพรวมทุกคำ พบว่าคำกริยาบอกการเคลื่อนที่วัตถุแต่ละคำจะมีความหมายย่อยหรืออรรถลักษณะแตกต่างกัน ซึ่งความแตกต่างทางความหมายนั้นเกิดจากองค์ประกอบสำคัญ 4 ประการ คือ

1. การใช้ยวัญหรืออุปกรณ์ในมือ
2. ลักษณะของวัตถุ
3. ลักษณะการเคลื่อนที่
4. ผลของการเคลื่อนที่

โดยแต่ละองค์ประกอบหลักจะมีองค์ประกอบย่อยที่ทำให้คำแต่ละคำแตกต่างกันไป ผลการวิเคราะห์นี้ทำให้สามารถเข้าใจความหมายและความแตกต่างของคำแต่ละคำที่อยู่ในกลุ่มความหมายเดียวกันที่มีความหมายใกล้เคียงกันได้ชัดเจนขึ้น นอกจากนี้ยังพบว่าการใช้คำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุมีความมุ่งหมายเพื่อตอบสนองต่อการดำรงชีวิตประจำวันของไทย ได้แก่ การเพาะปลูก การจับปลา การต่อสู้และการล่าสัตว์ การละเล่นและการกีฬา เป็นต้น

คำเรียกเสียงในภาษาไทย

สิริวิมล ศุกรศร (2554: 281-296) ศึกษาเรื่ององค์ประกอบทางความหมายของคำเรียกเสียงในภาษาไทย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคำเรียกเสียงในภาษาไทยตามแนวอรรถศาสตร์ชาติพันธุ์ โดยจำแนกคำเรียกเสียงออกเป็นคำเรียกเสียงพื้นฐาน และคำเรียกเสียงไม่พื้นฐาน และวิเคราะห์ความหมายของคำเรียกเสียงพื้นฐานด้วยวิธีวิเคราะห์องค์ประกอบ นอกจากนี้ยังมุ่งวิเคราะห์ทฤษฎีการสร้างคำเรียกเสียงไม่พื้นฐานด้วย

การเก็บข้อมูลจากงานวิจัยนี้แบ่งเป็น 2 ขั้นตอน ขั้นตอนที่หนึ่งเป็นการเก็บข้อมูลเบื้องต้นจากแหล่งข้อมูลต่างๆ ได้แก่ พจนานุกรมฉบับบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 หนังสือคลังคำ ของ ดร. นววรรณ พันธุเมธา โปรแกรมออนไลน์ค้นหาศัพท์ วิทยานิพนธ์เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างคำเรียกเสียงและองค์ประกอบของเสียงตามความเข้าใจและการรับรู้ของคนไทย และนวนิยายจำนวน 10 เรื่อง เช่น เพชรพระอุมา คู่กรรม ลูกอีสาน เป็นต้น เพื่อรวบรวมคำเกี่ยวกับเสียงที่คนไทยใช้ในการบรรยายเสียงให้ได้มากที่สุด และเพื่อให้ทราบว่ากรบรรยายเสียงที่ได้ยินในภาษาไทยนั้น ผู้พูดใช้คำลักษณะใด จากนั้น ผู้วิจัยนำคำเกี่ยวกับเสียงที่รวบรวมได้ไปวิเคราะห์

ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัย พร้อมทั้งเก็บรวบรวมรายชื่อ สรรพสิ่ง ปราภฏการณ หรือสถานการณที่ปราภฏการณร่วมกับคำเกี่ยวกับเสียงไปจัดทำเครื่องมือที่จำใช้ในการสัมภาษณ์ผู้บอกภาษา

ขั้นตอนที่สอง เป็นการเก็บข้อมูลภาคสนามโดยการสัมภาษณ์ผู้บอกภาษา เพื่อรวบรวมคำเกี่ยวกับเสียงที่ผู้บอกภาษาใช้จริงและเพื่อนำคำอธิบายของผู้บอกภาษามาใช้ศึกษาความหมายของคำเรียกเสียงพื้นฐานในภาษาไทย ในการสัมภาษณ์ผู้วิจัยใช้รายการสรรพสิ่ง ปราภฏการณ และสถานการณต่างๆ ซึ่งส่วนหนึ่งได้จากการเก็บข้อมูลเบื้องต้นและอีกส่วนหนึ่งเป็นรายการที่ผู้วิจัยคิดขึ้นเองทั้งหมดจำนวน 110 รายการเพื่อไปตั้งคำถามผู้บอกภาษาชาวไทยซึ่งเป็นบุคคลจากหลากหลายอาชีพ จำนวน 15 คน โดยเป็นชายหรือหญิงที่มีอายุตั้งแต่ 25 ปีขึ้นไป ไม่จำกัดการศึกษาและใช้ภาษาไทยอย่างสม่ำเสมอในชีวิตประจำวันคำตอบที่ได้จากผู้บอกภาษาคือ คำเกี่ยวกับเสียงและคำอธิบายเกี่ยวกับเสียงด้วย

ผู้วิจัยจำแนกคำเหล่านี้เป็นคำเรียกเสียงพื้นฐานและคำเรียกเสียงไม่พื้นฐาน จากนั้นผู้วิจัยนำคำเรียกเสียงทั้งสองประเภทไปวิเคราะห์ห่องค์ประกอบทางความหมายและวิเคราะห์คำเรียกเสียงไม่พื้นฐานในด้านต่างๆ ได้แก่ ความหมายและกลวิธีการสร้างคำ

จากการเก็บข้อมูลทั้งสองขั้นตอน สิริวิมล สามารถรวบรวมคำหรือวลีต่างๆ ที่ผู้พูดภาษาไทยใช้ในการระบุหรือบรรยายเกี่ยวกับเสียงที่ได้ยิน ซึ่งสิริวิมลเรียกคำเหล่านี้ว่า คำเกี่ยวกับเสียง แต่คำเกี่ยวกับเสียงเหล่านี้ไม่ได้จัดเป็นคำเรียกเสียงทั้งหมด เมื่อพิจารณาคำและวลีต่างๆ ที่รวบรวมมาแล้ว สามารถจำแนกได้ดังนี้ คำเรียกเสียงซึ่งเป็นคำระบุเสียงที่ได้ยินและคำที่บ่งบอกคุณสมบัติของเสียง เช่น อ้ออึ้ง ดัง เล็ก แหลม ขรม สนั่น เป็นต้น คำแสดงความรู้สึกเมื่อเสียงมากระทบหู ได้แก่ รื่นหู น่าฟัง ระคายหู เป็นต้น คำแสดงทัศนคติเกี่ยวกับเสียง เช่น ไพเราะ เพราะ เป็นต้น และถ้อยคำอื่นๆ ที่ไม่ใช่ 3 ประเภทข้างต้น เช่น ห้วน แข็ง ระรัว เต็มตื่น อยู่ในลำคอ เป็นต้น

ในการแยกคำเรียกเสียงผู้วิจัยมุ่งวิเคราะห์หออกจากคำเกี่ยวกับเสียงอื่นๆ กล่าวคือ คำเหล่านี้ต้องเป็นคำบรรยายลักษณะตามหลังคำว่า “เสียง” “น้ำเสียง” หรือ “โทนเสียง” แต่ต้องไม่เป็นวลีหรือข้อความยาวๆ เพราะจะถือเป็นการพรรณนาถึงเสียงที่ได้ยินมากกว่า คำเรียกเสียงต้องเป็นคำที่ใช้บรรยายเสียงโดยตรง เป็นคำที่ไม่สามารถแทนที่ด้วยหน่วยอื่นได้และผู้บอกภาษาส่วนใหญ่ใช้เหมือนกัน เช่น คำว่า “เบา” “ต่ำ” “ใหญ่” “เล็ก” “แข็ง” เป็นต้น ในงานวิจัยนี้พบ

คำเรียกเสียงที่เป็นคำที่ใช้ระบุเสียงที่ได้ยินและบ่งบอกถึงคุณสมบัติของเสียงจำนวน 602 คำ เช่น คำว่า ก้อง ค่อย เบา หุ่ม แหบ แหลม หุ่ม เป็นต้น สิริวิมลแบ่งคำเรียกเสียงออกเป็น 2 ประเภท คือ คำเรียกเสียงพื้นฐาน ซึ่งเป็นคำเรียกแทนประเภทเสียงพื้นฐานและคำเรียกเสียงไม่พื้นฐานซึ่งเป็นคำที่สามารถจัดให้อยู่ภายใต้คำเรียกเสียงพื้นฐานคำใดคำหนึ่งได้

ผลการวิเคราะห์พบว่าคำเรียกเสียงพื้นฐานใน ภาษาไทยมีจำนวนทั้งสิ้น 10 คำ ได้แก่ คำว่า ดัง กังวาน ก้อง ค่อย/เบา แหลม เล็ก หุ่ม ใหญ่ และ แหบ คำเหล่านี้แทนประเภทเสียงพื้นฐาน 9 ประเภท เมื่อวิเคราะห์ความหมายของคำเรียกเสียงพื้นฐานโดยวิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบพบว่า คำเหล่านี้แตกต่างกันด้วยมิติแห่งความแตกต่าง 8 มิติ ได้แก่

1. ความชัดเจนของการได้ยิน
2. การกินพื้นที่
3. การกินเวลา
4. ความคงที่ของการได้ยิน
5. ระดับเสียง
6. ความเสียดแทง
7. ความนุ่มนวล
8. ความต่อเนื่องของเสียง

ส่วนผลการวิเคราะห์คำเรียกเสียงไม่พื้นฐาน เป็นคำเรียกเสียงที่สามารถจัดให้อยู่ในประเภทเสียงพื้นฐานแต่ละประเภทได้ ในภาษาไทยพบว่ามีทั้งสิ้น 532 คำ เช่น กึกก้อง ลั่น สนั่น ก้องกังวาน หุ่มต่ำ แหบพว่า ปังๆ ตูม โครม กริ่ง เบรียะๆ กังวานลึก เครือสั้น เจี้ยวจ้าว ดังแข็งแ่ เป๊กๆ มอ โฮ่งๆ เป็นต้น อนึ่งคำเรียกเสียงไม่พื้นฐานเกิดจากการประกอบสร้างขึ้นมาจากการศึกษาพบกลวิธีสร้างคำเรียกเสียงไม่พื้นฐานจำนวน 5 กลวิธีหลัก ได้แก่

1. กลวิธีการใช้ศัพท์เดี่ยว เช่น กระหึ่ม อื้ออึง
2. กลวิธีการผสมคำเรียกเสียงเข้าด้วยกัน เช่น ก้องกังวาน เล็กแหลม
3. กลวิธีการซ้ำคำเรียกเสียง เช่น เบาๆ แล้ม-แหลม
4. กลวิธีการผสมคำเรียกเสียงกับคำขยาย เช่น หุ่มลึก แหลมบาดหู
5. กลวิธีการใช้คำว่า ออก เช่น ออกแหลม ออกห้าว

ผลการวิเคราะห์คำเรียกเสียงในภาษาไทยนี้ สะท้อนให้เห็นระบบความคิดของคนไทย เกี่ยวกับการได้ยิน ซึ่งถ้ามีการศึกษาในประเด็นการเปรียบเทียบกับภาษาอื่นอาจสะท้อนให้เห็นถึงความแตกต่างและความเหมือนในเรื่องของมโนทัศน์เรื่องเสียงของผู้ใช้ภาษาในชาติอื่นๆ

ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์องค์ประกอบ

Nida (1975: 66) กล่าวถึง วิธีการหาองค์ประกอบทางความหมายหรือหน่วยความหมายย่อยของคำแต่ละคำไว้ 2 วิธี คือ 1) นักภาษาศาสตร์หรือผู้ศึกษาเป็นเจ้าของภาษาและค้นหาความหมายของคำในภาษาด้วยตนเอง 2) นักภาษาศาสตร์หรือผู้ศึกษาค้นคว้าหาความหมายของคำจากผู้ออกภาษา ทั้ง 2 วิธีมีกระบวนการในการหาหน่วยความหมายของคำคล้ายคลึงกัน ซึ่ง Nida (1975: 54-61) เสนอไว้ 6 ขั้นตอน ดังนี้

1. หาคำที่มีความหมายสัมพันธ์ใกล้ชิดกันระหว่างคำต่างๆ ควรเริ่มจากวงความหมายที่เล็กๆ ก่อนจึงขยายวงความหมายที่ใหญ่ขึ้นเรื่อยๆ
2. คำใดที่มีหน่วยความหมายย่อยที่มีความหมายแยกออกไปอีกส่วนหนึ่ง ควรจะจัดให้มีความสัมพันธ์ชั้น 2 ซึ่งสามารถจัดอยู่ในวงความหมายที่จะขยายต่อไปอีกได้ต่างหาก
3. ตัดสินว่าคำไหนมีส่วนความหมายโดยเฉพาะ ซึ่งไม่ได้เป็นส่วนความหมายของคำอื่นด้วยแล้วแยกคำนั้นออกไป
4. หาความหมายหลัก (Diagnostic Component) ของคำแต่ละคำ หน่วยใดที่ทำให้คำศัพท์นั้นแตกต่างไปจากคำอื่น
5. กลับไปตรวจสอบดูว่า การตัดสินหน่วยความหมายหลักของคำนั้นถูกต้องหรือไม่ โดยตรวจสอบจากข้อมูลความหมายที่เลือกไว้ในข้อแรก หากสอดคล้องกันแสดงว่าการตัดสินนั้นถูกต้อง
6. นำเสนอในรูปแบบแผนภูมิหรือตารางที่สามารถเห็นความชัดเจนมากกว่า

กระบวนการแยกองค์ประกอบทางความหมายหรือหน่วยความหมายย่อยเพื่อหาความหมายหลักของคำนั้น การศึกษาถึงรูปแบบและหน้าที่ของความสัมพันธ์ทางความหมายของคำต่อสิ่งที่อ้างถึงนั้น ถือเป็นสิ่งที่สำคัญ เนื่องจากสามารถทำให้มองเห็นได้ว่าความหมายของคำใดเกี่ยวข้องกับสิ่งใดมากที่สุดและไม่เกี่ยวข้องกับสิ่งใดเลยซึ่งจะช่วยทำให้แยกความแตกต่างทางความหมายของคำได้อย่างชัดเจน

ในการแยกความหมายย่อยของคำ นักอรรถศาสตร์ใช้ค่าของหน่วยความหมายย่อย 2 ค่า (Binary features หรือ Binary values) คือ ค่า+หรือ – เพื่อแสดงความมีหรือไม่มีของของอรรถลักษณะนั้น ดังนั้น แทนที่จะใช้ [+เพศชาย] สำหรับเพศชาย และ [+เพศหญิง] สำหรับเพศหญิง จะใช้[+เพศชาย] สำหรับ เพศชายและ [-เพศชาย] สำหรับเพศหญิง หรือ [-เพศหญิง] สำหรับเพศชาย และ [+เพศหญิง] สำหรับเพศหญิง อย่างใดอย่างหนึ่ง

การนำคำต่างๆ ในภาษามาแยกเป็นหน่วยความหมายย่อยโดยใช้วิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบทางความหมายหรือการวิเคราะห์องค์ประกอบจะช่วยแสดงให้เห็นถึงมีหรือไม่มี เป็นหรือไม่เป็น ทางความหมายของคำเหล่านั้นได้ชัดเจนมากขึ้น Nida (1997: 69-72) ได้ยกตัวอย่างการวิเคราะห์ความหมายของคำ 4 คำในภาษาอังกฤษ คือ chair, stool, และ hassock โดยใช้วิธีการวิเคราะห์อรรถลักษณะ ซึ่งสามารถแสดงให้เห็นความเหมือนและความแตกต่างทางความหมายของคำทั้ง 4 คำ ได้แก่

Chair	bench	stool	hassock
+ artifact	+artifact	+ artifact	+artifact
+ furniture	+furniture	+ furniture	+ furniture
+for sitting	+ for sitting	+ for sitting	+for sitting
+for one person	- for one person	+ for one person	+ for one person
+with a back	+/-with a back	+ with a back	- with a back
+with legs	+ with legs	+ with legs	- with legs

จากการแสดงหน่วยทางความหมายย่อยข้างต้นจะเห็นว่าคำทั้ง 4 คำนี้มีหน่วยความหมายย่อยที่แตกต่างกัน 3 หน่วย คือ [for one person] [with a back] [with legs] แสดงให้เห็นว่า แต่ละคำนี้มีความหมายย่อยที่แตกต่างกัน นั่นคือ chair หมายถึง ที่นั่งสำหรับคนเดียวนั่ง มีพนักพิง มีขาและมีเก้าอี้ bench หมายถึง ที่นั่งสำหรับมากกว่า 1 คน อาจมีพนักพิงหรือไม่มีก็ได้ และมีขาเก้าอี้ stool หมายถึง ที่นั่งสำหรับคนเดียวนั่ง ไม่มีพนักพิง และมีขาเก้าอี้ และ hassock หมายถึง ที่นั่งสำหรับคนเดียวนั่ง ไม่มีพนักพิง และไม่มีขาเก้าอี้ จากตัวอย่างดังกล่าวจะเห็นว่าอุปกรณ์ทั้งหมดใช้สำหรับนั่งเหมือนกันทั้งหมด อย่างไรก็ตาม ที่นั่งทั้งหมดดังกล่าวก็มีลักษณะย่อยที่แตกต่างกัน ดังที่อธิบายไว้ข้างต้น

นอกจากการอธิบายทฤษฎีการวิเคราะห์องค์ประกอบข้างต้นแล้วยังมีข้อมูลเกี่ยวกับการวิเคราะห์องค์ประกอบเพิ่มเติมอีก นั่นคือ

การวิเคราะห์องค์ประกอบ (A Componential Analysis) เป็นวิธีการวิเคราะห์และระบุองค์ประกอบทางความหมายที่จำเป็นและเพียงพอ (Necessary and Sufficient) ของคำๆ หนึ่งให้แตกต่างจากคำอื่นๆ ในหมวดเดียวกัน (Nida, 1979) นั่นคือ

1. พิจารณาคำต่างๆ ในหมวดว่ามีองค์ประกอบทางความหมายใดร่วมกันและนำคำเหล่านั้นมาจัดกลุ่มทางความหมาย ซึ่งกลุ่มทางความหมายดังกล่าวนี้จะเป็นมิติความแตกต่าง (Dimensions of Contrast) ยกตัวอย่างเช่น คำว่า พ่อ แม่ ลูกชาย ลูกสาว เมื่อพิจารณาทั้ง 4 คำ จะพบว่ามิติความแตกต่าง 2 มิติ คือ เพศ (Sex) และ รุ่นอายุ (Generation)

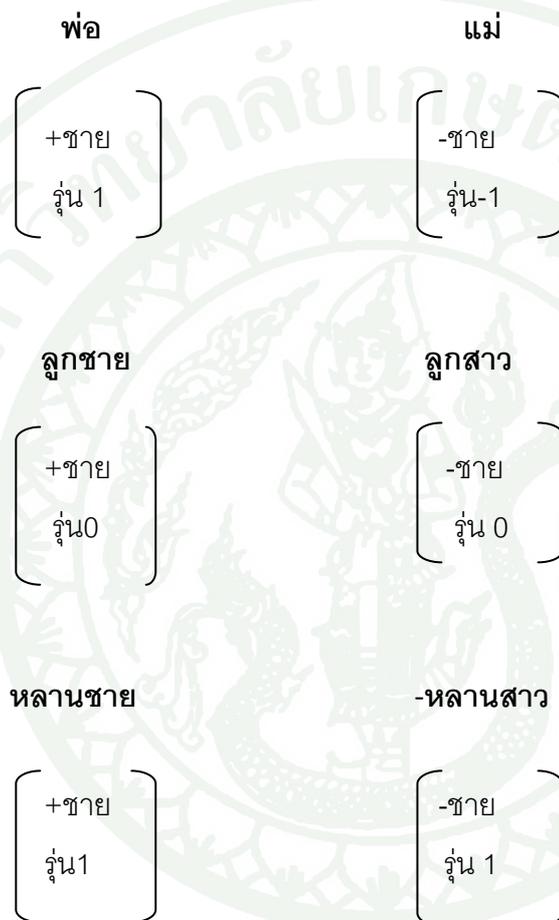
2. นำมิติความแตกต่างมาระบุความหมายย่อยหรือเรียกว่า อรรถลักษณะ (Semantic Features หรือ Semantics components) ซึ่งมักมี 2ค่า (Binary Features) ยกตัวอย่าง เช่น มิติความแตกต่างทางเพศมี 2 อรรถลักษณะย่อย คือ [+ชาย] หมายถึง ผู้ชาย [-ชาย] หมายถึง ไม่ใช่ผู้ชาย

3. ในบางมิติความแตกต่างนั้นมีความหมายย่อยมากกว่า 2 ความหมายจึงไม่สามารถใช้เครื่องหมาย +/- (Binary Features) ได้ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องระบุความหมายย่อยด้วยวิธีการอื่นแทน เช่น มิติความแตกต่างด้านรุ่นอายุ ซึ่งต้องระบุอรรถลักษณะย่อยด้วยตัวเลข เช่น รุ่น 1

หมายถึง รูนสูงกว่าตัวเอง 1 รูน รูน 0 หมายถึง รูนของตัวเอง (EGO) และ รูน-1 คือ รูนต่ำกว่าตัวเอง 1 รูน

จากนั้นจึงนำองค์ประกอบทางความหมายของแต่ละคำมาเขียนในเครื่องหมาย []

ดังตัวอย่างเช่น

ทฤษฎีการวิเคราะห์องค์ประกอบสามารถนำมาใช้เพื่อแสดงให้เห็นถึงความมี หรือ ไม่มี หรือ ความเป็น หรือ ไม่เป็น ได้อย่างชัดเจน ซึ่งการใช้ทฤษฎีดังกล่าวสามารถทำให้เห็นการเปรียบเทียบระหว่างความเหมือนและความแตกต่างได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงมีผู้นำทฤษฎีนี้ไปประยุกต์ใช้ในงานวิจัยค่อนข้างมาก

บทที่ 3

วิธีการวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์องค์ประกอบคำลงท้ายภาษาไทยถิ่นอีสานจังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัยได้บรรยายวิธีการวิจัยออกเป็น 3 ขั้นตอน คือ

1. ขั้นเตรียมการ
2. ขั้นรวบรวมข้อมูล
3. ขั้นวิเคราะห์ข้อมูล

ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ขั้นเตรียมการ

ขั้นเตรียมการ

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งเอกสารที่ให้ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับหัวข้อวิจัย แหล่งข้อมูล ตลอดจนกลุ่มตัวอย่างที่จะใช้ในการเก็บข้อมูลบทสนทนาเพื่อทำการวิจัย และศึกษางานวิจัยที่มีลักษณะคล้ายกัน เช่น งานวิจัยที่ใช้หลักการหรือทฤษฎีเดียวกัน คือ ทฤษฎีการวิเคราะห์องค์ประกอบ หรือ A Componential Analysis ในการวิเคราะห์ข้อมูลหรืองานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับคำลงท้ายเช่นกัน เป็นต้น รวมถึงการสัมภาษณ์จากบุคคลเพื่อใช้เป็นแนวทางในการวิจัยด้วย

2. เตรียมอุปกรณ์ที่จะนำมาใช้ในการบันทึกบทสนทนา

ผู้วิจัยได้ทำการเตรียมและทดสอบประสิทธิภาพของอุปกรณ์ที่จะนำมาใช้ในการบันทึกบทสนทนา(เครื่องบันทึกเสียง) เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความชัดเจนและมีประสิทธิภาพ โดย

ผู้วิจัยใช้เครื่องบันทึกเสียงจำนวน 2 เครื่อง เพื่อประโยชน์ในการเก็บข้อมูล นั่นคือ ผู้วิจัยสามารถเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่มได้ในเวลาเดียวกัน ซึ่งทำให้ประหยัดเวลาและได้ข้อมูลบทสนทนามากขึ้นด้วย เนื่องจากมีบริบทและสถานการณ์เพิ่มมากขึ้น ผู้วิจัยเลือกใช้วิธีการบันทึกเสียงบทสนทนา เนื่องจาก ผู้วิจัยต้องการข้อมูลที่มาจากการใช้คำลงท้ายภาษาไทยถิ่นมหาสารคามที่ใช้ในชีวิตประจำวันอย่างแท้จริงและต้องการข้อมูลที่มีความเป็นธรรมชาติด้วย กล่าวคือ บทสนทนาที่สามารถบันทึกได้ ก็คือ บทสนทนาที่มีการใช้ในชีวิตประจำวันจริง มีการพูดจริงและอยู่ในสถานการณ์ต่างๆ จริง นอกจากนี้แล้ว ผู้วิจัยสามารถนำสถานการณ์ต่างๆ ประกอบกับการใช้คำลงท้ายมาวิเคราะห์และหาความหมายได้จริงๆ คำลงท้ายต่างๆ ที่ใช้สนทนากันนั้นสามารถแปลความหมายหรือมีองค์ประกอบทางความหมายอย่างไรได้บ้าง ความหมายหลักคืออะไร และความหมายย่อยคืออะไร และเมื่อนำคำลงท้ายมาใส่ลงในบทสนทนาแล้วนั้น ความหมายของประโยคโดยรวมจะเป็นอย่างไร

จากการศึกษาและพิจารณาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับระบบเสียงของภาษาไทยถิ่นอีสานจังหวัดมหาสารคามทั้งหมดอย่างละเอียดรวมถึงศึกษาแผนที่ภาษาของจังหวัดมหาสารคามอย่างดีแล้ว ผู้วิจัยพบว่าระบบเสียงในภาษาไทยถิ่นอีสานจังหวัดมหาสารคามนั้น พื้นที่ในจังหวัดส่วนใหญ่ที่ไม่ใช่อำเภอเมืองและไม่ใช้พื้นที่ของหมู่บ้านญาติ 5 หมู่บ้าน ทั้ง 12 อำเภอ ได้แก่

1. อำเภอแกดำ
2. อำเภอโกสุมพิสัย
3. อำเภอกันทรวิชัย
4. อำเภอเชียงยืน
5. อำเภอบรบือ
6. อำเภอนาเชือก
7. อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย
8. อำเภอวาปีปทุม
9. อำเภอนาคู
10. อำเภอยางสีสุราช
11. อำเภอกุดรัง
12. อำเภอชื่นชม

มีผลสรุปในเรื่องของระบบเสียงพยัญชนะ สระและวรรณยุกต์ที่เหมือนกัน ซึ่งผู้วิจัยจะกล่าวถึงเรื่องระบบเสียงในภาคผนวกต่อไป

ขั้นรวบรวมข้อมูล

1. กำหนดพื้นที่ในการรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บข้อมูลโดยการบันทึกเสียงจากกลุ่มตัวอย่างที่มีคุณสมบัติครบถ้วนตามที่กำหนดไว้ในเขตพื้นที่ชนบทในจังหวัดมหาสารคาม นั่นคือ ส่วนพื้นที่ที่อยู่นอกเขตเมืองหรือเขตเทศบาลจังหวัดมหาสารคาม มีประชากรที่เลี้ยงชีพด้วยการเกษตรกรรมโดยสำคัญ เช่น บ้านขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย (ยกเว้น บ้านท่าขอนยาง) ที่อยู่ในตัวอำเภอกันทรวิชัย อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย อำเภอนาเชือก อำเภอโกสุมพิสัย และ อำเภอบรบือ ผู้วิจัยไม่ได้เก็บข้อมูลในเขตอำเภอเมืองและหมู่บ้านอยู่ 5 หมู่บ้านที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น ได้แก่ บ้านโนน บ้านน้ำใส บ้านส้มป่อย บ้านยาง และบ้านท่าขอนยาง และในเขตอำเภอเมือง เนื่องจากได้รับอิทธิพลการใช้ภาษาไทยกรุงเทพฯ ค่อนข้างมากและหมู่บ้านอยู่ไม่ได้ใช้ภาษาไทยถิ่นอีสานจังหวัดมหาสารคามหรือถ้าจะใช้ก็อาจจะเกิดการปนกันของภาษา ซึ่งทำให้ข้อมูลค่าลงท้ายที่ได้ไม่ใช่ค่าลงท้ายภาษาไทยถิ่นอีสานจังหวัดมหาสารคามอย่างแท้จริง

2. กำหนดคุณสมบัติของกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยเก็บข้อมูลบทสนทนาจากกลุ่มตัวอย่างที่มีคุณสมบัติ ดังนี้

กลุ่มตัวอย่างต้องเป็นคนอีสานซึ่งมีภูมิลำเนาอยู่ในชนบทจังหวัดมหาสารคามช่วงอายุ 20-60ปี (โดยไม่เคยย้ายถิ่นที่อยู่และไม่ได้อาศัยอยู่ในอำเภอเมืองและในหมู่บ้านชาวอยู่ 5 หมู่บ้าน ได้แก่ บ้านโนน บ้านน้ำใส บ้านส้มป่อย บ้านยางและบ้านท่าขอนยาง) นอกจากนี้แล้วกลุ่มตัวอย่างต้องใช้ภาษาไทยถิ่นอีสานจังหวัดมหาสารคามเป็นภาษาแม่

ผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive sampling) กลุ่มตัวอย่างมีช่วงอายุ 20-40 ปี และช่วงอายุ 41-60ปี แต่ละช่วงแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มตามเพศ ได้แก่

เพศชายและเพศหญิง กลุ่มละ 5 คน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดจำนวน 20 คน ทั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อเป็นการกระจายข้อมูลให้มีจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสองเพศเท่ากันและเพื่อให้ได้สถานการณ์และบริบทที่หลากหลายในการเก็บข้อมูลมากขึ้นด้วย อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยไม่ได้นำเพศ และอายุมาเป็นตัวแปรในการวิเคราะห์ข้อมูลแต่อย่างใด

3. กำหนดระยะเวลาในการเก็บข้อมูล

ผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างซึ่งมีคุณสมบัติครบถ้วนตามที่กำหนดไว้ นั่นคือ ตั้งแต่เดือนพฤษภาคม - เดือนมิถุนายน 2553 โดยใช้เครื่องอัดเสียง 2 เครื่องรวมกันเป็นระยะเวลาประมาณ 50 ชั่วโมงต่อเนื่อง แต่เมื่อนำมาคัดช่วงระยะเวลาที่ไม่มีบทสนทนาแล้วจะเหลือส่วนที่มีบทสนทนาประมาณ 40 ชั่วโมงซึ่งผู้วิจัยได้นำบทสนทนาประมาณ 40 ชั่วโมงนี้มาทำการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาค่าลงท้ายต่อไป

4. เก็บบันทึกบทสนทนา

ผู้วิจัยได้ลงพื้นที่เก็บข้อมูล โดยเก็บข้อมูลจากการบันทึกบทสนทนาของกลุ่มตัวอย่างที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้ข้างต้น เป็นระยะเวลาประมาณ 40 ชั่วโมง ผู้วิจัยเก็บข้อมูลโดยการบันทึกเสียงบทสนทนาจากกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง ซึ่งก่อนการบันทึกบทสนทนา ผู้วิจัยได้ขออนุญาตและแจ้งกลุ่มตัวอย่างล่วงหน้าก่อนแล้วว่า ผู้วิจัยขออนุญาตบันทึกบทสนทนาเพื่อการวิจัย อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยไม่ได้ระบุหรือแจ้งกับกลุ่มตัวอย่างว่า ผู้วิจัยกำลังเก็บข้อมูลเพื่อทำการวิจัยเรื่องใด ทั้งนี้เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นธรรมชาติ

ยกเว้น ในกรณีที่มีความจำเป็น ผู้วิจัยจะบอกกลุ่มตัวอย่างว่าเป็นการเก็บข้อมูลเรื่องอื่นที่ใกล้เคียงกันซึ่งไม่เกี่ยวข้องกับเรื่องของค่าลงท้าย เพื่อกลุ่มตัวอย่างจะได้ไม่ระมัดระวังในการใช้คำลงท้ายมากเกินไปและจะช่วยให้ข้อมูลที่ได้เป็นธรรมชาติมากที่สุด

5. จัดระเบียบข้อมูลบทสนทนา

ผู้วิจัยนำบทสนทนาที่บันทึกได้ทั้งหมดมาคัดเลือกเอาเฉพาะบทสนทนาที่เป็นภาษาไทยถิ่นอีสานจังหวัดมหาสารคามและสามารถฟังได้อย่างชัดเจนเท่านั้นเพื่อไม่ให้ข้อมูล

ผิดพลาด จากนั้นบทสนทนาที่ได้รับการคัดเลือกจะถูกนำไปใช้ในการวิจัย ซึ่งเป็นอันเสร็จสิ้น
ขั้นตอนของการรวบรวมข้อมูล

ขั้นวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยเลือกเฉพาะบทสนทนาที่เป็นภาษาไทยถิ่นอีสานจังหวัดมหาสารคามและสามารถ
ฟังได้อย่างชัดเจนมาถ่ายเป็นสัทอักษรสากล (Phonetic Symbol) จากนั้นผู้วิจัยจึงวิเคราะห์หา
คำลงท้ายภาษาอีสานจากบทสนทนาของกลุ่มตัวอย่าง โดยผู้วิจัยใช้เกณฑ์ 2 ข้อในการวิเคราะห์
ได้แก่ 1) เกณฑ์ทางวากยสัมพันธ์ (Syntactics criterion) นั่นคือ คำลงท้ายต้องปรากฏอยู่ตำแหน่ง
ท้ายสุดของประโยคและไม่ถูกจัดให้เป็นคำหลัก (Content words) และ 2) เกณฑ์ทางความหมาย
(Semantics criterion) นั่นคือ คำลงท้ายต้องไม่มีความหมายประจำรูป (Lexical meaning)
(Bhamoraput, 1972: 2, Preeyasantiwong, 1981: 4) ดังจะกล่าวถึงในรายละเอียดเกณฑ์การ
วิเคราะห์หาคำลงท้ายต่อไป

นอกจากนี้ คำลงท้ายบางคำอาจมีรูปแปรได้ขึ้นอยู่กับเสียงที่เปล่งออกมา อันเนื่องมาจาก
บริบทและสถานการณ์ในขณะนั้น อย่างไรก็ตาม รูปแปรไม่ทำให้ความหมายหลักของคำลงท้ายนั้น
เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมเพียงแต่เพิ่มการแสดงความรู้สึกให้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น เช่น แน่ใจ รำคาญ
เป็นต้น ดังนั้น ผู้วิจัยจึงไม่ศึกษารูปแปรของคำลงท้าย ซึ่งการแยกหาคำลงท้ายใดเป็นรูปหลักหรือ
รูปแปรนั้น ผู้วิจัยใช้เกณฑ์ความถี่ในการพูดเป็นตัววัด

เกณฑ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์หาคำลงท้าย

จากการตรวจสอบเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคำลงท้ายและการหาคำจำกัดความ
ของคำลงท้ายในบทที่ 2 (เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง) คำที่เป็นคำลงท้ายจะต้องเป็นคำที่ผ่าน
เกณฑ์ทั้ง 2 เกณฑ์ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. เกณฑ์ทางวากยสัมพันธ์

คำลงท้ายจะปรากฏอยู่ตำแหน่งท้ายประโยค และคำลงท้ายต้องไม่เป็นคำหลัก
(Content words) เช่น คำนาม คำสรรพนาม คำกริยา เป็นต้น ยกตัวอย่างการวิเคราะห์หา
คำลงท้ายโดยใช้เกณฑ์วากยสัมพันธ์

ตัวอย่าง

/fa:w⁵ paj³ t^hɔʔ¹/

รีบ ไป ค้างท้าย

'รีบไป (ค้างท้าย)'

จากตัวอย่างดังกล่าว จะเห็นว่าคำว่า “/t^hɔʔ¹/” ในภาษาไทยถิ่นอีสานจังหวัดมหาสารคามปรากฏอยู่ตำแหน่งท้ายประโยคและไม่ใช่คำหลัก (Content words) ดังนั้น ผู้วิจัยจึงตัดสินใจว่าคำว่า “/t^hɔʔ¹/” ผ่านเกณฑ์ทางวากยสัมพันธ์

2. เกณฑ์ทางความหมาย

ค้างท้ายเมื่อเกิดโดยลำพัง ไม่มีบริบทจะไม่มี ความหมาย กล่าวคือ ค้างท้ายไม่มี ความหมายประจำรูป (Lexical meaning) แต่จะมีความหมายเมื่อนำมาต่อท้ายประโยค และเมื่อปรากฏอยู่ท้ายประโยคจะช่วยบอก ความรู้สึก เจตนาและอารมณ์ของผู้พูดให้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น เช่น การแสดงอารมณ์ ความรู้สึกนึกคิด รวมถึงความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดและผู้ฟัง เป็นต้น ยกตัวอย่างการวิเคราะห์โดยใช้เกณฑ์ทางความหมาย

/fa:w⁵ het⁶ fa:w⁵ lɛ:w⁵ t^hɔʔ¹/

รีบ ทำ รีบ เสร็จ ค้างท้าย

'รีบทำรีบเสร็จ (ค้างท้าย)'

จากตัวอย่างจะเห็นได้ว่า “/t^hɔʔ¹/” เมื่ออยู่ตามลำพังจะไม่มี ความหมายประจำรูป แต่เมื่อนำมาต่อท้ายประโยคจะช่วยแสดงถึงอารมณ์และความรู้สึกสำคัญของ ผู้พูดได้ ทำให้ ประโยคและการสื่อสารมีความสมบูรณ์และสัมฤทธิ์ผลมากยิ่งขึ้น ดังนั้นผู้วิจัยจึงตัดสินใจว่า “/t^hɔʔ¹/” ผ่านเกณฑ์ทางความหมาย

สรุป เมื่อคำว่า “/t^hɔʔ¹/” ผ่านเกณฑ์ในการวิเคราะห์การหาค้างท้ายซึ่งมีทั้งหมด 2 เกณฑ์ คือ เกณฑ์ทางวากยสัมพันธ์และเกณฑ์ทางความหมายแล้ว ดังนั้น ผู้วิจัยจึงให้คำว่า “/t^hɔʔ¹/” เป็นค้างท้าย

การวิเคราะห์มิติความแตกต่างและอรรถลักษณะที่ใช้จำแนกคำลงท้าย

ผู้วิจัยเริ่มทำการหาคำประกอบทางความหมายหรือความหมายย่อยของคำลงท้ายแต่ละคำ โดยใช้วิธีการวิเคราะห์หาคำประกอบ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. นำคำลงท้ายภาษาไทยถิ่นอีสานจังหวัดมหาสารคามทั้งหมดมาศึกษาความหมายแต่ละคำอย่างละเอียดถี่ถ้วนและหาคำที่ความหมายมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกัน ให้คำเหล่านั้นอยู่ในวงความหมาย (Semantic domain) เดียวกัน
2. สิ่งที่จะทำต่อไปคือ การหาความเหมือนและความแตกต่างทางความหมายของแต่ละคำ นั่นคือ พิจารณาสีที่อ้างถึงและถ้าคำใดมีหน่วยความหมายย่อยที่มีความหมายแยกออกไปก็จัดให้เป็นความสัมพันธ์ขั้นที่ 2 หรือ คำลงท้ายใดที่มีอรรถลักษณะหรือความหมายย่อยที่มีความแตกต่างจากคำอื่นๆ ก็ให้แยกออกไป
3. นำคำลงท้ายที่มีอรรถลักษณะหรือความหมายย่อย (Semantics Feature) ที่เหมือนกันมาจัดเป็นกลุ่มทางความหมายหรือมิติแห่งความแตกต่าง (Dimensions of Contrast) โดยการวิเคราะห์เปรียบเทียบความหมายของคำลงท้ายแต่ละคำกับคำลงท้ายอื่นๆ ยกตัวอย่าง เช่น มิติความแตกต่างในแง่ ชนิดของประโยค, การแสดงคำถาม, ความนุ่มนวล เป็นต้น
4. ในการวิเคราะห์ เมื่อเราได้มิติแห่งความแตกต่าง (Dimensions of Contrast) แล้ว สิ่งที่จะต้องทำต่อไป คือ เราจะนำมิติแห่งความแตกต่างที่ได้มาระบุอรรถลักษณะหรือความหมายย่อย (Semantics Feature) ในแต่ละมิติ ซึ่งอรรถลักษณะเหล่านี้จะใช้เป็นองค์ประกอบของความหมายของคำลงท้ายภาษาไทยถิ่นอีสานดังกล่าวแต่ละคำต่อไป อรรถลักษณะมักนิยมกำหนดให้เป็นรูปของทวิลักษณ์ (Binary Feature) นั่นคือมีค่าเป็น + และ - นั่นคือ + หมายถึง มี หรือ เป็น และ - หมายถึง ไม่มี หรือ ไม่เป็น นั่นเอง
5. เลือกอรรถลักษณะที่กำหนดไว้ในแต่ละมิติความแตกต่างมาระบุเป็นองค์ประกอบทางความหมายของคำลงท้ายแต่ละคำ ซึ่งอรรถลักษณะนี้เองที่จะเป็นสิ่งที่จำแนกองค์ประกอบทางความหมายหรือความหมายย่อยของคำลงท้ายแต่ละคำออกจากกันและช่วยให้เราทราบองค์ประกอบทางความหมายของคำลงท้ายชัดเจนมากยิ่งขึ้น

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์ คือ การวิเคราะห์องค์ประกอบทางความหมายของ คำลงท้ายภาษาไทยถิ่นจังหวัดมหาสารคาม จากวัตถุประสงค์ดังกล่าว ผู้วิจัยได้แบ่งผลการ วิเคราะห์ออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่

1. การคัดเลือกหาคำลงท้ายที่ได้จากบทสนทนาโดยใช้เกณฑ์ที่กำหนดไว้
 2. มิติความแตกต่างและอรรถลักษณะที่ใช้จำแนกคำลงท้ายภาษาไทยถิ่นจังหวัด มหาสารคาม
 3. องค์ประกอบทางความหมายคำลงท้ายภาษาไทยถิ่นอีสานจังหวัดมหาสารคาม
- ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

การคัดเลือกหาคำลงท้ายที่ได้จากบทสนทนาโดยใช้เกณฑ์ที่กำหนดไว้

การคัดเลือกหาคำลงท้ายที่ได้จากบทสนทนาโดยใช้เกณฑ์ที่กำหนดไว้

เมื่อคัดบทสนทนาที่มีความชัดเจนและสามารถนำมาใช้ได้เป็นระยะเวลาประมาณ 40 ชั่วโมงแล้ว ผู้วิจัยจึงคัดเลือกคำที่คาดว่าจะน่าจะเป็นคำลงท้ายภาษาไทยถิ่นอีสานจังหวัด มหาสารคามจากบทสนทนาและนำคำที่คาดว่าจะน่าจะเป็นคำลงท้ายดังกล่าวไปวิเคราะห์ว่าเป็น คำลงท้ายจริงหรือไม่ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ทั้ง 2 เกณฑ์ดังกล่าวข้างต้น นั่นคือ 1) เกณฑ์ทาง วากยสัมพันธ์ (Syntactics criterion) และ 2) เกณฑ์ทางความหมาย (Semantics criterion) เมื่อได้ คำลงท้ายที่ผ่านเกณฑ์และเป็นคำลงท้ายที่เป็นภาษาไทยถิ่นอีสานจังหวัดมหาสารคามอย่าง แท้จริงแล้ว ผู้วิจัยจึงจะนำคำลงท้ายที่ได้มาทำการวิเคราะห์องค์ประกอบทางความหมายโดยใช้ ทฤษฎีการวิเคราะห์องค์ประกอบทางความหมาย (A Componential Analysis) เพื่อหา ความหมายย่อยหรือองค์ประกอบทางความหมายต่อไป ซึ่งมีคำลงท้ายที่ผ่านเกณฑ์ ทั้งหมด

22 รูป ดังนี้ /tiʔ¹/, /boː⁵/, /paj³/, /laʔ¹/, /kɔʔ¹/, /huʔ³/, /noː³/, /waː²/,
/loːt⁵/, /t^hɔʔ¹/, /mɛʔ¹/, /naː²/, /lɛːw¹/, /dɔː⁵/, /dɔːk¹/, /deː²/, /mɛː²/,
/noːʔ³/, /tua³/, /sam⁵/, /tiʔ³/, /deʔ³/

มิติความแตกต่างและอรรถลักษณะที่ใช้จำแนกคำลงท้ายภาษาไทยถิ่นจังหวัดมหาสารคาม

เมื่อได้คำลงท้ายที่ผ่านเกณฑ์ทางวากยสัมพันธ์ (Syntactic criterion) และเกณฑ์ทาง
ความหมาย (Semantic criterion) แล้ว ผู้วิจัยจึงทำการหาคำประกอบทางความหมายของ
คำลงท้ายแต่ละคำ โดยใช้ทฤษฎีการวิเคราะห์องค์ประกอบ (A Componential Analysis)

ผู้วิจัยเริ่มจากการหามิติความแตกต่าง (Dimensions of Contrast) ซึ่งใช้ในการจำแนก
ความหมายย่อยหรือองค์ประกอบทางความหมายของคำลงท้ายแต่ละคำออกจากกัน ผู้วิจัยพบว่า
มีมิติความแตกต่าง (Dimensions of Contrast) จำนวนทั้งหมด 12 มิติ ได้แก่ ได้แก่ 1) มิติชนิด
ของประโยค 2) มิติการแสดงคำถาม 3) มิติการปฏิเสธ 4) มิติความนุ่มนวล 5) มิติการคาดการณ์
ของผู้พูด 6) มิติการต้องการความคล้อยตาม 7) มิติการเสริมจัสัน 8) มิติการขัดแย้ง 9) มิติข้อมูล
ใหม่ 10) มิติความแน่ใจ 11) มิติสถานการณ์เกิดขึ้นตรงตามที่คาดการณ์ไว้ และ 12) มิติประโยค
เริ่ม

จากนั้น ผู้วิจัยนำมิติความแตกต่างทั้ง 12 มิติดังกล่าวที่วิเคราะห์ได้ไประบุเป็น
องค์ประกอบทางความหมายหรือความหมายย่อย (Semantic components) ซึ่งอยู่ในรูป
อรรถลักษณะ (Semantics features) แบบทวิลักษณะ (Binary features) คือ + และ - คือ + คือ
มี หรือ เป็น และ - คือ ไม่มี หรือ ไม่เป็น โดยมิติความแตกต่างและอรรถลักษณะที่ใช้ในการจำแนก
คำลงท้ายภาษาไทยถิ่นอีสานจังหวัดมหาสารคาม มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. มิติชนิดของประโยค มีทั้งหมด 4 อรรถลักษณะ ดังรายละเอียดดังต่อไปนี้

ชนิดของประโยค หมายถึง ชนิดของประโยคต่างๆที่คำลงท้ายสามารถปรากฏได้
ได้แก่ ประโยคบอกเล่า ประโยคคำถาม และประโยคคำสั่ง มีทั้งหมด 4 อรรถลักษณะ
ดังรายละเอียดดังต่อไปนี้

1.1 [+บอกเล่า] หมายถึง คำลงท้ายที่สามารถปรากฏท้ายประโยคบอกเล่าได้
ดังตัวอย่างจากบทสนทนา

/saw⁵ ni:⁵ k^hɔj¹ si?¹ paj³ wat³ na:²/
เข้า นี้ ฉัน จะ ไป วัด คำลงท้าย
'เข้านี้ ฉันจะไปวัด (คำลงท้าย)'

จากตัวอย่างบทสนทนา ผู้พูดต้องการบอกผู้ฟังบอกให้ผู้ฟังทราบว่า ตนจะไปวัด
ตอนเช้านี้ ผู้พูดจึงบอกผู้ฟังว่า “/saw⁵ ni:⁵ k^hɔj¹ si?¹ paj³ wat³ na:²/”
'เข้านี้ ฉันจะไปวัด (คำลงท้าย)' ซึ่งประโยคดังกล่าวข้างต้น คือ ประโยคบอกเล่าและเมื่อสามารถ
คำลงท้าย /na:²/ เข้าไปหลังประโยคบอกเล่านี้ได้

[-บอกเล่า] หมายถึง คำลงท้ายที่ไม่สามารถปรากฏท้ายประโยคบอกเล่าได้
อย่างไรก็ตาม บทสนทนาที่ผู้วิจัยเก็บบันทึกได้นั้น ไม่มีสถานการณ์หรือบริบทที่ได้ใช้วรรณลักษณะ
ดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสรุปว่าวรรณลักษณะดังกล่าว นั้นคือ [-บอกเล่า] นั้นไม่มี

1.2 [+คำถาม] หมายถึง คำลงท้ายที่สามารถปรากฏท้ายประโยคคำถามได้
ดังตัวอย่างจากบทสนทนา

/p^hauk⁵ to:³ si?¹ paj³ saj² /
พวก เธอ จะ ไป ไหน
'พวกเธอจะไปไหน'

จากตัวอย่างบทสนทนา ผู้พูดต้องการถามผู้ฟังว่า จะออกไปไหน? ผู้พูดจึงถาม
ผู้ฟังว่า “/p^hauk⁵ to:³ si?¹ paj³ saj² /” ‘พวกเธอจะไปไหน?’ จากตัวอย่างประโยค
ดังกล่าวเป็นประโยคคำถามและคำลงท้าย /no:⁵/สามารถปรากฏหลังประโยคคำถามนี้ได้ นั่นคือ
/p^hauk⁵ to:³ si?¹ paj³ saj² no:⁵ / ซึ่ง /no:⁵/ คือ คำลงท้าย นั่นเอง

1.3 [+คำสั่ง] หมายถึง คำลงท้ายที่สามารถปรากฏท้ายประโยคคำสั่งได้ ดังตัวอย่างจากบทสนทนา

/faw⁵ faw⁵ het³ t^hoʔ¹/

รีบ รีบ ทำ คำลงท้าย

‘รีบๆ ทำ (คำลงท้าย)’

จากตัวอย่างบทสนทนา แม่จะออกไปซื้อของข้างนอก ลูกชายอยากไปด้วยแต่ยังทำการบ้านไม่เสร็จเพราะมัวแต่ดูโทรทัศน์ แม่จึงสั่งลูกชายว่า “/faw⁵ faw⁵ het³ t^hoʔ¹/” ‘รีบๆ ทำ (คำลงท้าย)’

1.4 [-คำสั่ง] หมายถึง คำลงท้ายที่ไม่สามารถปรากฏท้ายประโยคคำสั่งได้ ดังตัวอย่างจากบทสนทนา

*/kuat¹ hian⁶ haj¹ nam⁶ ti³/

กวาด บ้าน ให้ ด้วย (คำลงท้าย)

* ‘กวาดบ้านให้ด้วย (คำลงท้าย)’

จากตัวอย่างบทสนทนาข้างต้น ผู้วิจัยยกตัวอย่างเพื่อแสดงให้เห็นว่า คำลงท้าย /ti³/ ไม่สามารถนำมาลงท้ายประโยคคำสั่งได้ จึงมีอรรถลักษณะ คือ [- คำสั่ง]

2. มิติการแสดงคำถาม มีทั้งหมด 2 อรรถลักษณะ ได้แก่ [+แสดงคำถาม] และ [-แสดงคำถาม]

2.1) [+แสดงคำถาม] หมายถึง คำลงท้ายที่เมื่อนำมาลงท้ายข้อความหรือประโยคแล้วสามารถเปลี่ยนข้อความหรือประโยคที่จากเดิมไม่ใช่ประโยคคำถามให้เป็นประโยคคำถามได้ ดังตัวอย่างจากบทสนทนา

/law³ ləj⁶ ʔaw³ ŋun⁶ saj⁴ mu:⁶ haj¹ tiʔ¹/
 แก เลย เอา เงิน ใส่ มือ ให้ ค้างทำย
 ‘แกเอาเงินใส่มือให้ (ค้างทำย)’

จากบทสนทนาดังกล่าว ผู้พูดต้องการถามผู้ฟังว่า เขาเอาเงินใส่มือให้เลยหรือ? โดยผู้พูดพูดว่า “/law³ ləj⁶ ʔaw³ ŋun⁶ saj⁴ mu:⁶ haj¹ tiʔ¹/” ‘แกเอาเงินใส่มือให้ (ค้างทำย)’ นั่นคือ ประโยค “/law³ ləj⁶ ʔaw³ ŋun⁶ saj⁴ mu:⁶ haj¹ /” นี้ เดิมเป็นประโยคบอกเล่า ซึ่งพอผู้พูดเติมค้างทำย /tiʔ¹/ ลงไป ประโยคนี้จะกลายเป็นประโยคคำถาม เพราะผู้พูดมีเจตนา คือ ต้องการถามผู้ฟัง ผู้พูดจึงจำเป็นต้องใส่ค้างทำย /tiʔ¹/ ไว้หลังประโยค เพื่อให้เป็นไปตามเจตนาของผู้พูด เนื่องจากค้างทำย /tiʔ¹/ สามารถเปลี่ยนประโยคที่ไม่ใช่ประโยคคำถามให้เป็นประโยคคำถามได้

2.2) [-แสดงคำถาม] หมายถึง ค้างทำยที่เมื่อนำมาลงท้ายข้อความแล้วไม่สามารถเปลี่ยนข้อความหรือประโยคที่ไม่ใช่คำถามให้เป็นประโยคคำถามได้ นั่นคือ ก็ยังคงเป็นประโยคชนิดเดิม ดังตัวอย่างจากบทสนทนา

/mi:⁶ tɛ:⁴ tam³-sua⁴ tam³-pa:⁴ bɔ:³ mi:⁶ mɛʔ³/
 มี แต่ ต่ำชั่ว ต่ำป่า ไม่ มี ค้างทำย
 ‘มีแต่ต่ำชั่ว ต่ำป่าไม่มี (ค้างทำย)’

จากตัวอย่างบทสนทนาดังกล่าว ผู้พูดต้องการบอกว่าสิ่งที่ผู้ฟังต้องการจะซื้อ ต่ำป่า (ชื่ออาหาร) ไม่มีมีแต่อย่างอื่น ผู้พูดจึงบอกผู้ฟังว่า “/mi:⁶ tɛ:⁴ tam³-sua⁴ tam³-pa:⁴ bɔ:³ mi:⁶ mɛʔ³/” ‘มีแต่ต่ำชั่ว ต่ำป่าไม่มี (ค้างทำย)’ ซึ่งประโยคดังกล่าว “/mi:⁶ tɛ:⁴ tam³-sua⁴ tam³-pa:⁴ bɔ:³ mi:⁶ /” ก่อนเติมค้างทำยเข้าไปก็เป็นประโยคบอกเล่าซึ่งเมื่อเติมค้างทำย /mɛʔ³/ เข้าไปก็ยังคงเป็นประโยคบอกเล่า ดังนั้น ค้างทำยดังกล่าวจึงไม่ได้แสดงถึงการถามคำถามใดๆ

3. มิติการปฏิเสธ มีทั้งหมด 2 อรรถลักษณะ ได้แก่ [+ปฏิเสธ] และ [-ปฏิเสธ] ดังรายละเอียดต่อไปนี้

3.1 [+ปฏิเสธ] หมายถึง คำลงท้ายที่สามารถอยู่ท้ายความปฏิเสธได้ นั่นคือ ประโยคหรือความที่มีคำว่า “ไม่ อย่า ห้าม” ในประโยค ดังตัวอย่างจากบทสนทนา

/k^hɔːj¹ ɓɔː³ daj⁵ paj³ nam⁶ sam⁵/
ฉัน ไม่ ได้ ไป ด้วย คำลงท้าย
'ฉันไม่ได้ไปด้วย (คำลงท้าย)'

จากตัวอย่างบทสนทนาดังกล่าว ผู้พูดมาขึ้นรถไม่ทัน จึงพูดกับคนแถวนั้นว่า “/k^hɔːj¹ ɓɔː³ daj⁵ paj³ nam⁶ sam⁵/” ‘ฉันไม่ได้ไปด้วย (คำลงท้าย)’ โดยใช้คำลงท้าย /sam⁵/ ซึ่งจะเห็นได้ว่าคำลงท้ายดังกล่าวสามารถเติมท้ายประโยคหรือความปฏิเสธได้ กล่าวคือ ประโยค “/k^hɔːj¹ ɓɔː³ daj⁵ paj³ nam⁶ sam⁵/” ‘ฉันไม่ได้ไปด้วย (คำลงท้าย)’ เป็นประโยคปฏิเสธและผู้พูดสามารถใช้คำลงท้าย /sam⁵/ เติมท้ายประโยคดังกล่าวได้

3.2 [-ปฏิเสธ] หมายถึง คำลงท้ายที่ไม่สามารถอยู่ท้ายความปฏิเสธได้ นั่นคือ ไม่สามารถอยู่ท้ายประโยคหรือความที่มีคำว่า “ไม่ อย่า ห้าม” อยู่ในประโยคได้ ดังตัวอย่างจากบทสนทนา

*/caw⁵ ɓɔː³ kin³ k^haw¹ paj³/
เธอ ไม่ กิน ข้าว คำลงท้าย
* ‘เธอไม่กินข้าว (คำลงท้าย)'

จากตัวอย่างบทสนทนาดังกล่าว พบว่า คำลงท้าย /paj³/ ไม่สามารถอยู่ท้ายความปฏิเสธได้ เพราะไม่ถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ ดังนั้น คำลงท้าย /paj³/ จึงมีอรรถลักษณะ [-ปฏิเสธ]

4. มิติความนุ่มนวล มีทั้งหมด 2 วรรณลักษณะ ได้แก่ [+นุ่มนวล] และ [-นุ่มนวล] ดังรายละเอียดต่อไปนี้

4.1 [+นุ่มนวล] หมายถึง คำลงท้ายที่เมื่อนำมาลงท้ายประโยคแล้วสามารถทำให้ประโยคนั้นดูนุ่มนวลและอ่อนโยนต่อคู่สนทนามากยิ่งขึ้น ดังตัวอย่างจากบทสนทนา

/nɔːŋ⁵ ɯaw³ naŋ² nɔː⁵/
 น่อง เอา อะไร คำลงท้าย
 ‘น่องเอาอะไร (คำลงท้าย)’

จากตัวอย่างบทสนทนาดังกล่าว ผู้พูด(แม่ค้า)ต้องการจะถามผู้ฟังว่า ผู้ฟัง (ลูกค้า)จะสั่งอาหารอะไร ผู้พูดจึงถามว่า “/nɔːŋ⁵ ɯaw³ naŋ² nɔː⁵/” ‘น่องเอาอะไร (คำลงท้าย)’ ซึ่งผู้พูดใช้คำลงท้าย /nɔː⁵/ ลงท้ายประโยคเพื่อให้ประโยคฟังดูนุ่มนวลและอ่อนโยนมากยิ่งขึ้น แต่ถ้าประโยคดังกล่าวไม่มีคำลงท้าย /nɔː⁵/ ปรากฏท้ายประโยคก็อาจจะทำให้ผู้พูดคิดว่าแม่ค้ารำคาญหรือพูดจาไม่ดีกับตน

4.2 [-นุ่มนวล] หมายถึง คำลงท้ายที่เมื่อนำมาลงท้ายประโยคแล้วทำให้ประโยคนั้นฟังดูห้วน ดังตัวอย่างจากบทสนทนา

/mɛː³-paj⁴ tɛːw² daː⁴ lɔːj⁶ lɛːw¹/
 ยาย แตัว(ชื่อคน) ด่า เลย คำลงท้าย
 ‘(โดน) ยายแตัวด่าเลย (คำลงท้าย)’

จากตัวอย่างบทสนทนาดังกล่าว ผู้พูดต้องการให้ผู้ฟังทราบว่ามีคนโดนยายแตัว (ชื่อคน)ด่า ผู้พูดจึงเล่าให้ผู้ฟังฟังว่า “/mɛː³-paj⁴ tɛːw² daː⁴ lɔːj⁶ lɛːw¹/” ‘(โดน) ยายแตัวด่าเลย (คำลงท้าย)’ ซึ่งคำลงท้าย /lɛːw¹/ เมื่ออยู่ท้ายประโยคแล้วจะทำให้ประโยคดังกล่าวฟังดูไม่นุ่มนวล ผู้ฟังจะมีความรู้สึกที่ผู้พูดรู้สึกเห็นด้วยหรือสนับสนุนที่ยายแตัวคนอื่น แต่ถ้าไม่มีคำลงท้าย /lɛːw¹/ ผู้ฟังก็จะรู้สึกที่ผู้พูดต้องการเล่าให้ผู้ฟังฟังโดยไม่ได้คิดอะไรในใจ

5. มิติการคาดการณ์ของผู้พูด มีทั้งหมด 2 อรรถลักษณะ ได้แก่ [+คาดการณ์] และ [-คาดการณ์] ดังรายละเอียดต่อไปนี้

5.1 [+คาดการณ์] หมายถึง ผู้พูดมีสมมติฐานหรือมีความคิดคาดเดาบางอย่างในใจ อยู่แล้วเกี่ยวกับเรื่องที่กำลังสนทนาหรือกำลังจะสนทนากัน ดังตัวอย่างจากบทสนทนา

/pho:¹ sa:j⁶ phu:¹ lo:⁴ lo:⁴ de:²/
 ผู้ ชาย คน หล่อ หล่อ คำลงท้าย
 ‘ผู้ชายคนที่หล่อๆ (คำลงท้าย)’

จากตัวอย่างดังกล่าว ผู้พูดกำลังสนทนากับผู้ฟัง ซึ่งผู้พูดกล่าวถึงผู้ชายคนหนึ่ง ที่เจอกับผู้ฟังเมื่อวันก่อน แต่ผู้ฟังนี้ก็ไม่ออกกว่าผู้พูดกล่าวถึงใคร ผู้พูดจึงบอกว่า “/pho:¹ sa:j⁶ phu:¹ lo:⁴ lo:⁴ de:²/” ‘ผู้ชายคนที่หล่อๆ (คำลงท้าย)’ โดยใช้คำลงท้าย /de:²/ ซึ่งผู้พูด คาดการณ์ไว้ว่า ผู้ฟังจะต้องนึกถึงผู้ชายคนที่ผู้พูดเล่าให้ฟังออกอย่างแน่นอน

5.2 [-คาดการณ์] หมายถึง ผู้พูดไม่มีสมมติฐานหรือไม่มีความคิดคาดเดาบางอย่าง ในใจเกี่ยวกับเรื่องที่กำลังสนทนาหรือกำลังจะสนทนากัน ดังตัวอย่างบทสนทนา

/ʔaw³ na:m⁵-k^hɛŋ²-saj² bo:³/
 เขา น้ำแข็งใส คำลงท้าย
 ‘เขาน้ำแข็งใส (คำลงท้าย)’

จากตัวอย่างบทสนทนาดังกล่าว ผู้พูดต้องการถามผู้ฟังโดยไม่มีการคาดการณ์ ใดๆไว้ ผู้พูดถามผู้ฟังว่า “/ʔaw³ na:m⁵-k^hɛŋ²-saj² bo:³/” ‘เขาน้ำแข็งใส (คำลงท้าย)’ โดยใช้คำลงท้าย/bo:³

6. มิติการสนับสนุน มีทั้งหมด 1 อรรถลักษณะ คือ [+สนับสนุน] ดังรายละเอียดต่อไปนี้

6.1 [+สนับสนุน] หมายถึง การที่ผู้พูดต้องการสนับสนุนให้คู่สนทนาคล้อยตามในสิ่งที่ตนเองพูดหรือผู้พูดต้องการให้ผู้ฟังเห็นด้วยหรือทำตามในสิ่งที่ตนพูด ดังตัวอย่างจากบทสนทนา

/man⁶ bo:³ k^hu:⁶ k^ho:^η²-kaw⁴ no?³/
 มัน ไม่ เหมือน ของ เก่า คำลงท้าย
 ‘มันไม่เหมือนของเก่า (คำลงท้าย)’

จากตัวอย่างบทสนทนาดังกล่าว ผู้พูดต้องการให้ผู้ฟังเห็นคล้อยตามในสิ่งที่ตนพูด ผู้พูดจึงกล่าวกับผู้ฟังว่า “/man⁶ bo:³ k^hu:⁶ k^ho:^η²-kaw⁴ no?³/” ‘มันไม่เหมือนของเก่า (คำลงท้าย)’ โดยใช้คำลงท้าย /no?³/ ซึ่งมีนัยว่าผู้พูดต้องการให้ผู้ฟังเห็นด้วยในสิ่งที่ตนกล่าว

[- สนับสนุน] หมายถึง การที่ผู้พูดไม่ได้ต้องการสนับสนุนให้คู่สนทนาคล้อยตามในสิ่งที่ตนเองพูดหรือผู้พูดต้องการให้ผู้ฟังเห็นด้วยหรือทำตามในสิ่งที่ตนพูด อย่างไรก็ตาม บทสนทนาที่ผู้วิจัยเก็บบันทึกได้นั้น ไม่มีสถานการณ์หรือบริบทที่ได้ใช้อรรถลักษณะดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสรุปว่าอรรถลักษณะดังกล่าว นั่นคือ [- สนับสนุน] นั้นไม่พบ

7. มิติการเสรีจิ้น มีทั้งหมด 2 อรรถลักษณะ ได้แก่ [+ เสรีจิ้น] และ [- เสรีจิ้น] ดังรายละเอียดต่อไปนี้

7.1 [+ เสรีจิ้น] หมายถึง คำลงท้ายที่ในตัวของมันเองที่ทำให้เนื้อความถามหรือกล่าวถึงเหตุการณ์หรือสถานการณ์ที่เสรีจิ้นไปแล้ว ดังตัวอย่างจากบทสนทนา

/kin³ k^haw¹ paj³ /
 กิน ข้าว คำลงท้าย
 ‘กินข้าว (คำลงท้าย)’

จากตัวอย่างบทสนทนา ผู้พูดจะชวนผู้ฟังไปทานข้าวที่บ้านของตน แต่เกรงว่าผู้ฟังจะทานข้าวแล้วผู้พูดจึงถามผู้ฟังว่า “/kin k^haw paj/ ‘กินข้าว (คำลงท้าย)’” ซึ่งคำถามที่ผู้พูดถามนั้นแสดงถึงอดีตว่า ผู้ฟังทานข้าวแล้วหรือยัง ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความเป็นอดีตกาล

7.2 [-เสร็จสิ้น] หมายถึง คำลงท้ายที่ในตัวของมันเองไม่ได้ทำให้เนื้อความถามหรือกล่าวถึงเหตุการณ์หรือสถานการณ์ที่เสร็จสิ้นไปแล้ว ดังตัวอย่างจากบทสนทนา

/paj³ taʔ¹-lat¹ nam⁶ kan³ bo:⁵/
ไป ตลาด ด้วย กัน (คำลงท้าย)
'ไปตลาดด้วยกัน (คำลงท้าย)'

จากบทสนทนาข้างต้น ผู้พูดต้องการถามผู้ฟังว่า ผู้ฟังจะไปตลาดกับตนหรือเปล่า ผู้พูดจึงถามว่า “/paj³ taʔ¹-lat¹ nam⁶ kan³ bo:⁵/ ” ‘ไปตลาดด้วยกัน (คำลงท้าย)’ ซึ่งผู้พูดกล่าวชวนผู้ฟัง ณ เวลานั้น (ซึ่งก็คือ ปัจจุบันไม่ใช่ อดีต) ว่าจะไปตลาดด้วยกันหรือไม่ ณ เวลาที่ผู้พูดกล่าว

8. มิติการขัดแย้ง มีทั้งหมด 2 อรรถลักษณะ ได้แก่ [+ขัดแย้ง] และ [-ขัดแย้ง] ดังรายละเอียดต่อไปนี้

8.1 [+ขัดแย้ง] หมายถึง การที่ผู้พูดอธิบายความคิดเห็นของตนเองซึ่งขัดแย้งกับความคิดเห็นของผู้ฟัง ดังตัวอย่างบทสนทนา

/p^hi³ k^ho:¹ het³ le:w⁵-le:w⁵ deʔ³/
นี่! ฉัน ทำ เสร็จแล้ว คำลงท้าย
'นี่ไง! เสร็จแล้ว (คำลงท้าย)'

จากบทสนทนาดังกล่าวข้างต้น ผู้พูดต้องการแย้งในสิ่งที่คู่สนทนาพูดหรือคิดดังในตัวอย่างบทสนทนา คู่สนทนาบอกว่าผู้พูดทำอะไรไม่เคยเสร็จเป็นชิ้นเป็นอัน แม้กระทั่งซักผ้าของตนเอง ผู้พูดจึงแย้ง

[+ขัดแย้ง] ว่า “/p^hi³ k^ho:j¹ het³ lɛ:w⁵-lɛ:w⁵ deʔ³/” ‘นี่! ฉันทำเสร็จแล้ว (คำลงท้าย)’ โดยใช้คำลงท้าย /deʔ³/ ซึ่งแสดงความขัดแย้งระหว่างผู้พูดและผู้ฟัง

8.2 [-ขัดแย้ง] หมายถึง การที่ผู้พูดไม่ได้มีความคิดเห็นขัดแย้งกับความคิดเห็นของผู้ฟัง ดังตัวอย่างบทสนทนา

/siʔ¹ ʔo:k¹ paj³ saj² koʔ¹ /
จะ ออก ไป ไหน คำลงท้าย
'สงสัยจะออกไปเที่ยวช้าวอยู่ที่ทุ่งนา (คำลงท้าย) '

จากตัวอย่างบทสนทนาดังกล่าว ภรรยาเห็นสามีติดเครื่องรถจักรยานยนต์แต่ไม่แน่ใจว่าสามีจะออกไปไหน ภรรยาจึงถามสามีว่า “/siʔ¹ ʔo:k¹ paj³ saj² koʔ¹ /” ‘จะออกไปไหน (คำลงท้าย)’ โดยใช้คำลงท้าย /koʔ¹/ ซึ่งไม่ได้แสดงว่าผู้พูดมีความคิดเห็นขัดแย้งกับผู้ฟังแต่อย่างใด

9. มิติข้อมูลใหม่ มีทั้งหมด 3 อรรถลักษณะ ได้แก่ [+ข้อมูลใหม่] ในประโยคคำถาม, [+ข้อมูลใหม่] ในประโยคบอกเล่า, [-ข้อมูลใหม่] ในประโยคคำถาม และ [-ข้อมูลใหม่] ในประโยคบอกเล่า ดังรายละเอียดต่อไปนี้

9.1 [+ข้อมูลใหม่]

ในประโยคคำถาม หมายถึง ผู้พูดถามเพื่อต้องการคำตอบที่เป็นเนื้อความหรือข้อมูลใหม่แก่ตนเองเป็นการถามเอาความจากผู้ฟัง อย่างไรก็ตาม คำลงท้ายที่แสดงการถามเอาความ เช่น ใคร อะไร ไหน เป็นต้น ถูกจัดให้เป็นคำหลัก คือ ปฤจฉาสรรพนาม ดังนั้น ผู้วิจัยจึงไม่ได้นำคำถามเอาความดังกล่าวจัดเป็นคำลงท้าย

9.1.1 ในประโยคบอกเล่า หมายถึง ผู้พูดบอกข้อมูลใหม่ที่ผู้ฟังยังไม่ทราบ หรือผู้พูดตอบคำถามที่เป็นคำถามแบบเอาความแก่ผู้ฟัง ดังตัวอย่างบทสนทนา

/man⁶ ja:ŋ³ paj³ su:⁵ k^haŋ¹-nom² də:⁵/
 มัน เดิน ไป ซื่อ ขนม คำลงท้าย
 ‘มันเดินไปซื่อขนม (คำลงท้าย)’

จากตัวอย่างบทสนทนาดังกล่าว ผู้พูดต้องการจะบอกผู้ฟังให้ทราบในสิ่งที่ผู้ฟัง
 ยังไม่ทราบ ผู้พูดบอกผู้ฟังว่า “/man⁶ ja:ŋ³ paj³ su:⁵ k^haŋ¹-nom² də:⁵”
 ‘มันเดินไปซื่อขนม(คำลงท้าย)’ จากตัวอย่างดังกล่าว พ่อเดินมาตามลูกที่บ้านลุง ลุงจึงบอกพ่อว่า
 หลานเดินไปซื่อขนมอยู่ (ซึ่งเป็นข้อมูลใหม่ที่ผู้ฟังยังไม่ทราบ) โดยใช้คำลงท้าย /də:⁵/

9.2 [-ข้อมูลใหม่]

9.2.1 ในประโยคคำถาม ผู้พูดถามผู้ฟังโดยต้องการคำตอบเพียงใช่/ไม่ใช่ จาก
 ผู้ฟัง (yes/no question) เท่านั้น ไม่ได้ถามเพื่อต้องการเอาเนื้อความใหม่ ดังตัวอย่างบทสนทนา

/lo:⁶ laŋ³ sip² ti?¹/
 กิโ ละ สิบ คำลงท้าย
 ‘กิโละสิบบาท (คำลงท้าย)’

จากตัวอย่างดังกล่าวข้างต้น ผู้พูด(ลูกค้า)ถามพ่อค้าว่า “/lo:⁶ laŋ³
 sip² ti?¹” ‘ของกิโละสิบบาท (คำลงท้าย)’ ซึ่งผู้พูดต้องการคำตอบเพียงแค่ ใช่/ไม่ใช่
 (yes/no question) จากผู้ฟังเท่านั้น ผู้พูดจึงใช้คำลงท้าย /ti?¹/ในการแสดงคำถาม

9.2.2 ในประโยคบอกเล่า ผู้พูดบอกข้อมูลที่ตนคิดว่าไม่เป็นข้อมูลใหม่แก่ผู้ฟัง
 เนื่องจาก ผู้พูดทราบว่าผู้ฟังจะต้องทราบอยู่แล้วเกี่ยวกับสิ่งที่ตนพูด ดังตัวอย่างจากบทสนทนา

/kaʔ¹ lu:k³ - sa:j⁶ me:³-paj⁴ t^hɔ:ŋ⁶ p^hu:¹ t^hi:³ ta:j³ lew⁵
 ก็ ลูกชาย ยาย ทอง ผู้ ที่ ตาย แล้ว

nan³ de:²/
 (ต่อ) นั้น คำลงท้าย

‘ก็ลูกชายของยายทองคนที่ตายแล้ว (คำลงท้าย)’

จากตัวอย่างดังกล่าวเพื่อนบ้านคนที่ 1 ถามเพื่อนบ้านคนที่ 2 ว่า จะไปงานศพ
 ใคร? (เพราะเห็นเพื่อนบ้านใส่ชุดสีดำ) ผู้พูดจึงตอบว่า “/kaʔ¹ lu:k³ - sa:j⁶
 me:³-paj⁴ t^hɔ:ŋ⁶ p^hu:¹ t^hi:³ ta:j³ lew⁵ nan³ de:²/” ‘ก็ลูกชายของ
 ยายทองคนที่ตายแล้วนั้น (คำลงท้าย)’ ซึ่งผู้พูดก็ทราบอยู่แล้วว่าผู้ฟังทราบอยู่แล้วว่าตนจะไปงาน
 ศพของใครแต่ถามเพื่อทักทายกันเท่านั้น โดยผู้พูดใช้คำลงท้าย /de:²/

10. มิตินัยใจ มีทั้งหมด 1 อรรถลักษณะ คือ [+แนใจ] ดังรายละเอียดต่อไปนี้

10.1 [+แนใจ]

10.1.1 [+แนใจ] หมายถึง ผู้พูดถามหรือบอกเพื่อต้องการหรือแสดง
 ความแนใจ อย่างไรก็ตาม บทสนทนาที่ผู้วิจัยเก็บบันทึกได้นั้น ไม่มีสถานการณ์หรือบริบทที่ได้ใช้
 อรรถลักษณะดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสรุปว่าอรรถลักษณะดังกล่าว นั้นคือ [+แนใจ] นั้นไม่มี

10.2 [-แนใจ]

10.2.1 ในประโยคบอกเล่า หมายถึง ผู้พูดแสดงความไม่แนใจในเรื่องที่พูด
 ขณะที่สนทนากับผู้ฟัง ดังตัวอย่างจากบทสนทนา

/siʔ¹ ʔɔk¹ paj³ kiaw⁴ k^haw¹ nu:⁴ na:⁶ tiʔ³/
 จะ ออก ไป เกี่ยว ข้าว อยู่ นา คำลงท้าย
 ‘สงสัยจะออกไปเกี่ยวข้าวอยู่ที่ทุ่งนา (คำลงท้าย)’

จากตัวอย่างบทสนทนา ผู้พูดและผู้ฟังกล่าวถึงเพื่อนอีกคนหนึ่งที่เคยวันนี้ไม่ค่อยเห็นหน้าเลย ทั้งสองจึงสงสัยเพื่อนคนนั้นว่าคงจะไปเที่ยวข้าวที่นา ผู้พูดจึงพูดว่า “/si?¹ ʔok¹ paj³ kiaw⁴ kʰaw¹ ju:⁴ na:⁶ ti?³/” ‘สงสัยจะออกไปเที่ยวข้าวอยู่ที่ทุ่งนา (คำลงท้าย)’ ผู้พูดพูดด้วยความไม่แน่ใจ โดยใช้คำลงท้าย /ti?³/

11. มิติสถานการณ์เกิดขึ้นตรงตามที่คาดการณ์ไว้ มีทั้งหมด 2 อรรถลักษณะ ได้แก่ [+ตรง] และ [-ตรง] ดังรายละเอียดต่อไปนี้

11.1 [+ตรง] หมายถึง สถานการณ์ได้เกิดขึ้นตรงตามที่ผู้พูดได้คาดการณ์ไว้ในใจก่อนแล้ว ดังตัวอย่างบทสนทนา

/kʰɔj¹ wa:³ le:w⁵ wa:³ tɔŋ⁵ pen³ caŋ³-si:³ tua³/
 ฉันทน์ ว่า แล้ว ว่า ต้อง เป็น อย่างนี้ คำลงท้าย
 ‘ฉันทน์ว่าแล้ว ว่าต้องเป็นอย่างนี้ (คำลงท้าย)’

จากตัวอย่าง ผู้พูดคาดเดาเหตุการณ์ว่า สามีนตนต้องไปตีหมเหล่าที่บ้านเพื่อนอย่างแน่นอน และก็ตรงตามที่คาดไว้ เพราะมีคนมาบอกเธอว่า สามีนั่งกินเหล่าอยู่บ้านนั้น เธอจึงพูดว่า “/kʰɔj¹ wa:³ le:w⁵ wa:³ tɔŋ⁵ pen³ caŋ³-si:³ tua³/” ‘ฉันทน์ว่าแล้ว ว่าต้องเป็นอย่างนี้ (คำลงท้าย)’ โดยใช้คำลงท้าย /tua³/

11.2 [-ตรง] หมายถึง สถานการณ์ไม่ได้เกิดขึ้นตามที่ผู้พูดได้คาดการณ์ไว้ในใจก่อนแล้ว ดังตัวอย่างบทสนทนา

/wa:³ si?¹ ma:⁶ su:⁵ ja:⁶-wa:n¹ bɔ:³ mi:⁶ sam⁵/
 ว่า จะ มา ซื่อ ยาสมุนไพโร ไม่ มี คำลงท้าย
 ‘ว่าจะมาซื่อยาสมุนไพโร ไม่มี (คำลงท้าย)’

จากตัวอย่างบทสนทนาดังกล่าว ผู้พูดมาซื่อยาสมุนไพโรและคาดเดาว่าตนต้องได้ซื่อยาสมุนไพโรอย่างแน่นอน แต่เมื่อไปถึงร้าน เจ้าของร้านบอกว่ายาสมุนไพโรหมดแล้ว

ผู้พูดจึงพูดว่า “/wa:³ si?¹ ma:⁶ su:⁵ ja:⁶-wa:n¹ bo:³ mi:⁶ sam⁵/”
 ‘ว่าจะมาซื้อยาสมุนไพร ไม่มีเลย (คำลงท้าย)’ ซึ่งไม่ตรงกับเหตุการณ์ที่ตนคาดเดาไว้ ผู้พูดจึงใช้
 คำลงท้าย /sam/⁵

12. มิติประโยคเริ่ม มีทั้งหมด 2 อรรถลักษณะ ได้แก่ [+ ประโยคเริ่ม] และ
 [-ประโยคเริ่ม] ดังรายละเอียดต่อไปนี้

12.1 [+ ประโยคเริ่ม] วิจิตรนั ภาณุพงศ์ กล่าวใน รุจิรา หนูปาน (2555: 7)
 หมายถึง ประโยคที่เราใช้เริ่มต้นสนทนา เมื่อฟังแล้วจะเข้าใจความหมายได้ทันที ไม่ต้องมีคำพูด
 ที่มาก่อน และประโยคเริ่มก็ไม่จำเป็นต้องใช้เริ่มบทสนทนาเสมอไป อาจจะใช้ตอนกลางบทสนทนา
 ก็ได้ ดังตัวอย่างบทสนทนา

/kʰɔj¹ ja:k¹ kin³ tam³ bak²-muaŋ³ me:²/
 ฉัน อยาก กิน ตำ มะม่วง (คำลงท้าย)
 ‘ฉันอยากกินตำมะม่วง’ (คำลงท้าย)'

จากบทสนทนาดังกล่าวข้างต้น เป็นบทสนทนายาวระหว่างเพื่อน โดยเพื่อนคน
 หนึ่งในกลุ่มอยากทานตำมะม่วงจึงพูดขึ้นมาว่า “/kʰɔj¹ ja:k¹ kin³ tam³ bak²-
 muaŋ³ me:²/” ‘ฉันอยากกินตำมะม่วง (คำลงท้าย)’ โดยใช้คำลงท้าย /me:²/ ซึ่งสามารถใช้
 เริ่มต้นสนทนา เมื่อฟังแล้วจะเข้าใจความหมายได้ทันที ไม่ต้องมีคำพูดที่มาก่อน

12.2 [-ประโยคเริ่ม] วิจิตรนั ภาณุพงศ์ กล่าวใน รุจิรา หนูปาน (2555: 7) หมายถึง
 ประโยคไม่เริ่มซึ่งใช้เริ่มต้นบทสนทนาไม่ได้ จะต้องใช้เป็นประโยคตาม เมื่อเราใช้ประโยคไม่เริ่มเพื่อ
 เริ่มต้นบทสนทนาแล้วจะฟังไม่เข้าใจความหมาย ดังตัวอย่างบทสนทนา

/ka?¹ ʔaw³ paj³ keŋ³ san¹ tua³/
 ก็ เอา ไป แกง นั้น คำลงท้าย
 ‘ก็เอาไปแกงนั้น (คำลงท้าย)'

จากบทสนทนาดังกล่าว สามีเก็บเห็ดปวก (ชื่อเห็ด) มาให้ภรรยามากมาย ภรรยาสงสัยว่า เห็ดชนิดนี้拿去ทำอาหารอะไรได้บ้าง ภรรยาจึงถามสามีก่อน สามีจึงตอบว่า /kaʔ¹ ʔaw³ paj³ keŋ³ san¹ tua³/ 'ก็เอาไปแกงนั้น (ค้ำลงทำย)' โดยผู้พูดใช้ค้ำลงทำย /tua⁵/ ซึ่งแสดงว่าประโยคไม่เริ่มใช้เริ่มต้นบทสนทนาไม่ได้ จะต้องใช้เป็นประโยคตาม เมื่อเราใช้ประโยคไม่เริ่มเพื่อเริ่มต้นบทสนทนาแล้วจะฟังไม่เข้าใจความหมาย

การวิเคราะห์องค์ประกอบทางความหมายค้ำลงทำยภาษาไทยถิ่นอีสาน จังหวัดมหาสารคาม

ผู้วิจัยใช้ทฤษฎีการวิเคราะห์องค์ประกอบทางความหมาย (Componential Analysis) เพื่อจำแนกองค์ประกอบทางความหมายของค้ำลงทำยแต่ละคำ ชั้นแรก ผู้วิจัยคัดเลือกคำมาจากบทสนทนาพบว่ามีทั้งหมด 22 รูปดังที่กล่าวไปแล้วข้างต้น อย่างไรก็ตาม เมื่อนำมาวิเคราะห์องค์ประกอบทางความหมายแล้ว ผู้วิจัยพิจารณาให้มีค้ำลงทำยทั้งหมดมี 24 คำ คือ

1. /tiʔ¹/
 2. /boː⁵/
 3. /paj³/
 4. /laʔ¹/(1)
 5. /laʔ¹/(2)
 6. /laʔ¹/(3)
 7. /kəʔ¹/
 8. /huʔ³/
 9. /noː³/
 10. /waː²/
 11. /loːt⁵/
 12. /t^həʔ/
 13. /mɛʔ¹/
 14. /naː²/
- คำพ้องรูป (Homonym)
- คำพ้องความหมาย (Synonym)

15. /lɛ:w¹/16. /dɔ:⁵/17. /dɔ:k¹/18. /de:²/19. /mɛ:²/20. /nɔ:³/21. /tua³/22. /sam⁵/23. /ti?³/24. /de?³/

ทั้งนี้ ผู้วิจัยพบว่ามีคำลงท้ายบางคำที่มีรูปเหมือนกัน แต่มีอรรถลักษณะที่แตกต่างกัน ผู้วิจัยจึงพิจารณาให้คำลงท้ายที่มีลักษณะดังกล่าวนั้นเป็นคำพ้องรูป (Homonym) กัน กล่าวคือ คำที่มีรูปเหมือนกันแต่มีอรรถลักษณะที่แตกต่างกัน ซึ่งในงานวิจัยนี้มีคำพ้องรูปทั้งหมดจำนวน 3 คำและผู้วิจัยจึงจัดให้คำพ้องรูปดังกล่าวเป็นคนละคำกัน คือ คำลงท้าย /la?¹/(1)/la?¹/(2)/, และ /la?¹/(3)

นอกจากนี้ ยังมีคำพ้องความหมาย (Synonym) กล่าวคือ คำที่มีรูปไม่เหมือนกัน แต่มีอรรถลักษณะเหมือนกัน ซึ่งในงานวิจัยนี้มีคำพ้องความหมายจำนวน 2 คำ คือ คำลงท้าย /nɔ:³/ และคำลงท้าย /wa:²/ ที่ผู้วิจัยพิจารณาให้เป็นคำพ้องความหมายกันและจัดให้เป็นคนละคำเช่นเดียวกัน ดังนั้น คำลงท้ายภาษาไทยถิ่นอีสานจังหวัดมหาสารคามจึงมีทั้งหมด 24 คำ เนื่องจากเพิ่มคำพ้องรูปของคำลงท้าย /la?¹/ เพิ่มเข้าไปด้วย

รายละเอียดในการวิเคราะห์ห้วงองค์ประกอบทางความหมายคำลงท้ายภาษาไทยถิ่นจังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัยได้แสดงการวิเคราะห์องค์ประกอบทางความหมายแต่ละคำ โดยใช้ อรรถลักษณะซึ่งอยู่ในรูปทวิลักษณ์ (Binary Features) ได้แก่ + หมายถึง มี หรือ เป็น องค์ประกอบทางความหมายดังกล่าว และ - หมายถึง ไม่มี หรือ ไม่เป็น องค์ประกอบทางความหมายดังกล่าว และมีมิติความแตกต่าง (Dimensions of Contrast) ที่ใช้ในการจำแนกความหมายของคำลงท้าย

แต่ละคำออกจากกันมีจำนวนทั้งหมด 12 มิติ ได้แก่ 1) มิติชนิดของประโยค 2) มิติการแสดง
คำถาม 3) มิติการปฏิเสธ 4) มิติความนุ่มนวล 5) มิติการคาดการณ์ของผู้พูด 6) มิติสลับสนุน 7)
มิติ
การเสริมจิ้น 8) มิติการขัดแย้ง 9) มิติข้อมูลใหม่ 10) มิติ ความแน่ใจ 11) มิติสถานการณ์เกิดขึ้นตรง
ตามที่คาดการณ์ไว้ 12) มิติประโยคเริ่ม รายละเอียดมีดังต่อไปนี้

คำลงท้าย /tiʔ¹/

จากการวิเคราะห์องค์ประกอบทางความหมายของคำลงท้าย พบว่า /tiʔ¹/ คำลงท้าย
ดังกล่าว มี 2 อรรถลักษณะ ได้แก่ [+แสดงคำถาม] [+คาดการณ์] นั่นคือ คำลงท้ายนี้สามารถ
เปลี่ยนประโยคหรือข้อความที่ไม่ใช่ประโยคคำถามให้เป็นคำถามได้ ผู้พูดมีความคิดคาดเดา
บางอย่างในใจขณะพูดและไม่ได้ต้องการข้อมูลใหม่ในการถาม ต้องการคำตอบเพียงแคใช่ หรือ
ไม่ใช่ ดังตัวอย่างบทสนทนา

/kin³	kʰaw¹	le:ŋ⁶	kan³	le:w⁵	tiʔ¹/
กิน	ข้าว	เย็น	กัน	แล้ว	คำลงท้าย
'กินข้าวเย็นกันแล้ว' (คำลงท้าย)'					

จากตัวอย่างเป็นบทสนทนายระหว่างญาติ ผู้เป็นน้ำตังใจทำกับข้าวมากินที่บ้านหลานตอน
เย็น แต่เมื่อเปิดประตูเข้ามาในบ้าน พบจวนซามที่มีแต่เศษอาหารวางไว้อยู่ จึงคาด[+คาดการณ์]
ว่า ญาติของตนต้องทานข้าวเย็นกันแล้ว จึงตะโกนถาม [+แสดงคำถาม] ญาติที่อยู่หลังบ้านว่า
“/kin³ kʰaw¹ le:ŋ⁶ kan³ le:w⁵ tiʔ¹/” ‘กินข้าวเย็นกันแล้ว(คำลงท้าย)’ โดย
ต้องการคำตอบเพียงใช่/ไม่ใช่ (yes/no question) โดยใช้คำลงท้าย /tiʔ¹/

คำลงท้าย /bɔ:⁵/

จากการวิเคราะห์องค์ประกอบทางความหมายของคำลงท้าย /bɔ:⁵/ พบว่า
คำลงท้ายดังกล่าว มี 2 อรรถลักษณะ ได้แก่ [+แสดงคำถาม] [-คาดการณ์] นั่นคือ คำลงท้ายนี้

สามารถเปลี่ยนประโยคหรือข้อความที่ไม่ใช่คำถามให้เป็นคำถามได้ ผู้พูดไม่ได้มีความคิดคาดเดาบางอย่างในใจขณะนั้นและผู้พูดถามแต่ไม่ได้ถามเพื่อเอาความจากผู้ฟัง ดังตัวอย่างบทสนทนา

/kin³ bak¹-te:ŋ³-mo:⁶ nam⁶ kan³ bo:⁵/

กิน แดงโม ด้วย กัน คำลงท้าย

'กินแดงโมด้วยกัน (คำลงท้าย)'

จากตัวอย่างเป็นบทสนทนายระหว่างญาติสนิท ป้าและหลานกำลังนั่งรับประทานอาหารแดงโมอยู่ด้วยกัน น้ำเดินเข้ามา ป้าจึงบอก [+แสดงคำถาม] น้ำว่า “[kin³ bak¹-te:ŋ³-mo:⁶ nam⁶ kan³ bo:³]” ‘กินแดงโมด้วยกัน (คำลงท้าย)?’ โดยไม่ได้คาด [-คาดการณ์] ว่าน้ำจะกินด้วยหรือเปล่า แต่ต้องการคำตอบ ไม่/ไม่ใช่ เท่านั้น เพราะถ้าน้ำจะกินด้วยจะได้ฝาแดงโมเพิ่มอีกลูก โดยใช้คำลงท้าย /bo:³/

คำลงท้าย /paj³/

จากการวิเคราะห์องค์ประกอบทางความหมายของคำลงท้าย /paj³/ พบว่า คำลงท้ายดังกล่าว มี 3 อรรถลักษณะ ได้แก่ [+แสดงคำถาม] [+เสร็จสิ้น] [- ปฏิเสธ] นั่นคือ คำลงท้ายดังกล่าวสามารถเปลี่ยนประโยคหรือข้อความที่ไม่ใช่คำถามให้เป็นคำถามได้ มีเนื้อความถามถึงการเสร็จสิ้นและไม่สามารถปรากฏท้ายประโยคหรือท้ายความปฏิเสธได้ดังตัวอย่างจากบทสนทนา

/pa:j⁶ caw⁵ kin³ k^haw¹ paj³/

ยาย เจ้า กิน ข้าว คำลงท้าย

'ยาย เจ้ากินข้าว (คำลงท้าย)'

จากตัวอย่างเป็นบทสนทนายระหว่างหลานกับยาย หลานเกรงว่ายายจะยังไม่ได้ทานข้าว จึงถาม [+แสดงคำถาม] [+ เสร็จสิ้น] [- ปฏิเสธ] ยายว่า “/ja:j⁶ caw⁵ kin³ k^haw¹ paj³/” ‘ยาย! เจ้ากินข้าว (คำลงท้าย)?’ โดยใช้คำลงท้าย /paj³/ ซึ่งถ้าเป็นประโยค /caw⁵ kin³ k^haw¹/ ‘เจ้ากินข้าว’ ก็ยังแสดงการบอกเล่าถึงความเป็นปัจจุบันอยู่ แต่เมื่อผู้พูดเติมคำลงท้าย /paj³/ เข้าไปแล้วจะพบว่าประโยคดังกล่าวนั้นจะถามถึงการเสร็จสิ้นทันที นั่นก็คือ

“/ja:j⁶ caw⁵ kin³ k^haw¹ paj³/” ‘ยาย เจ้ากินข้าว (คำลงท้าย)’ ซึ่งเป็นประโยคที่ถามถึงเหตุการณ์หรือสถานการณ์ที่ผู้พูดกล่าวถึงว่าเหตุการณ์ดังกล่าวนั้นเสร็จสิ้นสมบูรณ์แล้วหรือยัง ดังตัวอย่าง เมื่อเติมคำลงท้าย /paj³/ เข้าไปก็จะหมายความว่า ยายทานข้าวเสร็จสิ้นแล้วหรือยัง นั่นเอง

คำลงท้าย /laʔ¹/ (1)

จากการวิเคราะห์องค์ประกอบทางความหมายของคำลงท้าย /laʔ¹/ (1) พบว่า คำลงท้าย ดังกล่าว มี 3 วรรณลักษณะ ได้แก่ [-แสดงคำถาม] [+คำถาม] [+ขัดแย้ง] กล่าวคือ คำลงท้ายดังกล่าวไม่สามารถเปลี่ยนประโยคที่ไม่ใช่ประโยคคำถามให้เป็นประโยคคำถามได้ สามารถปรากฏหลังประโยคคำถามได้ และผู้พูดมีการถามผู้ฟังซึ่งบอกเป็นนัยว่าผู้พูดขัดแย้งกับผู้ฟัง ดังตัวอย่างบทสนทนา

ประโยคคำถาม

/siʔ¹ paj³ saj² ʔi:k¹ laʔ¹/

จะ ไป ไหน อีก คำลงท้าย

‘จะไปไหน (คำลงท้าย)’

จากตัวอย่างเป็นการสนทนาระหว่างแม่และลูกชาย แม่เห็นลูกชายกำลังจูงรถจักรยานยนต์ออกไปหน้าบ้านทั้งที่เพิ่งจะกลับมา จึงถาม [+คำถาม] [-แสดงคำถาม] [+ขัดแย้ง] ว่า “/siʔ¹ paj³ saj² laʔ¹/” ‘จะไปไหนอีก (คำลงท้าย)’ โดยใช้คำลงท้าย /laʔ¹/ (1) ซึ่งแม่คิดว่าลูกน่าจะอ่านหนังสือทำการบ้านมากกว่า กล่าวคือ ถ้ามีเพียงแค่ประโยค /siʔ¹ paj³ saj² ʔi:k / ‘จะไปไหนอีก?’ นั้น ประโยคดังกล่าวจะเป็นประโยคคำถามที่ต้องการถามเพื่อต้องการคำตอบเท่านั้น ไม่มีนัยอย่างอื่นแอบแฝง แต่เมื่อเติมคำลงท้าย /laʔ¹/ (1) เข้าไปเป็นประโยค /siʔ¹ paj³ saj² ʔi:k laʔ¹/ ‘จะไปไหน (คำลงท้าย)’ คำลงท้าย /laʔ¹/ (1) จะทำให้ประโยคดังกล่าวมีนัย [+ขัดแย้ง] แอบแฝงทันทีว่าลูกชายน่าจะทำอย่างอื่นเช่นอ่านหนังสืออยู่บ้านมากกว่าออกไปข้างนอก

คำลงท้าย /laʔ¹/ (2)

จากการวิเคราะห์ห้วงค์ประกอบทางความหมายของคำลงท้าย /laʔ¹/ (2) พบว่า คำลงท้าย ดังกล่าว มี 4 วรรณลักษณะ ได้แก่ [-แสดงคำถาม] [+คำสั่ง] [+ขัดแย้ง] [+ปฏิเสธ] กล่าวคือ คำลงท้ายดังกล่าวไม่สามารถเปลี่ยนประโยคที่ไม่ใช่ประโยคคำถามให้เป็นประโยคคำถามได้ คำลงท้ายสามารถปรากฏท้ายประโยคคำสั่งได้ ผู้พูดมีการสั่งซึ่งขัดแย้งกับการกระทำของผู้ฟังโดยนัย และผู้พูดสั่งผู้ฟังโดยใช้ประโยคปฏิเสธ ดังตัวอย่างบทสนทนา

ประโยคคำสั่ง

/na:⁴ faw³ paj³ laʔ¹/
 อย่า รีบ ไป คำลงท้าย
 ‘อย่ารีบไป (คำลงท้าย)’

จากตัวอย่างเป็นการสนทนาระหว่างแม่และลูกชาย ซึ่งแม่กำลังห่อข้าวให้ลูกไปโรงเรียน แต่เห็นว่าลูกจุกจิกยานออกไปแล้ว แม่กลัวลูกจะออกไปก่อนจึงสั่งลูก [-แสดงคำถาม] [+คำสั่ง] [+ปฏิเสธ] ว่า “/na:⁴ faw³ paj³ laʔ¹/” ‘อย่ารีบไป (คำลงท้าย)’ โดยใช้คำลงท้าย /laʔ¹/ (2) กล่าวคือ ถ้ามีเพียงประโยค /na:⁴ faw³ paj³ / ‘อย่ารีบไป (คำลงท้าย)’ ความรู้สึกของผู้ฟังรู้สึกว่โดนผู้พูดสั่งเพียงเท่านั้น ไม่มีนัยอื่นแอบแฝง อย่างไรก็ตาม เมื่อเติม คำลงท้าย /laʔ¹/ (2) เข้าไปเป็นประโยค /na:⁴ faw³ paj³ laʔ¹/ นั้นแสดงว่า ผู้พูดมี นัยขัดแย้ง [+ขัดแย้ง] แอบแฝง นั่นคือ ผู้พูดหรือแม่นั้นรู้ว่าผู้ฟังจะต้องการรีบไป ผู้พูดจึงรีบแย้ง ผู้ฟังทันที เนื่องจากผู้พูดคิดในใจว่า ผู้ฟังหรือลูกไม่ควรที่จะรีบจากบ้านขนาดนั้น โดยใช้คำลงท้าย /laʔ¹/ (2) เน้นย้ำนัยดังกล่าวด้วย

คำลงท้าย /laʔ¹/ (3)

ประโยคบอกเล่า

จากการวิเคราะห์ห้วงค์ประกอบทางความหมายของคำลงท้าย /laʔ¹/ (3) พบว่า คำลงท้าย ดังกล่าว มี 3 วรรณลักษณะ ได้แก่ [-แสดงคำถาม] [+บอกเล่า] [-ประโยคเริ่ม] กล่าวคือ คำลงท้ายดังกล่าวไม่สามารถเปลี่ยนประโยคหรือข้อความที่ไม่ใช่คำถามให้เป็นคำถามได้ สามารถ

ลงท้ายประโยคบอกเล่าได้คำลงท้ายดังกล่าวบอกข้อมูลใหม่ที่ผู้ฟังยังไม่ทราบและประโยคดังกล่าวใช้เริ่มต้นบทสนทนาไม่ได้ จะต้องใช้เป็นประโยคตาม เมื่อเราใช้ประโยคไม่เริ่มเพื่อเริ่มต้นบทสนทนาแล้วจะฟังไม่เข้าใจความหมาย ดังตัวอย่างบทสนทนา

/muɯ:⁵ wan:⁶ paj³ kin³ k^haw¹ k^ha:ŋ¹ nɔ:k³ ma:⁶ laʔ¹/
 เมื่อ วาน ไป กิน ข้าว ช้าง นอก มา คำลงท้าย
 ‘เมื่อวานไปกินข้าวช้างนอกมา (คำลงท้าย)’

จากตัวอย่างเป็นการสนทนาระหว่างนักศึกษา 2 คน นักศึกษาคนที่ 1 กล่าวขึ้นว่า เมื่อวานไปหาเพื่อนที่บ้านแต่ไม่มีใครอยู่ เพื่อนอีกคนจึงบอกเพื่อนให้ทราบ [-แสดงคำถาม] [+บอกเล่า] [-ประโยคเริ่ม] ว่า “/muɯ:⁵ wan:⁶ paj³ kin³ k^haw¹ k^ha:ŋ¹ nɔ:k³ ma:⁶ laʔ¹/” ‘เมื่อวานไปกินข้าวช้างนอกมา (คำลงท้าย)’ โดยใช้คำลงท้าย /laʔ¹/ (3) เนื่องจากมีเพื่อนเปิดประเด็นโดยการเล่าให้ฟังขึ้นมาก่อน กล่าวคือ คำลงท้าย /laʔ¹/ (3) นั้นไม่นิยมใช้ลงท้ายประโยคที่อยู่เฉยๆ ผู้พูดก็พูดประโยคดังกล่าวขึ้นมา ดังเช่นตัวอย่าง ถ้าเป็นประโยค” /muɯ:⁵ wan:⁶ paj³ kin³ k^haw¹ k^ha:ŋ¹ nɔ:k³ ma:⁶ / ประโยคดังกล่าวก็จะกลายเป็นประโยคบอกเล่าธรรมดา สามารถพูดหรือกล่าวขึ้นมาได้ โดยไม่ต้องมีผู้ใดกล่าวนำหรือเปิดประเด็นขึ้นมาก่อน ซึ่งถ้าประโยคดังกล่าวนั้นเติมคำลงท้าย /laʔ¹/ (3) เข้าไปซึ่งจะกลายเป็นประโยค “/muɯ:⁵ wan:⁶ paj³ kin³ k^haw¹ k^ha:ŋ¹ nɔ:k³ ma:⁶ laʔ¹/” ‘เมื่อวานไปกินข้าวช้างนอกมา (คำลงท้าย)’ ซึ่งประโยคดังกล่าวไม่มีใครนิยมพูดขึ้นมาโดยที่ยังไม่มีผู้ใดพูดหรือถามเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวขึ้นมาก่อน

จากตัวอย่างบทสนทนา คำลงท้าย /laʔ¹/(1), /laʔ¹/(2), /laʔ¹/(3) ผู้วิจัยได้พิจารณาให้ทั้ง 3 คำดังกล่าวเป็นคนละคำ เนื่องจาก ทั้ง 3 คำเป็นคำพ้องรูป (Homonym) กล่าวคือ มีรูปเหมือนกันแต่อรรถลักษณะแตกต่างกัน สรุป ผู้วิจัยจึงพิจารณาให้คำลงท้ายดังกล่าวเป็น 3 คำ คือ คำลงท้าย /laʔ¹/(1), /laʔ¹/(2), และ /laʔ¹/(3)

คำลงท้าย /kwʔ¹/

จากการวิเคราะห์องค์ประกอบทางความหมายของคำลงท้าย /kwʔ¹/ พบว่าคำลงท้ายดังกล่าว มี 3 อรรถลักษณะ ได้แก่ [-แสดงคำถาม] [+คำถาม] [-ขัดแย้ง] กล่าวคือ ไม่สามารถเปลี่ยนประโยคที่ไม่ใช่ประโยคคำถามให้เป็นประโยคคำถามได้ สามารถปรากฏท้ายประโยคคำถามได้ และผู้พูดไม่ได้มีความขัดแย้งกับผู้ฟังโดยนัย ดังตัวอย่างจากบทสนทนา

/pʰu:¹ nan⁵ ʔaw³ ʔi:³-ŋaŋ² kwʔ¹/

คน นั้น เขา อะไร คำลงท้าย

‘คนนั้นสิ่งอะไรนะ? (คำลงท้าย)’

จากตัวอย่างเป็นการสนทนากันระหว่างแม่ค้าส้มตำและลูกค้า เนื่องจากวันนี้ลูกค้าเออะแม่ค้าจำไม่ได้ว่า เมื่อสักครู่ ลูกค้าสั่งอะไร แม่ค้าจึงถาม [-แสดงคำถาม] [+คำถาม] [-ขัดแย้ง] ลูกค้าว่า “/pʰu:¹ nan⁵ ʔaw³ ʔi:³-ŋaŋ² kwʔ¹/” ‘คนนั้นสิ่งอะไรนะ (คำลงท้าย)’ โดยใช้คำลงท้าย /kwʔ¹/

คำลงท้าย /hwʔ³/

ตัวอย่างที่ 1

จากการวิเคราะห์องค์ประกอบทางความหมายของคำลงท้าย /hwʔ³/ พบว่า คำลงท้ายดังกล่าว มี 2 อรรถลักษณะ ได้แก่ [-แสดงคำถาม] [+คำถาม] กล่าวคือ ไม่สามารถเปลี่ยนประโยคที่ไม่ใช่ประโยคคำถามให้เป็นประโยคคำถามได้และสามารถปรากฏท้ายคำถามได้ ดังตัวอย่างจากบทสนทนา

/taʔ¹-ki:⁵ man⁶ kwʔ³ bo:³ pen³ hwʔ³/

เมื่อก่อน มัน ทำไม ไม่ เป็น คำลงท้าย

‘เมื่อก่อน มันทำไมไม่เป็นอย่างนี้ (คำลงท้าย)’

จากบทสนทนาเป็นการสนทนาระหว่างเด็กผู้ชายวัยรุ่น 2 คนที่เป็นเพื่อนสนิทกัน เด็กชายคนที่ 1 เห็นสุนัขของเพื่อนปลีกตัวไปอยู่เงียบๆ ตัวเดียว ซึ่งผิดจากแต่ก่อนที่มีนิสัยขี้้ออนและชอบมาคลอเคลีย เด็กชายคนที่ 1 แปลกใจ จึงกล่าวคำถามแสดงความสงสัยกับตนเองขึ้นมา

[-แสดงคำถาม] [+ คำถาม] ว่า “/taʔ¹-ki:⁵ man⁶ kwʔ³ bo:³ pen³ huʔ³/”
‘เมื่อก่อน มันทำไมไม่เป็นอย่างนี้ (คำลงท้าย)’ โดยใช้คำลงท้าย /huʔ³/

ตัวอย่างที่ 2

จากการวิเคราะห์องค์ประกอบทางความหมายของคำลงท้าย /huʔ³/ พบว่า คำลงท้ายดังกล่าว มี 2 อรรถลักษณะ ได้แก่ [-แสดงคำถาม] [+ คำถาม] กล่าวคือ ไม่สามารถเปลี่ยนประโยคที่ไม่ใช่ประโยคคำถามให้เป็นประโยคคำถามได้ และสามารถปรากฏท้ายคำถามได้ ดังตัวอย่างจากบทสนทนา

/k ^h aw	koŋ	haw	bo:	huʔ/
เขา	โกง	เรา	(คำลงท้าย)	(คำลงท้าย)

จากตัวอย่างบทสนทนาเป็นบทสนทนาระหว่างสามีและภรรยาซึ่งพูดเกี่ยวกับการซื้อขายนึ่งของบางอย่างและสามีคิดว่าตนเองน่าจะถูโกง จึงกล่าวคำถามแสดงความสงสัยกับตนเองขึ้นมาอย่างลอยๆ [-แสดงคำถาม] [+ คำถาม] ว่า “/k^haw koŋ haw bo: huʔ/”
‘เขาโกงเราหรือเปล่า (คำลงท้าย)’ โดยใช้คำลงท้าย /huʔ³/

คำลงท้าย /no:⁵/, /wa:²/

จากการวิเคราะห์องค์ประกอบทางความหมายของคู่คำลงท้าย /no:⁵//wa:²/ ซึ่งเป็นคู่คำลงท้ายพ้องความหมายกัน (Synonyms) พบว่า คู่คำลงท้ายดังกล่าว มี 4 อรรถลักษณะ ได้แก่ [+คำถาม] [-แสดงคำถาม] [-ขัดแย้ง] [+ นุ่มนวล] นั่นคือ คำลงท้ายดังกล่าวไม่สามารถเปลี่ยนประโยคที่ไม่ใช่คำถามเป็นประโยคคำถามได้ สามารถปรากฏท้ายประโยคคำถามได้ ผู้พูดไม่มีนัยขัดแย้งกับผู้ฟัง และสามารถทำให้บทสนทนานุ่มนวลขึ้นด้วย ดังตัวอย่างจากบทสนทนา

/bak¹-ta:n³ k^ha:j² caŋ³-daj² /no:⁵/, /wa:² //
 ลูกตาล ชาย อย่างไร/ยังงัย คำลงท้าย /คำลงท้าย
 ‘ลูกตาลชายยังงัย (คำลงท้าย)’

จากตัวอย่างเป็นการสนทนากันระหว่างลูกค้าและแม่ค้าขายลูกตาล ลูกค้าต้องการทราบราคาลูกตาล ลูกค้าจึงถาม [+คำถาม] [-แสดงคำถาม] [-ขัดแย้ง] แม่ค้าด้วยความนุ่มนวล [+นุ่มนวล] ว่า “/bak¹-ta:n³ k^ha:j² caŋ³-daj² /no:³/, /wa:² //” ‘ลูกตาลชายยังงัย (คำลงท้าย)?’ โดยใช้คำลงท้าย /no:⁵/ และ /wa:²/

จากตัวอย่างบทสนทนา คำลงท้าย /no:⁵/ และ คำลงท้าย /wa:²/ ผู้วิจัยได้พิจารณาให้ทั้ง 2 คำดังกล่าวเป็นคำพ้องความหมายกัน (Synonym) กล่าวคือ มีรูปไม่เหมือนกันแต่ความหมายเหมือนกัน ดังนั้น ผู้วิจัยให้ทั้ง 2 คำดังกล่าวเป็นคนละคำกัน เนื่องจากมีรูปที่แตกต่างกัน

คำลงท้าย /lo:t⁵/

จากการวิเคราะห์ห้วงค์ประกอบทางความหมายของคำลงท้าย /lo:t⁵/ พบว่า คำลงท้ายดังกล่าว มี 4 อรรถลักษณะ ได้แก่ [-แสดงคำถาม] [+คำสั่ง] [-ปฏิเสธ] [+สนับสนุน] นั่นคือ คำลงท้ายดังกล่าว ไม่สามารถเปลี่ยนประโยคที่ไม่ใช่คำถามให้เป็นประโยคคำถามได้ สามารถปรากฏท้ายประโยคบอกเล่าได้ ตามความปฏิเสธไม่ได้ และผู้พูดต้องการสนับสนุนให้ผู้ฟังคล้อยตามหรือทำในสิ่งที่ตนพูด ดังตัวอย่างจากบทสนทนา

/mu:⁵ lan² su:⁵ nia:⁵ ma:⁶ het³ kin³ ?e:ŋ³ lo:t⁵/
 ครั้ง หลัง ซื่อ เนื้อ มา ทำ กิน เอง คำลงท้าย
 ‘ทีหลัง ซื่อเนื้อมาทำกินเอง (คำลงท้าย)’

จากตัวอย่างเป็นบทสนทนายระหว่างเพื่อนบ้านผู้หญิงและเพื่อนบ้านผู้ชาย โดยเพื่อนบ้านผู้ชายบ่นว่า เมื่อวานตนไปกินหมูกระทะที่ร้านกับครอบครัว สั่งมาตั้ง 3 ชุดถึงจะอิ่มเพราะ 1 ชุดได้เนื้อนิดเดียว ไม่คุ้มกับราคา เพื่อนบ้านอีกคนจึงแนะนำ [-แสดงคำถาม] [+คำสั่ง] [-ปฏิเสธ] [+สนับสนุน] ว่า “/mu:⁵ lan² su:⁵ nua:⁵ ma:⁶ het³ kin³ ?e:ŋ³ lo:t⁵ //”

‘ที่หลัง ซื้อเนื้อมาทำกินเอง (ค้ำลงทำย)’ เพราะจะได้เนื้อเยอะและราคาก็ถูกกว่ากันมากเมื่อเปรียบเทียบกับไปทานที่ร้านซึ่งเพื่อนบ้านที่เป็นคนแนะนำต้องการสนับสนุนให้เพื่อนบ้านปฏิบัติตามวิธีที่ตนบอกด้วยจริงๆจะได้ไม่โดนทางร้านเอาเปรียบจึงเลือกใช้ค้ำลงทำย /lo:t⁵/ ซึ่งแสดงถึงการสนับสนุนตามที่ตนบอกอย่างแท้จริง

ค้ำลงทำย /t^hɔʔ¹/

จากการวิเคราะห์องค์ประกอบทางความหมายของค้ำลงทำย /t^hɔʔ¹/ พบว่า ค้ำลงทำย ดังกล่าว มี 3 อรรถลักษณะ ได้แก่ [-แสดงคำถาม] [+คำสั่ง] [-นุ่มนวล] นั่นคือ ไม่สามารถเปลี่ยนประโยคที่ไม่ใช่คำถามให้เป็นประโยคคำถามได้ สามารถปรากฏท้ายประโยคคำสั่งได้ และค้ำลงทำยดังกล่าวสามารถทำให้ประโยคคุณห้วนหรือไม่นุ่มนวลได้ ดังตัวอย่างจากบทสนทนา

/fa:w³-fa:w³ t^hɔʔ¹/

เร็วเร็ว ค้ำลงทำย

‘เร็วๆ เข้า (ค้ำลงทำย)’

จากบทสนทนาเป็นการสนทนาระหว่างแม่และลูกชาย แม่และลูกกำลังจะออกไปทานข้าวข้างนอก แต่ลูกชายมัวแต่อาบน้ำและแต่งตัวนาน ทำให้ผู้เป็นแม่ซึ่งรออยู่นานแล้วสั่ง [+คำสั่ง] [-แสดงคำถาม] อย่างไม่นุ่มนวล [-นุ่มนวล] ว่า “/fa:w³-fa:w³ t^hɔʔ¹/” ‘เร็วเข้า (ค้ำลงทำย)’ เพราะกลัวร้านอาหารจะปิดก่อน โดยใช้ค้ำลงทำย /t^hɔʔ¹/

ค้ำลงทำย /mɛʔ¹/

จากการวิเคราะห์องค์ประกอบทางความหมายของค้ำลงทำย /mɛʔ¹/ พบว่า ค้ำลงทำย ดังกล่าว มี 4 อรรถลักษณะ ได้แก่ [-แสดงคำถาม] [+คำสั่ง] [-ปฏิเสธ] [+ประโยคเริ่ม] นั่นคือ ไม่สามารถเปลี่ยนประโยคที่ไม่ใช่ประโยคคำถามให้เป็นคำถามได้ สามารถปรากฏหลังประโยคคำสั่งได้ แต่ไม่สามารถตามความปฏิเสธได้ สามารถใช้เริ่มต้นสนทนา เมื่อฟังแล้วจะเข้าใจความหมายได้ทันที ไม่ต้องมีคำพูดที่มาก่อน และประโยคเริ่มก็ไม่จำเป็นต้องใช้เริ่มบทสนทนาเสมอไป อาจจะใช้ตอนกลางบทสนทนาก็ได้ ดังตัวอย่างจากบทสนทนา

/paj³ ʔaw³ mɛʔ¹/

ไป เอา คำลงท้าย

‘ไปเอา (คำลงท้าย)’

จากตัวอย่างเป็นการสนทนากัน ระหว่างแม่และลูกชาย โดยแม่ถามเด็กชายภูมิ(ลูก)ว่า กับข้าวที่ซื้อมาจากตลาดอยู่ไหน เด็กชายภูมิจึงตอบว่า ตนเอาวางไว้ที่หน้าตะกร้ารถมอเตอร์ไซด์ แม่จึงสั่งลูก [-แสดงคำถาม] [+คำสั่ง] [- ปฏิเสธ] [+ ประโยคเริ่ม] ว่า “/paj³ ʔaw³ mɛʔ¹/” ‘ไปเอา(คำลงท้าย)’ (เดี๋ยวนี้) ซึ่งประโยคคำสั่ง /paj³ ʔaw³ mɛʔ¹/ เมื่อฟังแล้วจะเข้าใจความหมายได้ทันที ไม่ต้องมีคำพูดที่มาก่อน และประโยคเริ่มก็ไม่จำเป็นต้องใช้เริ่มบทสนทนาเสมอไป อาจจะใช้ตอนกลางบทสนทนาก็ได้ ดังเช่นตัวอย่างดังกล่าว พอแม่ทราบคำตอบจากลูกชายว่ากับข้าวที่ซื้อมาจากตลาดอยู่ที่ใดจึงได้สั่งลูกตอนกลางบทสนทนา [-แสดงคำถาม] [+คำสั่ง] [- ปฏิเสธ] [+ ประโยคเริ่ม] ขึ้นมาว่า /paj³ ʔaw³ mɛʔ¹/ ‘ไปเอา (คำลงท้าย)’ ซึ่งเมื่อลูกฟังแล้วสามารถเข้าใจความหมายได้ทันทีว่าแม่สั่งให้ไปเอากับข้าวที่ตะกร้ารถ โดยใช้ คำลงท้าย mɛʔ¹

คำลงท้าย /na:²/

จากการวิเคราะห์องค์ประกอบทางความหมายของคำลงท้าย /na:²/ พบว่า คำลงท้ายดังกล่าว มี 4 อรรถลักษณะ ได้แก่ [-แสดงคำถาม] [-ขัดแย้ง] [+ข้อมูลใหม่] [+นุ่มนวล] นั่นคือไม่สามารถเปลี่ยนประโยคที่ไม่ใช่ประโยคคำถามให้เป็นคำถามได้ ผู้พูดไม่ได้มีนัยขัดแย้งกับผู้ฟัง และสามารถบอกข้อมูลใหม่แก่ผู้ฟังและช่วยเพิ่มความนุ่มนวลให้ประโยคได้ ดังตัวอย่าง

/bak¹ cɔj⁴ cɔj⁴ na:²/

ผู้ชาย ผอม ผอม คำลงท้าย

‘ผู้ชายคนที่ผอมๆ (คำลงท้าย)’

จากตัวอย่างเป็นบทสนทนาระหว่างพี่กับน้อง พี่เล่าให้น้องฟังว่า เพื่อนของตนคนที่มาทานข้าวที่บ้านด้วยบ่อยๆเสียชีวิตแล้ว พี่สาวอธิบายลักษณะเด่นของเพื่อนให้น้องฟัง [-แสดงคำถาม] [-ขัดแย้ง] [+ข้อมูลใหม่] [+นุ่มนวล] ว่า “/bak¹ cɔj⁴ cɔj⁴ na:²/ ‘ผู้ชายคนที่ผอมๆ (คำลงท้าย)’ โดยใช้คำลงท้าย /na:²/

คำลงท้าย /le:w¹/

จากการวิเคราะห์องค์ประกอบทางความหมายของคำลงท้าย /le:w¹/ พบว่า คำลงท้ายดังกล่าว มี 3 อรรถลักษณะ ได้แก่ [-แสดงคำถาม] [+บอกเล่า] [-นุ่มนวล] นั่นคือ ไม่สามารถเปลี่ยนประโยคที่ไม่ใช่ประโยคคำถามให้เป็นคำถามได้ สามารถปรากฏหลังประโยคบอกเล่าได้ และถ้าลงท้ายประโยคจะทำให้ประโยคนั้นฟังดูไม่นุ่มนวล ดังตัวอย่าง

/bo:w³ haj¹ ta:n³ k^ho:j¹ ka?¹ bo:w³ paj³ haj¹ le:w¹/
 ไม่ ให้ เงิน ฉัน ก็ ไม่ ไป ให้ คำลงท้าย
 'ไม่ให้เงิน ก็ไม่ไปให้ (คำลงท้าย)'

จากตัวอย่างเป็นบทสนทนาระหว่างพ่อกับลูกชายวัยรุ่น พ่อใช้ให้ลูกชายไปซื้อกับแกล้มให้ แต่ลูกชายไม่ยอมไป เพราะขอเงินพ่อเมื่อเช้าแต่พ่อไม่ให้ ลูกชายจึงพูดขึ้นมา [-แสดงคำถาม] [+บอกเล่า] [-นุ่มนวล] ว่า “/bo:w³ haj¹ ta:n³ k^ho:j¹ ka?¹ bo:w³ paj³ haj¹ le:w¹/ ” ‘ไม่ให้เงิน ก็ไม่ไปให้ (คำลงท้าย)’ ด้วยน้ำเสียงห้วน เนื่องจากโกรธที่พ่อไม่ให้เงินตน

คำลงท้าย /dø:⁵/

จากการวิเคราะห์องค์ประกอบทางความหมายของคำลงท้าย /dø:⁵/ มี 3 อรรถลักษณะ ได้แก่ [-แสดงคำถาม] [+บอกเล่า] [+ข้อมูลใหม่] นั่นคือ คำลงท้ายดังกล่าว ไม่สามารถเปลี่ยนประโยคที่ไม่ใช่ประโยคคำถามให้เป็นคำถามได้ สามารถปรากฏท้ายประโยคบอกเล่าได้และผู้พูดบอกข้อมูลให้ผู้พูดคิดว่าผู้ฟังยังไม่รู้แก่ผู้ฟัง ดังตัวอย่างจากบทสนทนา

/naj⁶ hok²-sip² ba:t¹ t^hu:k¹ t^hi?³ sut² dø:⁵/
 ยาย! 60 บาท ถูก ที่ สุด คำลงท้าย
 ‘ยาย! 60 บาทถูกที่สุด (คำลงท้าย)’

จากตัวอย่างเป็นการสนทนากันระหว่างแม่ค้ากับลูกค้า(ยาย) ยายสั่งกะเพรากุ้งเปล่า พิเศษ1ถุง แม่ค้าคิด 60 บาท ยายบ่นให้แม่ค้าว่า คิดแพง แม่ค้าจึงบอก ยายให้รู้ [-แสดงคำถาม] [+บอกเล่า] [+ข้อมูลใหม่] ว่า “60 บาท ราคาถูกที่สุด (ค่าลงท้าย)’ โดยใช้ค่าลงท้าย /dɔ:k⁵/

ค่าลงท้าย /dɔ:k¹/

จากการวิเคราะห์องค์ประกอบทางความหมายของค่าลงท้าย /dɔ:k¹/ พบว่า ค่าลงท้ายดังกล่าว มี 5 อรรถลักษณะ ได้แก่ [-แสดงคำถาม] [+บอกเล่า] [-คาดการณ์] [+ขัดแย้ง] [+ข้อมูลใหม่] กล่าวคือ สามารถปรากฏท้ายประโยคบอกเล่าได้ ไม่สามารถเปลี่ยนประโยคที่ไม่ใช่ประโยคคำถามให้เป็นคำถามได้ ผู้พูดไม่ได้คาดการณ์เอาไว้ก่อน ไม่มีนัยขัดแย้งกับผู้ฟังและผู้พูดบอกข้อมูลใหม่แก่ผู้ฟัง ดังตัวอย่างจากบทสนทนา

/man⁶ bɔ:³ kin³ dɔ:k¹/

มัน ไม่ กิน ค่าลงท้าย

‘มันไม่กิน (ค่าลงท้าย)’

จากตัวอย่างเป็นการสนทนาระหว่างสามีและภรรยา สามีซื้อทับทิมมาฝากลูกชาย แต่ภรรยาเห็นว่า ลูกชายตนเองไม่ทานผลไม้ จึงบอกแย้ง [-แสดงคำถาม] [+บอกเล่า] [-คาดการณ์] [+ขัดแย้ง] [+ข้อมูลใหม่] สามีว่า “/man⁶ bɔ:³ kin³ dɔ:k¹/ ” ‘มันไม่กิน(ค่าลงท้าย)’ โดยใช้ค่าลงท้าย /dɔ:k¹/

ค่าลงท้าย /de:²/

จากการวิเคราะห์องค์ประกอบทางความหมายของค่าลงท้าย /de:²/ พบว่า ค่าลงท้ายดังกล่าว มี 5 อรรถลักษณะ ได้แก่ [-แสดงคำถาม] [+บอกเล่า] [+คาดการณ์] [+ขัดแย้ง] [-ข้อมูลใหม่] นั่นคือ ค่าลงท้ายดังกล่าว ไม่สามารถเปลี่ยนประโยคที่ไม่ใช่ประโยคคำถามให้เป็นคำถามได้ สามารถปรากฏท้ายประโยคบอกเล่าได้ ผู้พูดคาดการณ์บางอย่างอยู่ในใจขณะที่พูดและผู้พูดบอกข้อมูลที่ไม่ใช่ข้อมูลใหม่ให้ผู้ฟัง ดังตัวอย่างจากบทสนทนา

/sa:m²-lo:⁵ t^hi mi: k^hon t^hi:p su:⁶-su:⁶ nan de:²/
 สามล้อ ที่ มี คน ถีบ ธรรมดา นั้น (คำลงท้าย)
 ‘สามล้อธรรมดา (คำลงท้าย)’

จากตัวอย่างเป็นบทสนทนาระหว่างพี่สาวและน้องสาว พี่สาวนั่งรถสามล้อมาลงที่บ้านน้อง ขณะนั้นน้องสาวเข้าห้องน้ำอยู่จึงไม่ทราบว่า พี่สาวมาบ้านตนได้อย่างไร จึงถามพี่ว่า มาอย่างไร พี่สาวบอกว่า นั่งสามล้อมา น้องสาวจึงถามซ้ำว่า นั่งสามล้อเครื่องหรือ พี่สาวจึงตอบ [+บอกเล่า] [-แสดงคำถาม] [-ข้อมูลใหม่] ย้ำน้องสาวอีกครั้งว่า “/sa:m²-lo:⁵ su:⁶-su:⁶ de:²/ ‘สามล้อธรรมดา (คำลงท้าย)’ โดยพี่สาวมีนัยขัดแย้ง [+ขัดแย้ง] ในใจว่าทำไมน้องสาวนี้ก็ไม่ออกว่าเป็นรถสามล้อถีบธรรมดาและคาดการณ์ [+คาดการณ์] ว่า น้องสาวจะต้องนึกออกว่าเป็นสามล้อถีบธรรมดา โดยใช้คำลงท้าย /de:²/

คำลงท้าย /mɛ:²/

จากการวิเคราะห์องค์ประกอบทางความหมายของคำลงท้าย /mɛ:²/ พบว่า คำลงท้ายดังกล่าว มี 3 อรรถลักษณะ ได้แก่ [-แสดงคำถาม] [+บอกเล่า] [+ประโยคเริ่ม] นั่นคือ คำลงท้ายดังกล่าวไม่สามารถเปลี่ยนเป็นประโยคคำถามได้ สามารถปรากฏท้ายประโยคบอกเล่าได้ และสามารถใช้เริ่มต้นบทสนทนา เมื่อฟังแล้วจะเข้าใจความหมายได้ทันที โดยไม่ต้องมีคำพูดที่มาก่อน ดังตัวอย่างจากบทสนทนา

/k^hɔ:¹ ja:k¹ het³ haj¹ k^hu:⁶ la:n⁵ ju:⁴ kaʔ¹-bi:⁴ t^hi:⁴
 ฉัน อยาก ทำ ให้ เหมือน ร้าน อยู่ กระบี่ ที่
 (ต่อ) se:p⁵ se:p⁵ mɛ:²/
 อร่อย อร่อย (คำลงท้าย)

‘ฉันอยากทำให้เหมือนร้าน (ที่) อยู่กระบี่ที่อร่อยๆ (คำลงท้าย)’

จากตัวอย่างเป็นบทสนทนาระหว่างสามีและภรรยา โดยภรรยานำน้ำจิ้มอาหารทะเลที่ตนทำเองให้สามีชิมและบอก [+บอกเล่า] [-แสดงคำถาม] [+ประโยคเริ่ม] กับสามีว่า “/k^hɔ:¹ ja:k¹ het³ haj¹ k^hu:⁶ la:n⁵ ju:⁴ kaʔ¹-bi:⁴ t^hi:⁴ se:p⁵ se:p⁵ mɛ:²/”

‘ฉันอยากทำให้เหมือนร้าน (ที่) อยู่กระบี่ที่อร่อยๆ (คำลงท้าย)’ ซึ่งภรรยาคาด [+คาดการณ] ว่า สามีต้องนึกถึงร้านที่ตนพูดถึงได้อย่างแน่นอน โดยใช้คำลงท้าย /mɛː²/

คำลงท้าย /nɔː³/

จากการวิเคราะห์องค์ประกอบทางความหมายของคำลงท้าย /nɔː³/ พบว่า คำลงท้ายดังกล่าว มี 3 อรรถลักษณะ ได้แก่ [-แสดงคำถาม] [+บอกเล่า] [+สนับสนุน] นั่นคือ คำลงท้ายนี้ไม่สามารถเปลี่ยนประโยคเป็นประโยคคำถามได้ สามารถปรากฏท้ายประโยคบอกเล่าได้ และผู้พูดต้องการสนับสนุนให้ผู้ฟังคล้อยตามในสิ่งที่ตนพูด ดังตัวอย่างจากบทสนทนา

/paː³-de:k¹ kaː³-laŋ³-sin² se:p³ nɔː³/

ปลาซ่า (จังหวัดกาฬสินธุ์) อร่อย คำลงท้าย

‘ปลาซ่าของจังหวัดกาฬสินธุ์อร่อย (คำลงท้าย)’

จากตัวอย่างเป็นการสนทนากันระหว่างผู้หญิง 2 คน ที่ร้านส้มตำ ทั้งสองคนสั่งส้มตำปลาซ่า มารับประทาน ขณะที่รับประทานอยู่ ผู้หญิงคนที่ 1 บอก [-แสดงคำถาม] [+บอกเล่า] ผู้หญิงคนที่ 2 ว่า “/paː³-de:k¹ kaː³-laŋ³-sin² se:p³ nɔː³/” ‘ปลาซ่าของจังหวัดกาฬสินธุ์อร่อย (คำลงท้าย)’ โดยผู้หญิงคนที่ 1 ต้องการให้ผู้หญิงคนที่ 2 เห็นคล้อยตาม [+สนับสนุน] ในสิ่งที่ตนพูด โดยใช้คำลงท้าย /nɔː³/

คำลงท้าย /tua³/

จากการวิเคราะห์องค์ประกอบทางความหมายของคำลงท้าย /tua³/ พบว่า คำลงท้ายดังกล่าว มี 4 อรรถลักษณะ ได้แก่ [-แสดงคำถาม] [+บอกเล่า] [-นุ่มนวล] [-ประโยคเริ่ม] นั่นคือ คำลงท้ายดังกล่าวไม่สามารถเปลี่ยนประโยคที่ไม่ใช่ประโยคคำถามให้เป็นประโยคคำถามได้ สามารถปรากฏท้ายประโยคบอกเล่าได้ ไม่ทำให้บทสนทนาที่มีความนุ่มนวลมากขึ้นและใช้เริ่มต้นบทสนทนาไม่ได้ จะต้องใช้เป็นประโยคตาม เมื่อเราใช้ประโยคไม่เริ่มเพื่อเริ่มต้นบทสนทนาแล้วจะฟังไม่เข้าใจความหมาย ดังตัวอย่างจากบทสนทนา

/k^hɔːj¹ waː³ lɛːw⁵ tau³/

ฉัน ว่า แล้ว คำลงท้าย

‘ฉันว่าแล้ว (คำลงท้าย)’

จากตัวอย่างเป็นการสนทนากันระหว่างสามีและภรรยา ทั้ง 2 คนกำลังนั่งคุยกันอยู่ที่หน้าบ้าน เด็กแถวบ้านวิ่งมาบอกก่อน [-ประโยคเริ่ม] ว่า ลูกชายคนเล็กกรดจักรยานล้มอยู่หน้าปากซอย ภรรยาจึงกล่าวต่อจากนั้น [+บอกเล่า] [-แสดงคำถาม] [- นุ่มนวล] ขึ้นมาว่า “/k^hɔːj¹ waː³ lɛːw⁵ tau³/” ‘ฉันว่าแล้ว (คำลงท้าย)’ โดยใช้คำลงท้าย /tau³/

คำลงท้าย /sam⁵/

จากการวิเคราะห์ห้วงค์ประกอบทางความหมายของคำลงท้าย /sam⁵/ พบว่า คำลงท้ายดังกล่าว มี 3 อรรถลักษณะ ได้แก่ [-แสดงคำถาม] [+บอกเล่า] [-ตรง] นั่นคือ คำลงท้ายดังกล่าวไม่สามารถเปลี่ยนประโยคเป็นประโยคคำถามได้ สามารถปรากฏท้ายประโยคบอกเล่าได้ และสถานการณ์ที่เกิดขึ้นไม่ตรงกับที่ผู้พูดคิดไว้ ดังตัวอย่างจากบทสนทนา

/paʔ¹-kan³ ɓɔː⁴ daj⁵ sam⁵/

ประกัน ไม่ ได้ คำลงท้าย

‘ประกันไม่ได้ (คำลงท้าย)’

จากตัวอย่างเป็นบทสนทนากันระหว่างแม่และลูกชาย ลูกชายทำโทรศัพท์มือถือหน้าจอแตกและว่าจะส่งซ่อมฟรี เนื่องจากคาดว่าประกันของเขามีอายุ 3 ปี แต่เมื่อไปดูใบประกันแล้วพบว่าไม่เป็นไปตามที่คาดเอาไว้ ประกันมีอายุแค่เพียง 1 ปีเท่านั้น ลูกชายจึงบอก [+บอกเล่า] [-แสดงคำถาม] กับแม่อย่างผิดหวัง [-ตรง] ว่า “/paʔ¹-kan³ ɓɔː⁴ daj⁵ sam⁵/” ‘ประกันไม่ได้(คำลงท้าย)’ โดยใช้คำลงท้าย /sam⁵/

คำลงท้าย / tiʔ³/

จากการวิเคราะห์องค์ประกอบทางความหมายของคำลงท้าย / tiʔ³/ พบว่า คำลงท้ายดังกล่าว มี 3 อรรถลักษณะ ได้แก่ [-แสดงคำถาม] [+บอกเล่า] [-แน่ใจ] นั่นคือ คำลงท้ายดังกล่าวไม่สามารถเปลี่ยนประโยคเป็นประโยคคำถามได้ สามารถปรากฏท้ายประโยคบอกเล่าได้ และผู้พูดไม่แสดงความไม่แน่ใจขณะที่พูด ดังตัวอย่างจากบทสนทนา

/man⁶ k^hur⁶ siʔ¹ ja:k⁵ lu:k⁵ tiʔ³/
 มัน คง จะ ยุ่งยาก (เรื่อง) ลูก คำลงท้าย
 ‘มันคงจะยุ่งอยู่กับลูก (คำลงท้าย)’

จากตัวอย่างเป็นบทสนทนายกึ่งระหว่างเพื่อนสนิท โดยเพื่อนคนหนึ่งบ่นขึ้นมาว่า เดียวนี้ไม่ค่อยเห็นเพื่อนคนที่ชื่ออ้อม มาหาเหมือนเดิมเลย เพื่อนคนที่นั่งอยู่ในกลุ่มจึงบอกเพื่อนคนนั้นว่า อ้อมมีลูกแล้ว เพื่อนอีกคนจึงเสริม [-แสดงคำถาม] [+บอกเล่า] [-แน่ใจ] ว่า “/man⁶ k^hur⁶ siʔ¹ ja:k⁵ lu:k⁵ tiʔ³/” ‘มันคงจะยุ่งอยู่กับลูก (คำลงท้าย)’ แต่ก็ไม่แน่ใจ [-แน่ใจ] ว่าใช้ตามที่ตนพูดหรือเปล่า โดยใช้คำลงท้าย /tiʔ³/

คำลงท้าย / deʔ³/

จากการวิเคราะห์องค์ประกอบทางความหมายของคำลงท้าย / deʔ³/ พบว่า คำลงท้ายดังกล่าว มี 4 อรรถลักษณะ ได้แก่ [-แสดงคำถาม] [+ขัดแย้ง] [+ข้อมูลใหม่] [-ประโยคเริ่ม] นั่นคือไม่สามารถเปลี่ยนประโยคที่ไม่ใช่ประโยคคำถามให้เป็นประโยคคำถามได้ ผู้พูดบอกมีความคิดเห็นที่ขัดแย้งกับผู้ฟัง ข้อมูลที่ผู้พูดคิดว่าผู้ฟังยังไม่รู้แก่ผู้ฟัง และใช้เริ่มต้นบทสนทนาไม่ได้ จะต้องใช้เป็นประโยคตาม เมื่อเราใช้ประโยคไม่เริ่มเพื่อเริ่มต้นบทสนทนาแล้วจะฟังไม่เข้าใจ ความหมาย ดังตัวอย่างจากบทสนทนา

/bo:³ deʔ³ bak¹-muan³ ni:⁵ wa:n² deʔ³/
 ไม่! คำลงท้าย มะม่วง นี้ หวาน คำลงท้าย
 ‘ไม่นะ, มะม่วง (ต้น) นี้ หวานนะ’

จากตัวอย่างเป็นการสนทนากันระหว่างแขกกับเจ้าของบ้าน แขกกำลังจะกลับบ้าน มองไปเห็นหน้าบ้านมีต้นมะม่วงต้นหนึ่งกำลังออกผลดกเต็มต้น ลูกมะม่วงใหญ่มาก แขกที่เห็นคิดว่า มะม่วงพันธุ์นี้เปรียบพุดว่า มะม่วงนี้คงเปรี้ยวน่าดู [-ประโยคเริ่มต้น] เจ้าของบ้านจึงรีบแย้ง [-แสดงคำถาม] [+ขัดแย้ง] [+ข้อมูลใหม่] ว่า “/boː³ de?³ bak¹-muaŋ³ niː⁵ wa:n² de?³ /” ‘ไม่(คำลงท้าย)!, มะม่วง (ต้น) นี้ หวาน (คำลงท้าย)’ โดยใช้คำลงท้าย /de?³/

สรุปองค์ประกอบทางความหมายของคำลงท้ายภาษาไทยถิ่นอีสานจังหวัดมหาสารคาม

คำลงท้าย /ti?¹/ (+แสดงคำถาม) (+คาดการณั)	คำลงท้าย /boː⁵/ (+แสดงคำถาม) (-คาดการณั)	คำลงท้าย /paj³/ (+แสดงคำถาม) (-ปฏิเสธ) (-เสริมจัสัน)
คำลงท้าย /la?¹/(1) (-แสดงคำถาม) (+คำถาม) (+ขัดแย้ง)	คำลงท้าย /la?¹/(2) (-แสดงคำถาม) (+คำสั่ง) (+ขัดแย้ง) (+ปฏิเสธ)	คำลงท้าย /la?¹/(3) (-แสดงคำถาม) (+บอกเล่า) (-ประโยคเริ่ม)
คำลงท้าย /kw?¹/ (-แสดงคำถาม) (+คำถาม) (-ขัดแย้ง)	คำลงท้าย /hw?³/ (-แสดงคำถาม) (+คำถาม)	คำลงท้าย /noː⁵/, /waː²/ (-แสดงคำถาม) (+คำถาม) (-ขัดแย้ง) (+นุ่มนวล)
คำลงท้าย /lo:t⁵/ (-แสดงคำถาม) (+คำสั่ง) (-ปฏิเสธ) (+สนับสนุน)	คำลงท้าย /tʰw?¹/ (-แสดงคำถาม) (+คำสั่ง) (-นุ่มนวล)	คำลงท้าย /me?¹/ (-แสดงคำถาม) (+คำสั่ง) (-ปฏิเสธ) (+ประโยคเริ่ม)

คำลงท้าย/nar²/

- แสดงคำถาม
- ชัดแย้ง
- + ข้อมูลใหม่
- + นุ่มนวล

คำลงท้าย/le:w¹/

- แสดงคำถาม
- + บอกเล่า
- นุ่มนวล

คำลงท้าย /dø:⁵/

- แสดงคำถาม
- + บอกเล่า
- + ข้อมูลใหม่

คำลงท้าย /dø:k¹/

- แสดงคำถาม
- + บอกเล่า
- คาดการณ์
- + ชัดแย้ง
- + ข้อมูลใหม่

คำลงท้าย/de:²/

- แสดงคำถาม
- + บอกเล่า
- + คาดการณ์
- + ชัดแย้ง
- ข้อมูลใหม่

คำลงท้าย /mø:²/

- แสดงคำถาม
- + บอกเล่า
- + ประโยคเริ่ม

คำลงท้าย/nø:³/

- แสดงคำถาม
- + บอกเล่า
- + สนับสนุน

คำลงท้าย /tua³/

- แสดงคำถาม
- + บอกเล่า
- นุ่มนวล
- ประโยคเริ่ม

คำลงท้าย /sam⁵/

- แสดงคำ
- + บอกเล่า
- ตรง

คำลงท้าย /ti:³/

- แสดงคำถาม
- + บอกเล่า
- คำสั่ง
- แน่ใจ

คำลงท้าย /de:³/

- แสดงคำถาม
- + ชัดแย้ง
- + ข้อมูลใหม่
- ประโยคเริ่ม

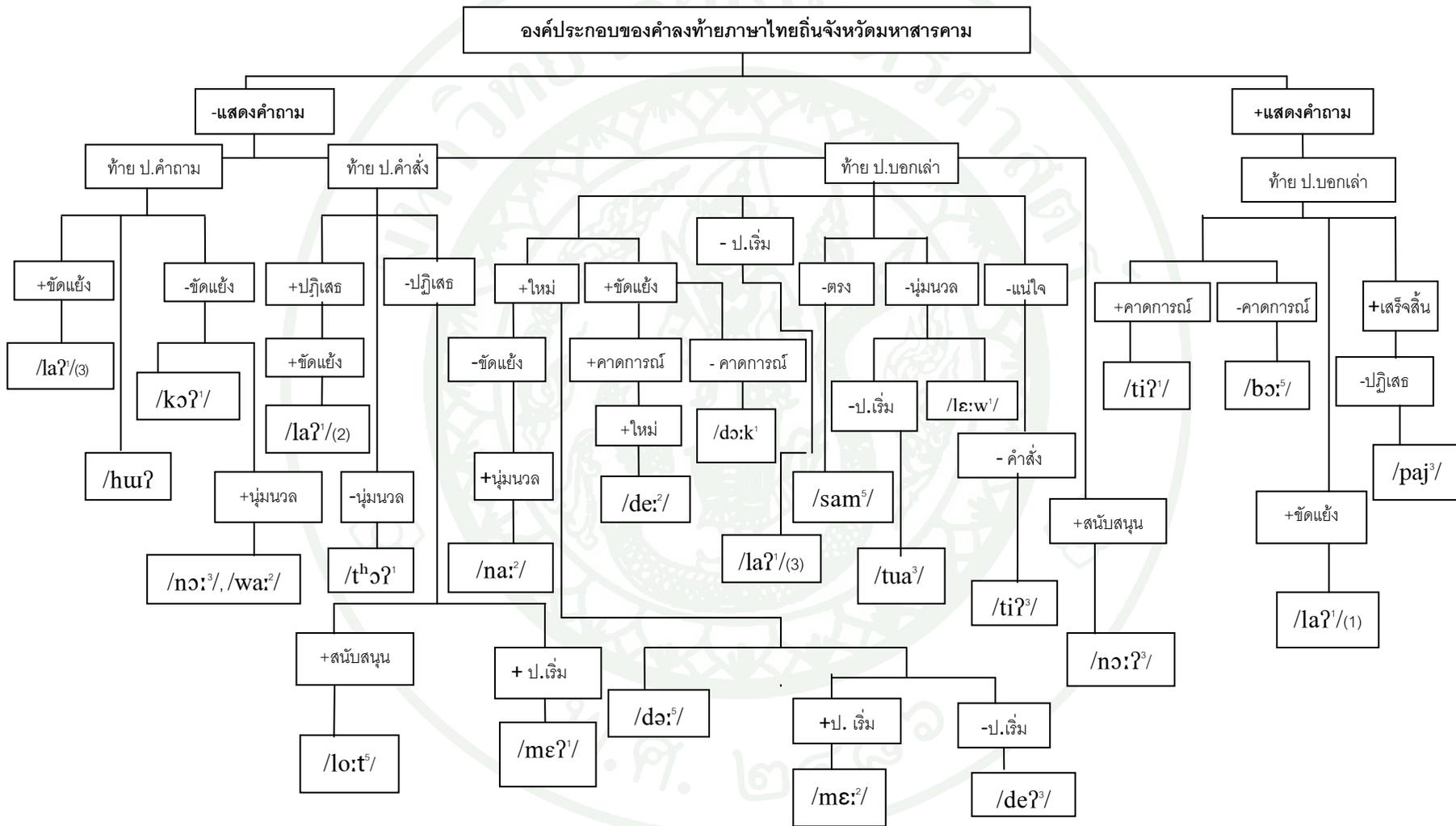
จากคำลงท้ายภาษาไทยถิ่นอีสานจังหวัดมหาสารคามดังกล่าวต้น ผู้วิจัยพบว่า คำลงท้าย บางคำดังที่กล่าวไว้ข้างต้นมีรูปแบบซึ่งอาจจะมีการเปลี่ยนแปลงจากคำหลักในเรื่องเสียงของ พยัญชนะ สระและวรรณยุกต์แต่อย่างไรก็ตาม คำลงท้ายที่เป็นรูปแบบปรกมีได้ทำให้ความหมายหลัก ของคำลงท้ายดังกล่าวเปลี่ยนแปลงไป ดังนั้น ผู้วิจัยจึงไม่กล่าวถึงรูปแบบของคำลงท้ายแต่ละคำ

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบคำลงท้ายภาษาไทยจากบทสนทนา

คำลงท้าย	มิติความแตกต่าง	บอกเล่า	คำถาม	คำสั่ง	แสดงคำถาม	ปฏิเสธ	นุ่มนวล	คาดการณ์	สนับสนุน	เสร็จสิ้น	ขัดแย้ง	ข้อมูลใหม่	แน่ใจ	ตรง	ประโยคเริ่ม
/tiʔ¹/					+			+							
/bo:⁵/					+			-							
/paj³/					+	-				+					
/laʔ¹⁽¹⁾/			+		-						+				
/laʔ¹⁽²⁾/				+	-	+					+				
/laʔ¹⁽³⁾/		+			-										-
/koʔ¹/			+		-						-				
/huʔ³/			+		-										
/no:³/,/wa:²/			+		-		+				-				
/lo:t⁵/				+	-	-			+						
/tʰoʔ¹/				+	-										
/meʔ¹/				+	-	-									+
/na:²/					-		+				-	+			

ตารางที่ 1 (ต่อ)

	มิติความ แตกต่าง	บอก เล่า	คำ ถาม	คำสั่ง	แสดง คำถาม	ปฏิเสธ	นุ่ม นวล	คาด การณ์	สนับ สนุน	เสร็จ สิ้น	ขัด แย้ง	ข้อมูล ใหม่	แน่ใจ	ตรง	ประโยชน์ เริ่ม
คำลงท้าย															
/ɛ:w ¹ /	+				-		-								
/dɔ: ⁵ /	+				-							+			
/dɔ:k ¹ /	+				-			+			+	-			
/de: ² /	+				-			+			+	-			
/mɛ: ² /	+				-										-
/nɔ: ³ /	+				-				+						
/tua ³ /	+				-		-								+
/sam ⁵ /	+				-									-	
/ti ³ /	+			-	-								-		
/de ³ /	+				-						+				+

ภาพที่ 1 ผลวิเคราะห์องค์ประกอบของคำลงท้ายภาษาไทยถิ่นจังหวัดมหาสารคาม

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อวิเคราะห์โครงสร้างของคำลงท้ายภาษาไทยถิ่นอีสาน จังหวัดมหาสารคามและนำผลการวิเคราะห์ไปเปรียบเทียบกับภาษาไทยถิ่นจำนวน 3 ภาษา ได้แก่ ภาษาไทยกรุงเทพฯ ภาษาบุรีรัมย์และภาษาขอนแก่น โดยผู้วิจัยแบ่งขั้นตอนวิธีการวิจัยออกเป็น 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่หนึ่ง ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยการศึกษาทั้งเอกสารที่ให้ความรู้พื้นฐานและแหล่งข้อมูล ตลอดจนกลุ่มตัวอย่างที่ผู้วิจัยจะใช้ในการเก็บข้อมูลบทสนทนา เพื่อทำวิจัย นอกจากนี้ผู้วิจัยได้เตรียมและทดสอบอุปกรณ์ (เครื่องบันทึกเสียง) ที่จะนำมาใช้ในการบันทึกบทสนทนาของกลุ่มตัวอย่าง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ชัดเจนและมีประสิทธิภาพ ต่อจากนั้น ผู้วิจัยได้ทำการรวบรวมข้อมูลต่างๆ ได้แก่ การกำหนดพื้นที่ในการรวบรวมข้อมูล การกำหนดคุณสมบัติของกลุ่มตัวอย่างซึ่งมีจำนวนทั้งหมด 20 คน ซึ่งกลุ่มตัวอย่างต้องมีภูมิลำเนาอยู่ในหมู่บ้านชนบท จังหวัดมหาสารคามซึ่ง ชนบท หมายถึงส่วนที่อยู่นอกเขตเมืองหรือเขตเทศบาล เป็นเขตแดนที่พ้นจากเมืองหลวงออกไป มีประชากรที่เลี้ยงชีพด้วยการเกษตรกรรมเป็นสำคัญ มีระเบียบสังคมที่สอดคล้องกับลักษณะชุมชนแบบหมู่บ้าน ตั้งบ้านเรือนเป็นกลุ่มก้อน หรือกระจัดกระจายตามลักษณะภูมิประเทศ แต่ต้องไม่ใช่ในอำเภอเมืองและหมู่บ้านอยู่ 5 หมู่บ้าน ได้แก่ บ้านโนน บ้านส้มป่อย บ้านน้ำใส บ้านยาง บ้านท่าขอนยาง เนื่องจาก อำเภอเมืองนั้นภาษาที่ใช้สนทนาได้รับอิทธิพลจากภาษาไทยกรุงเทพฯอย่างมากและผู้วิจัยไม่เก็บบันทึกข้อมูลบทสนทนา 5 หมู่บ้านอยู่ ดังกล่าวเนื่องจาก ผู้วิจัยเกรงว่าจะมีการปะปนของภาษาเกิดขึ้นทำให้ข้อมูลบทสนทนาที่บันทึกได้เกิดความผิดพลาด นอกจากนี้ กลุ่มตัวอย่างต้องใช้ภาษาไทยถิ่นอีสานเป็นภาษาแม่ โดยกำหนดระยะเวลาเก็บข้อมูลตั้งแต่เดือนพฤษภาคม ถึง เดือนมิถุนายน 2553 ผู้วิจัยเก็บข้อมูลโดยการบันทึกบทสนทนาจากกลุ่มตัวอย่างเป็นระยะเวลาประมาณ 40 ชั่วโมง

จากนั้น ผู้วิจัยจัดระเบียบข้อมูลบทสนทนาโดยนำบทสนทนาที่บันทึกได้ทั้งหมดมาคัดเลือกเอาเฉพาะบทสนทนาที่เป็นภาษาไทยถิ่นอีสานจังหวัดมหาสารคามแล้วถอดบทสนทนาเป็นสัทอักษรสากล (Phonetic Symbol) ซึ่งบทสนทนาต้องเป็นบทสนทนาที่ฟังได้อย่างชัดเจนเท่านั้นเพื่อไม่ให้เกิดข้อมูลผิดพลาด ต่อมาขั้นที่ 3 คือ ขั้นวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ผ่านการ

คัดเลือกแล้วมาวิเคราะห์หาคำลงท้าย โดยใช้เกณฑ์ 2 เกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้ ได้แก่ เกณฑ์ทาง วากยสัมพันธ์ คือ คำลงท้ายจะต้องปรากฏอยู่ตำแหน่งท้ายสุดของประโยคและไม่ถูกจัดให้เป็น คำหลัก (Content words) และเกณฑ์ทางความหมาย นั่นคือ คำลงท้ายเมื่อเกิดโดยลำพังไม่มี บริบทจะไม่มี ความหมาย นั่นหมายถึง คำลงท้ายไม่มีความหมายประจำรูป (Lexical meaning)

ผู้วิจัยได้หาคำลงท้ายโดยการกำหนดเกณฑ์ขึ้นมา 2 เกณฑ์ นั่นคือ เกณฑ์ทาง วากยสัมพันธ์ (Syntactic criterion) และเกณฑ์ทางความหมาย (Semantic criterion) เมื่อได้ คำลงท้ายที่ผ่านเกณฑ์ทางวากยสัมพันธ์ (Syntactic criterion) และเกณฑ์ทางความหมาย (Semantic criterion) แล้ว ผู้วิจัยจึงหาลักษณะประกอบทางความหมายของคำลงท้ายแต่ละคำ โดยใช้ทฤษฎีการวิเคราะห์องค์ประกอบ โดยผู้วิจัยได้คำที่น่าจะเป็นคำลงท้ายทั้งหมด 22 รูป

จากนั้น ผู้วิจัยเริ่มจากการหามิติความแตกต่าง (Dimensions of Contrast) ซึ่งใช้ในการ จำแนกความหมายย่อยหรือองค์ประกอบทางความหมายของคำลงท้ายแต่ละคำออกจากกัน ผู้วิจัยพบว่ามิติความแตกต่าง (Dimensions of Contrast) จำนวนทั้งหมด 12 มิติ ได้แก่ ได้แก่ 1) ชนิดของประโยค 2) การแสดงคำถาม 3) การปฏิเสธ 4) ความนุ่มนวล 5) การคาดการณ์ของผู้พูด 6) การต้องการความคล้อยตาม 7) เสรีจิตใจ 8) การขัดแย้ง 9) ข้อมูลใหม่ 10) ความแน่ใจ 11) สถานการณ์เกิดขึ้นตรงตามที่คาดการณ์ไว้ และ 12) ประโยคเริ่ม ผู้วิจัยนำมิติความแตกต่างทั้ง 12 มิติดังกล่าวที่วิเคราะห์ได้ไประบุเป็นองค์ประกอบทางความหมายหรือความหมายย่อย (Semantic components) ซึ่งอยู่ในรูป อรรถลักษณะ (Semantics features) แบบทวิลักษณ์ (Binary features) นั่นคือ + และ - นั่นคือ + คือ มี หรือ เป็น และ - คือ ไม่มี หรือ ไม่เป็น โดยมี ความแตกต่างและอรรถลักษณะที่ใช้ในการจำแนกคำลงท้ายภาษาไทยถิ่นอีสานจังหวัด มหาสารคาม

จากผลการศึกษาพบว่า คำลงท้ายภาษาไทยถิ่นจังหวัดมหาสารคามมีจำนวนทั้งหมด 22 รูป แต่มี คำทั้งหมด 24 คำ เนื่องจาก ผู้วิจัยกำหนดให้คำลงท้าย /laʔ1/ ซึ่งเป็นคำพ้องรูป (Homonyms) คือ มีรูปเหมือนกันแต่อรรถลักษณะไม่เหมือนกัน เป็นคนละคำกัน ได้แก่ /laʔ1/(1), /laʔ1/(2) และ /laʔ1/(3) นอกจากนี้ยังมีคำพ้องความหมาย (Synonym) คือ รูปไม่เหมือนกัน แต่อรรถลักษณะเหมือนกัน คือคำลงท้าย /nɔː3/ และ คำลงท้าย /waː2/ ซึ่งผู้วิจัยจัดให้เป็นคน

ละคำเช่นเดียวกัน ดังนั้น คำลงท้ายภาษาไทยถิ่นอีสานจังหวัดมหาสารคามจึงมีทั้งหมด 24 คำ ซึ่งมีองค์ประกอบทางความหมายดังต่อไปนี้ ได้แก่

คำลงท้าย /tiʔ¹/ มี 2 อรรถลักษณะ ได้แก่ [+แสดงคำถาม] [+คาดการณ]

คำลงท้าย /boː⁵/ มี 2 อรรถลักษณะ ได้แก่ [+แสดงคำถาม] [-คาดการณ]

คำลงท้าย /paj³/ มี 3 อรรถลักษณะ ได้แก่ [+แสดงคำถาม] [+อดีต] [-ปฏิเสธ]

คำลงท้าย /laʔ¹/(1) มี 3 อรรถลักษณะ ได้แก่ [-แสดงคำถาม] [+คำถาม] [+ขัดแย้ง]

คำลงท้าย /laʔ¹/(2) มี 4 อรรถลักษณะ ได้แก่ [-แสดงคำถาม] [+คำสั่ง] [+ขัดแย้ง]
[+ปฏิเสธ]

คำลงท้าย /laʔ¹/(3) มี 3 อรรถลักษณะ ได้แก่ [-แสดงคำถาม] [+บอกเล่า] [+ประโยคเริ่ม]

คำลงท้าย /koʔ¹/ มี 3 อรรถลักษณะ ได้แก่ [-แสดงคำถาม] [+คำถาม] [-ขัดแย้ง]

คำลงท้าย /huʔ³/ มี 2 อรรถลักษณะ ได้แก่ [-แสดงคำถาม] [+คำถาม]

คำลงท้าย /noː³/, /waː²/ มี 4 อรรถลักษณะ ได้แก่ [-แสดงคำถาม] [+คำถาม]
[-ขัดแย้ง] [+นุมนวล]

คำลงท้าย /loːt⁵/ มี 4 อรรถลักษณะ ได้แก่ [-แสดงคำถาม] [+คำสั่ง] [-ปฏิเสธ]
[+สนับสุนน]

คำลงท้าย /t^hoʔ¹/ มี 3 อรรถลักษณะ ได้แก่ [-แสดงคำถาม] [+คำสั่ง] [-นุมนวล]

คำลงท้าย /mɛʔ¹/ มี 4 อรรถลักษณะ ได้แก่ [-แสดงคำถาม] [+ คำสั่ง] [- ปฏิเสธ]
[+ประโยคเริ่ม]

คำลงท้าย /na:²/ มี 4 อรรถลักษณะ ได้แก่ [-แสดงคำถาม] [- ชัดแย้ง] [+ข้อมูลใหม่]
[+ นุ่มนวล]

คำลงท้าย /lɛ:w¹/ มี 3 อรรถลักษณะ ได้แก่ [-แสดงคำถาม] [+บอกเล่า] [- นุ่มนวล]

คำลงท้าย /dɔ:⁵/ มี 3 อรรถลักษณะ ได้แก่ [- แสดงคำถาม] [+บอกเล่า] [+ ข้อมูลใหม่]

คำลงท้าย /dɔ:k¹/ มี 5 อรรถลักษณะ ได้แก่ [-แสดงคำถาม] [+บอกเล่า] [-คาดการณื]
[+ชัดแย้ง] [+ข้อมูลใหม่]

คำลงท้าย /de:²/ มี 5 อรรถลักษณะ ได้แก่ [-แสดงคำถาม] [+บอกเล่า] [+คาดการณื]
[+ชัดแย้ง] [-ข้อมูลใหม่]

คำลงท้าย /mɛ:²/ มี 3 อรรถลักษณะ ได้แก่ [- แสดงคำถาม] [+บอกเล่า] [+ประโยคเริ่ม]

คำลงท้าย /nɔ:ʔ³/ มี 3 อรรถลักษณะ ได้แก่ [- แสดงคำถาม] [+ บอกเล่า] [+สนับสุนน]

คำลงท้าย /tua³/ มี 4 อรรถลักษณะ ได้แก่ [- แสดงคำถาม] [+บอกเล่า] [-นุ่มนวล]
[- ประโยคเริ่ม]

คำลงท้าย /sam⁵/ มี 3 อรรถลักษณะ ได้แก่ [- แสดงคำถาม] [+บอกเล่า] [-ตรง]

คำลงท้าย /tiʔ³/ มี 4 อรรถลักษณะ ได้แก่ [- แสดงคำถาม] [+ บอกเล่า] [-คำสั่ง] [-แน่ใจ]

คำลงท้าย /deʔ³/ มี 4 อรรถลักษณะ ได้แก่ [- แสดงคำถาม] [+ชัดแย้ง] [+ข้อมูลใหม่]
[-ประโยคเริ่ม]

อภิปรายผล

จากงานของผู้วิจัยเพื่อให้มีความชัดเจนมากขึ้นเกี่ยวกับความหมายหรือองค์ประกอบทางความหมายของคำลงท้าย ผู้วิจัยจึงได้ทำการเปรียบเทียบกับภาษาถิ่นจำนวน 3 ภาษา ได้แก่ ภาษาถิ่นบุรีรัมย์ ภาษาถิ่นโคราช และภาษาไทยกรุงเทพฯ ซึ่งรายละเอียดในการเปรียบเทียบระหว่างภาษาถิ่นมหาสารคามและภาษาถิ่นอีก 3 ภาษา มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

การเปรียบเทียบคำลงท้าย 4 ภาษา ได้แก่ ภาษาถิ่นมหาสารคาม ภาษาถิ่นบุรีรัมย์ ภาษาถิ่นโคราช และภาษาไทยกรุงเทพฯ

ผู้วิจัยเปรียบเทียบผลการศึกษาทั้ง 4 ภาษา ได้แก่ ภาษาถิ่นมหาสารคามของผู้วิจัย ภาษาถิ่นภาษาถิ่นโคราชของ ญัฎฐา จุลพรหม (2534) ภาษาถิ่นบุรีรัมย์ของทัศนพร ปุ่มสีดา (2547) และภาษาไทยกรุงเทพฯ ของวรรณน เพียรเสมอ (2552) ซึ่งภาษาไทยกรุงเทพฯนั้นใช้ทฤษฎีการวิเคราะห์องค์ประกอบหาความหมายของคำลงท้ายเหมือนกันกับการศึกษาภาษาถิ่นมหาสารคามเหมือนกันกับผู้วิจัย ส่วนการศึกษาในภาษาถิ่นบุรีรัมย์ และ ภาษาถิ่นโคราชใช้วิธีการบรรยายในการอธิบายผลการวิเคราะห์ลักษณะทางอรรถศาสตร์ของคำลงท้าย

จากการศึกษาภาษาทั้ง 4 ภาษาดังกล่าว พบว่า คำลงท้าย

1. ภาษาถิ่นโคราชประเภทพยางค์เดียวจำนวนมีทั้งหมด 19 คำ คำลงท้าย 2 พยางค์มีทั้งหมด 25 คำ และคำลงท้าย 3 พยางค์มีจำนวน 5 คำ
2. คำลงท้ายภาษาถิ่นบุรีรัมย์มีคำลงท้ายพยางค์เดียวจำนวน 33 คำ คำลงท้าย 2 พยางค์จำนวน 45 คำ และคำลงท้ายจำนวน 3 พยางค์มีจำนวน 9 คำ
3. คำลงท้ายในภาษาไทยกรุงเทพฯ มีจำนวน 32 คำ (ไม่ได้ศึกษารูปแปร)
4. ภาษาถิ่นมหาสารคามมีจำนวน 24 คำ (ศึกษาเฉพาะคำลงท้ายพยางค์เดียว) จากการเปรียบเทียบจะเห็นได้ว่า ผลการศึกษาในเรื่องจำนวนของคำลงท้าย

จากข้อมูลผลการศึกษาดังกล่าวข้างต้น เมื่อก้าวถึงในเรื่องของจำนวนแล้ว พบว่า คำลงท้ายในภาษาถิ่นบุรีรัมย์มีจำนวนมากที่สุด รองลงมา คือ ภาษาถิ่นบุรีรัมย์ ภาษาไทย กรุงเทพฯและภาษาถิ่นมหาสารคาม ตามลำดับ

นอกจากการศึกษาคำลงท้ายภาษาถิ่นดังกล่าวแล้ว ผู้วิจัยพบว่า ภาษาถิ่นโคราชและ ภาษาถิ่นบุรีรัมย์นั้นมีการเน้นศึกษาเกี่ยวกับโครงสร้างพยางค์ด้วย โดยเฉพาะภาษาถิ่นบุรีรัมย์ที่มีการเน้นศึกษาโครงสร้างของพยางค์เป็นหลักและมีการอธิบายลักษณะทางอรรถศาสตร์ในมิติชนิดของประโยคเป็นหลัก

ส่วนคำลงท้ายในภาษาถิ่นโคราชนั้น ฐานฐานได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างหมวด คำลงท้ายกับลักษณะความสัมพันธ์ในสังคมชาวโคราช โดยมีการศึกษาคำลงท้ายด้านสถานภาพระหว่างผู้พูดและผู้ฟัง รวมถึงความสุภาพในการใช้คำลงท้าย ความสนิทสนมและเพศของผู้ใช้ คำลงท้าย ซึ่งถ้าจะเปรียบกับมิติความแตกต่างจะพบว่า ลักษณะการใช้คำลงท้ายดังที่ ฐานฐานกล่าวนั้น สามารถทำให้อยู่ในรูปมิติได้ ดังนี้ 1) มิติการแสดงสถานภาพ 2) มิติแสดงความสุภาพ 3) มิติเพศ ซึ่งในการศึกษาภาษาถิ่นมหาสารคามนั้นไม่มีมิติดังกล่าวเหมือนในผลการศึกษา ภาษาถิ่นโคราช เนื่องจากผู้วิจัยวิเคราะห์ว่า คำลงท้ายภาษาถิ่นมหาสารคามนั้น ไม่ได้บ่งบอกถึง มิติความแตกต่างดังกล่าว ส่วนคำลงท้ายภาษาถิ่นบุรีรัมย์นั้น แบ่งลักษณะทางอรรถศาสตร์ ในการใช้คำลงท้ายในภาษาถิ่นบุรีรัมย์ ซึ่งตัดพรแบ่งการใช้คำลงท้ายที่ใช้ในประโยคเป็น 3 ชนิด ได้แก่

1. คำลงท้ายแจ้งให้ทราบ
2. คำลงท้ายบอกให้ทำ
3. คำลงท้ายถามให้ตอบ

ซึ่งถ้านำมาเปรียบให้เป็นมิติความแตกต่างแล้วก็จะอยู่ในระบบ “มิติชนิดของประโยค” ซึ่งมิติชนิดนี้เมื่อนำมาเปรียบเทียบกันแล้วทั้ง 4 ภาษาพบว่า มิติชนิดของประโยคนั้นมีในทุก ภาษาถิ่นที่ศึกษา นั่นก็คือ ภาษาถิ่นโคราช ภาษาถิ่นบุรีรัมย์ ภาษาไทยกรุงเทพฯและภาษาถิ่น มหาสารคาม

ภาษาโคราชแบ่งประเภทของประโยคออกเป็น 7 ประเภท ได้แก่

1. คำลงท้ายเพื่อแจ้งให้ทราบ
2. คำลงท้ายเพื่อถามให้ตอบ
3. คำลงท้ายเพื่อบอกให้ทำ
4. คำลงท้ายเพื่อแจ้งให้ทราบและถามให้ตอบ
5. คำลงท้ายที่ปรากฏทั้งท้ายประโยคแจ้งให้ทราบและบอกให้ทำ
6. คำลงท้ายที่ปรากฏได้ทั้งท้ายประโยคถามให้ตอบและบอกให้ทำ
7. คำลงท้ายที่สามารถปรากฏได้ทั้งท้ายประโยคแจ้งเพื่อทราบ ถามให้ตอบและบอกให้ทำ

ส่วนภาษาไทยกรุงเทพฯก็มีมิติชนิดของประโยคเช่นกัน โดยแบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ ประโยคบอกเล่า ประโยคคำถาม และประโยคคำสั่ง ซึ่งเหมือนกับผลการศึกษาของภาษาถิ่นมหาสารคาม ซึ่งแบ่งมิติชนิดของประโยคเป็น 3 ประเภทดังกล่าวเช่นกัน

จากการเปรียบเทียบภาษาไทยกรุงเทพฯ และภาษาไทยถิ่นทั้ง 3 ภาษา นั่นคือ ภาษาถิ่นโคราช ภาษาถิ่นบุรีรัมย์ และภาษาถิ่นมหาสารคาม จะเห็นได้ว่าเฉพาะ ภาษาไทยกรุงเทพฯ ภาษาถิ่นโคราชและ ภาษาถิ่นบุรีรัมย์มีมิติความแตกต่าง (Dimension of Contrast) ที่เหมือนกัน นั่นคือ มิติเรื่องเพศ มิติสถานภาพและมิติความสุภาพ ซึ่งภาษาถิ่นโคราชนั้นจะมีมิติสถานการณ์ด้วย นั่นคือ มิติที่เป็นทางการ [+ทางการ] และมิติที่ไม่เป็นทางการ [- ทางการ] ซึ่งจะเปรียบเหมือนมิติภาษาปากในภาษาไทยกรุงเทพฯ ซึ่งมีอรรถลักษณะ [+ปาก], [-ปาก] ซึ่งมิติดังกล่าวแสดงถึงการเลือกใช้คำลงท้ายให้ถูกต้องเหมาะสมกับสถานการณ์ว่า สถานการณ์ใดควนใช้ภาษาปากและสถานการณ์ใดไม่ควรใช้ภาษาปาก แต่มิติดังที่กล่าวไปนั้น ไม่พบในผลการศึกษาของภาษาถิ่นบุรีรัมย์และภาษาถิ่นมหาสารคาม

นอกจากนี้ ลักษณะทางอรรถศาสตร์ในผลการศึกษาภาษาถิ่นบุรีรัมย์นั้นจะเน้น “มิติชนิดของประโยค” เพียงอย่างเดียวในการอธิบายการใช้คำลงท้ายในภาษา โดยผลการศึกษาทางด้านอรรถศาสตร์ของทัศพรไม่ได้กล่าวถึงมิติอื่นใดทั้งสิ้น ยกตัวอย่างเช่น มิติทางสถานภาพของผู้พูด มิติความสุภาพ และมิติสถานการณ์ ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับผลการศึกษาการวิเคราะห์องค์ประกอบในภาษาถิ่นมหาสารคามแล้ว พบว่ามีผลการศึกษาเหมือนกัน กล่าวคือ ภาษาถิ่นมหาสารคามก็ไม่มีมิติดังกล่าวเช่นกัน ดังนั้นจะเห็นว่าทั้ง 4 ภาษา ได้แก่ ภาษาไทยกรุงเทพฯ ภาษาถิ่นโคราช ภาษาถิ่นบุรีรัมย์ และภาษาถิ่นมหาสารคามจะมีมิติที่แตกต่างกัน คือ มิติชนิดของประโยค นั่นเอง ซึ่งแต่

ละผลการวิจัยนั้นจะศึกษาลักษณะการใช้คำลงท้ายในภาษาของตน โดยเลือกมิติชนิดของประโยคเป็นหลัก แต่อาจจะใช้ภาษาในการเรียกประโยคแตกต่างกันไป เช่น ประโยคแจ้งให้ทราบ ในผลการศึกษาของภาษาถิ่นโคราชและภาษาถิ่นบุรีรัมย์ก็หมายถึงประโยคบอกเล่าในผลการศึกษาของภาษาไทยกรุงเทพฯและภาษาถิ่นมหาสารคาม เป็นต้น

เนื่องจากภาษาถิ่นบุรีรัมย์กล่าวถึงเฉพาะมิติชนิดของประโยค ผู้วิจัยจึงสรุปว่าองค์ประกอบคำลงท้ายของภาษาไทยถิ่นบุรีรัมย์เหมือน ภาษาถิ่นโคราช ภาษาถิ่นบุรีรัมย์ ภาษาไทยกรุงเทพฯและภาษาถิ่นมหาสารคามใน “มิติชนิดของประโยค” เท่านั้น

ต่อจากนั้น ก็จะเหลือการเปรียบเทียบระหว่างภาษาถิ่นโคราช ภาษาไทยกรุงเทพฯ และภาษาถิ่นมหาสารคามแล้ว ภาษาถิ่นโคราชที่ได้ศึกษามีมิติที่เหมือนกันและแตกต่างกันจากภาษาไทยกรุงเทพฯ และภาษาถิ่นมหาสารคามดังจะกล่าวดังนี้

1. ภาษาถิ่นมหาสารคามมีมิติเสร็จสิ้นเหมือนภาษาถิ่นโคราชที่แสดงถึงเหตุการณ์ที่ผ่านไปแล้วหรือล่วงไปแล้ว แต่ในภาษากรุงเทพฯไม่มีมิติดังกล่าว อย่างไรก็ตาม มิติเสร็จสิ้นในภาษาถิ่นโคราชจะแตกต่างกันจากภาษาถิ่นมหาสารคาม เนื่องจากภาษาถิ่นโคราชมีจุดประสงค์แสดงความเสียดายต่อเหตุการณ์ที่ผ่านไปแล้ว แต่ มิติเสร็จสิ้นในภาษามหาสารคามไม่มีความหมายดังกล่าว
2. ภาษาถิ่นมหาสารคามมี มิติการคาดการณ์ เช่นเดียวกับกับภาษากรุงเทพฯ และภาษาถิ่นโคราช ซึ่งมิติดังกล่าว หมายถึง การคาดคะเนบางอย่างอยู่ในใจ
3. ภาษาถิ่นมหาสารคาม ไม่มีมิติ ความต้องการคำตอบเหมือนดังเช่นภาษาไทยกรุงเทพฯ และ ภาษาถิ่นโคราช มิติดังกล่าวมีอรรถลักษณะ คือ [+คำตอบ] และ [-คำตอบ] ซึ่งจากการศึกษาภาษาโคราชพบว่ามีการอธิบายถึง คำถามที่ผู้พูดถามแต่ไม่ต้องการคำตอบ นั่นคือ อรรถลักษณะ [-คำตอบ] ซึ่งก็จะเหมือนกันกับอรรถลักษณะ [-คำตอบ] ในภาษาไทยกรุงเทพฯเช่นกัน
4. ภาษาถิ่นมหาสารคามมี มิติความแน่ใจ ดังเช่น ภาษากรุงเทพฯและภาษาถิ่นโคราช ที่มี มิติความมั่นใจ ที่กล่าวถึงการแสดงความมั่นใจว่าสิ่งที่บุรุษที่2กล่าวหรือทำมาแล้วไม่น่าจะเป็นความจริง

5. ภาษาถิ่นมหาสารคามมี มิติการสนับสนุน ซึ่งเหมือนกับมิติการมีส่วนร่วมในภาษากรุงเทพฯ และในผลการศึกษาของ ภาษาถิ่นโคราชก็มี มิติการชักชวน ซึ่งเหมือนกับ มิติการสนับสนุนและมิติการมีส่วนร่วม กล่าวคือ มิติดังกล่าวทั้งหมดข้างต้นนั้น ผู้พูดต้องการให้ผู้ฟังคล้อยตามหรือปฏิบัติในสิ่งที่ผู้ฟังพูด

6. ภาษาถิ่นมหาสารคาม ภาษาถิ่นโคราช และภาษาไทยกรุงเทพฯ มี มิติการปฏิเสธ เช่นเดียวกันทั้งหมด กล่าวคือ คำลงท้ายนั้นสามารถปรากฏท้ายความปฏิเสธได้ นั่นเอง

7. ภาษาไทยถิ่นจังหวัดมหาสารคามไม่มี มิติความสุภาพ เหมือนดังเช่น ภาษาไทยกรุงเทพฯ และ ภาษาถิ่นโคราช ซึ่งมีมิติความสุภาพ

8. ภาษาถิ่นมหาสารคามไม่มี มิติสถานภาพทางสังคม เหมือนดังเช่น ภาษาไทยกรุงเทพฯ และภาษาถิ่นโคราช ซึ่งมีมิติสถานภาพทางสังคม

9. ภาษาถิ่นมหาสารคาม ไม่มี มิติความแตกต่างเรื่องเพศ เหมือนดังเช่น ภาษาไทยกรุงเทพฯ และ ภาษาถิ่นโคราช ซึ่งมีมิติเพศ

10. ภาษาถิ่นมหาสารคามมีมิติความขัดแย้ง ซึ่งตรงกับ ภาษาถิ่นโคราชที่มีการกล่าวถึงการพูดเสียดสีประชดประชัน มิติความขัดแย้ง กล่าวคือ ผู้พูดมีความเห็นขัดแย้งกับผู้ฟังหรือมีความขัดแย้งในใจกับสิ่งที่ตนพูดซึ่งไม่ตรงกับความคิดของตนเอง ซึ่งมีมิติความขัดแย้งดังกล่าวนี้มีในภาษากรุงเทพฯ ที่ [+ขัดแย้ง] หมายถึง การที่ผู้พูดต้องการอธิบายความคิดเห็นของตนเองซึ่งขัดแย้งกับความคิดเห็นของผู้อื่น

11. ภาษาถิ่นมหาสารคามมีมิติประโยคเริ่ม เหมือนภาษาถิ่นโคราช นั่นคือ คำลงท้ายดังกล่าวนี้ต้องมีผู้พูดคนอื่นเปิดประเด็นการสนทนาขึ้นมาก่อนผู้พูดคนต่อไปจึงจะสามารถใช้คำลงท้ายดังกล่าวได้ ซึ่งในภาษาไทยกรุงเทพฯไม่มี

12. ทั้งภาษาถิ่นมหาสารคาม ภาษาถิ่นโคราชและภาษาถิ่นกรุงเทพฯ มีมิติการแสดงคำถาม กล่าวคือ ถ้าคำลงท้ายนั้นปรากฏอยู่ท้ายประโยคใด ประโยคนั้นจะกลายเป็นประโยคคำถามทันที

13. มิติภาษาถิ่นมหาสารคามนั้นไม่มีมิติสถานการณ์ที่ไม่เป็นทางการเหมือนมิติสถานการณ์ในภาษาโคราชซึ่งตรงกับมิติภาษาปากในภาษากรุงเทพฯ กล่าวคือ คำลงท้ายดังกล่าวมักจะใช้เป็นภาษาที่พูดกับคนสนิทสนมมากกว่าและไม่นำมาเป็นภาษาเขียนที่เป็นทางการ

14. ภาษาถิ่นมหาสารคามมี มิติสนับสนุน เหมือนดังเช่น มิติการมีส่วนร่วม ในภาษาไทยกรุงเทพฯ และยังเหมือนมิติที่ใช้ในการสนับสนุนในภาษาถิ่นโคราช กล่าวคือ ภาษาถิ่นโคราชมี คำลงท้ายที่แสดงเจตนาในการยืนยันหรือให้ผู้ฟังสนับสนุนความคิดเห็นของผู้พูด

สรุปการศึกษาข้างต้นดังกล่าว ส่วนใหญ่แล้วจะมีการเปรียบเทียบระหว่าง ภาษาถิ่นมหาสารคามภาษาไทยกรุงเทพฯ และ ภาษาถิ่นโคราช เนื่องจากภาษาถิ่นบุรีรัมย์ของทัศนนั้นจะเน้นศึกษาในส่วนของโครงสร้างพยางค์และกล่าวถึงเพียงลักษณะประโยคชนิดต่างๆ ที่คำลงท้ายสามารถปรากฏได้เท่านั้น ผู้วิจัยจึงสามารถวิเคราะห์ภาษาถิ่นบุรีรัมย์ได้เฉพาะ “มิติชนิดของประโยค” ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับภาษาถิ่นมหาสารคาม ภาษาถิ่นโคราชและภาษากรุงเทพฯ แล้วพบว่า ภาษาทั้งหมดดังกล่าวมี “มิติชนิดของประโยค” ในทุกภาษา เพราะฉะนั้น เมื่อทัศนกล่าวเน้นเพียงแค่การศึกษาโครงสร้างพยางค์และมิติชนิดของประโยคจึงทำให้ผู้วิจัยสามารถเปรียบเทียบความเหมือนและความแตกต่างระหว่างภาษาถิ่นบุรีรัมย์ กับ ภาษาอื่น นั่นคือ ภาษาถิ่นมหาสารคาม ภาษาถิ่นโคราช และภาษาไทยกรุงเทพฯ ได้เท่านั้น

ส่วนภาษาที่เหลือจากการเปรียบเทียบกับภาษาถิ่นบุรีรัมย์นั้น มีจำนวนทั้งหมด 3 ภาษานั้นก็คือภาษาถิ่นมหาสารคาม ภาษาถิ่นโคราช และภาษาไทยกรุงเทพฯ ดังที่กล่าวไว้ข้างต้น ซึ่งผลการเปรียบเทียบนั้น ผู้ศึกษาเน้นศึกษาภาษาดังกล่าวในรูปแบบของระบบการวิเคราะห์องค์ประกอบซึ่งจากการเปรียบเทียบ พบว่ามีหลายมิติที่เหมือนกัน และมีบางมิติที่แตกต่างกัน บางมิติเหมือนกันทั้งหมด หรือบางมิติเหมือนกัน 2 ภาษา แต่อีกภาษาแตกต่างกัน ซึ่งขึ้นอยู่กับคำลงท้ายในภาษานั้นและผู้วิจัยได้ศึกษาจากผลการศึกษารายชื่อของเจ้าของผลการศึกษาอีกครั้งหนึ่ง

ข้อเสนอแนะ

1. ผู้วิจัยแนะนำให้ใช้ทฤษฎีการวิเคราะห์องค์ประกอบ (A Componential Analysis) เพื่อหาองค์ประกอบทางความหมายของคำที่มีการใช้งานไม่แน่นอนและไม่ชัดเจนดังเช่นคำลงท้าย

ยกตัวอย่างเช่นคำสันธาน คำบุพบท เป็นต้น ในภาษาถิ่นอื่นๆ หรือในภาษาชนเผ่าต่างๆ เพื่อให้เข้าใจองค์ประกอบทางความหมายคำลงท้ายภาษานั้นๆ ได้อย่างกระชับและชัดเจน

2. ผู้วิจัยขอเสนอให้มีการใช้ทฤษฎีการวิเคราะห์ประกอบ (A Componential Analysis) นี้ เพื่อเปรียบต่างกับคำลงท้ายในภาษาอื่นๆต่อไปว่า คำลงท้ายในภาษาอื่นนั้น มีองค์ประกอบทางความหมายที่แตกต่างกันอย่างไร

3. จากข้อ 1 ผู้วิจัยขอเสนอให้มีการใช้วิธีวิเคราะห์องค์ประกอบเพื่อใช้ในการศึกษาคำชนิดอื่นที่มีการใช้งานไม่แน่นอนในภาษาอื่นๆที่อยู่ในตระกูลภาษาอื่นที่ไม่ใช่ภาษาตระกูลไท

4. ศึกษาและเปรียบเทียบการใช้ภาษาไทยถิ่นระหว่างคนที่มีอายุในระดับที่แตกต่างกัน เช่นเปรียบเทียบการใช้ภาษาถิ่นระหว่างวัยรุ่นและวัยชรา เป็นต้น

5. ศึกษาและเปรียบเทียบคำลงท้ายภาษาไทยถิ่นว่า ถ้าหากเป็นภาษาไทยกรุงเทพฯ คำลงท้ายภาษาไทยถิ่นดังกล่าวจะมีความหมายคล้ายคลึงหรือรูปแบบการใช้เหมือนกับคำใดในภาษาไทยกรุงเทพฯมากที่สุด

6. นำรูปแบบของคำลงท้ายแต่ละตัวในภาษามาศึกษาในแนวทางอรรถศาสตร์ด้วย ซึ่งอาจนำทฤษฎีการวิเคราะห์ประกอบมาใช้ในการศึกษาหรืออาจจะใช้วิธีอื่นก็ตามแต่

เอกสารและสิ่งอ้างอิง

กองบรรณาธิการนิตยสาร. 2527. **เพื่อนเดินทางรวมภาคอีสาน**. กรุงเทพฯ.

กิตติศักดิ์ ใจอารี. 2543. **การวิเคราะห์อรรถลักษณะของคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุในภาษาไทย**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาภาษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยมหิดล.

คณะกรรมการฝ่ายประมวลเอกสารและจดหมายเหตุ. 2542. **วัฒนธรรม พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ จังหวัดมหาสารคาม**. กรมศิลปากร.

จรัลวิไล จรุงวิโรจน์, ม.ล. 2543. วัฒนธรรมที่แสดงให้เห็นโดยระบบคำเรียกญาติภาษาสันติ. **วารสารอินเดยศึกษา**. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์อินเดยศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 231-251.

ณัฐฐา จุลพรหม. 2535. **คำลงท้ายในภาษาไทยถิ่นโคราช**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจารึกภาษาไทย, มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ทัศนพร ปุ่มสีดา. 2547. **การศึกษาเชิงวิเคราะห์และเปรียบเทียบคำลงท้ายในภาษาถิ่นบุรีรัมย์**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาภาษาศาสตร์ประยุกต์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

นworรณ พันธ์เมธา. 2527. **ไวยากรณ์ไทย**. นครสวรรค์: รุ่งเรืองสาส์นการพิมพ์.

นิรมล บุญซ้อ. 2540. **การศึกษาคำลงท้ายในภาษาพวน**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาภาษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยมหิดล.

นิรนาม. 2557. **ประวัติจังหวัดมหาสารคาม** (Online). <http://Th.wikipedia.org/wiki/จังหวัดมหาสารคาม>, 12 มีนาคม 2557.

นิรนาม.2550. **แผนที่จังหวัดมหาสารคาม** (Online). <http://www.google.co.th/search?q=แผนที่จังหวัดมหาสารคาม>, 12 มีนาคม 2557.

พิษณุ นุ่มท่วม. 2553. **ภูมิศาสตร์จังหวัดมหาสารคาม** (Online). www.sarakhamclick.com/sarakham/จังหวัดมหาสารคาม.html, 12 มีนาคม 2557.

พรลัดดา เมฆบัณฑิต. 2545. **การศึกษาคำเรียกรสและทัศนคติเกี่ยวกับรสในภาษาจีนแต่จิวตามแนวอรรถศาสตร์ชาติพันธุ์**. วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาภาษาศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ภัทรา ปิณฑะแพทย์. 2549. **การวิเคราะห์องค์ประกอบของคำลงท้ายภาษาเวียดนาม**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาภาษาศาสตร์ประยุกต์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม. 2554. **แผนที่ภาษาจังหวัดมหาสารคาม** (Online). <http://www.sarakhamclick.com.com/sarakham.html>, 23 พฤศจิกายน 2556.

รุจิรา หนูปาน. 2555. **การนำเสนอไวยากรณ์ภาษาไทยโดยXML Schemaและการประยุกต์ในการตรวจสอบโครงสร้างของประโยคภาษาไทย**. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสถิติประยุกต์และเทคโนโลยีสารสนเทศ, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

รุ่งอรุณ ทีฆชอุณหเถียร. 2527. **คำลงท้ายในภาษาเชียงใหม่**. วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาภาษาไทย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

รุ่งอรุณ ทีฆชอุณหเถียร และ วิไลวรรณ สมโสภณ. 2531. **รายงานการวิจัยเรื่องคำลงท้ายภาษาถิ่นจังหวัดขอนแก่น**. คณะมนุษยศาสตร์, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

- รสสุคนธ์ วรรณเชษฐอิสรา. 2543. **การเลือกใช้คำลงท้ายในงานแปลนวนิยายของร้อยโรจนานนท์ กรณีศึกษาเรื่อง วิมานลอย**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาภาษาและวัฒนธรรมเพื่อการสื่อสารและการพัฒนา, มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ววรรษมน เพียรเสมอ. 2552. **การวิเคราะห์องค์ประกอบของคำลงท้ายภาษาไทย**. วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาภาษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- วัลลียา วัชรภรณ์. 2534. **การศึกษาคำลงท้ายในภาษาลาวครั้ง**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาภาษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ศุภมาส เอ่งฉ้วน. 2537. **คำเรียกญาติภาษาจีนฮกเกี้ยนในภาคใต้ของประเทศไทยและเกาะปีนัง**. วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาภาษาศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สาริกา รัตนประยูร. 2543. **คำลงท้ายในภาษาถิ่นใต้: ศึกษากรณีเฉพาะจังหวัด นครศรีธรรมราช**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจารึกภาษาไทย, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สิริวิมล ศุภคร. 2554. **องค์ประกอบทางความหมายของคำเรียกเสียงในภาษาไทย. วารสาร คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์**, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- สุริยา รัตนกุล. 2544. **อรรถศาสตร์เบื้องต้น**. สถาบันภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท, มหาวิทยาลัยมหิดล.
- อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. 2533. **ภาษาศาสตร์สังคม**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อัญชนา พานิช. 2537. **คำลงท้ายในภาษาลาวไซ่ง**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาภาษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยมหิดล.

อัญชลิกา ผาสุขกิจ. 2543. **คำเรียกรสในภาษาไทยถิ่นตามแนววรรณคดีชาติพันธุ์.**
วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาภาษาศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อุดม ปะมะคัง. 2532. **คำลงท้ายในภาษาไทยถิ่นขอนแก่น.** วิทยานิพนธ์อักษรศาสตร์
มหาบัณฑิต สาขาภาษาไทย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Bhamoraput, A. 1972. **Final Particles in Thai.** Master of Science Thesis in Linguistics,
Brown University.

Chuenkongchoo, T. 1988. **The Prosodic Characteristic of Certain Particles in Spoken
Thai.** M.S. thesis, The University of London.

Chowyong. A. 1996. **A Study of Final Particle in Conversational Tai Lue at Donchai
Village, Pua District, Nan Province.** M.A. thesis, Payap University.

Cooke, J.R. 1989. **South-East Asian Linguistic Studies.** Vol.4 Department of Linguistic
Research School of Pacific Studies. The Australian National University.

Holanouphab. S. 2003. **Final Particles in Vientiane Lao.** M.A.thesis, Payap University.

Nida, E. 1979. **Componential Analysis of Meaning.** Mouton Publishers.

Peeyasantiwong, P .1981. **Final particles in Conversational Thai.** Doctor of Philosophy
Thesis in Linguistics, the University of Michigan.

Prasithrathasint, A. 2001. **A Componential Analysis of Kinship Terms in Thai.**
Chulalongkorn University Press

Tamaung, M. 2003. **A study of Final Particles in Myanmar.** M.S. thesis, Mahidol
University.

ประวัติจังหวัดมหาสารคาม

เมืองมหาสารคามถือว่าเป็นแหล่งโบราณคดีที่สำคัญและยาวนานมาหลายร้อยปี เพราะได้พบหลักฐานทางโบราณคดีที่ได้รับอิทธิพลทางพุทธศาสนาตั้งแต่สมัยคุปตะตอนปลายและปัลลวะของอินเดียผ่านเมืองพุกามมาในรูปแบบของศิลปะสมัยทวารวดี เช่น บริเวณเมืองกันทรวิชัย (โคกพระ) และเมืองนครจำปาศรี โดยพบหลักฐาน เป็นพระยืนกันทรวิชัย พระพิมพ์ดินเผา ตลอดจนพระบรมสารีริกธาตุ นอกจากนั้นแล้วยังได้รับอิทธิพลของศาสนาพราหมณ์ผ่านทางชนชาติขอมในรูปแบบสมัยลพบุรี เช่น กู่สันตรัตน์ กู่บ้านเขวา กู่บ้านแดง และกู่อื่นๆ รวมไปถึงเจดีย์รูปและเครื่องปั้นดินเผาของขอมอยู่ตามผิวดินทั่วไป ในจังหวัดมหาสารคาม

มหาสารคามตั้งอยู่ตอนกลางของภาคอีสาน มีชนหลายเผ่า เช่น ชาวไทยพื้นเมืองพูดภาษาอีสาน ชาวไทยย้อและชาวกูไท ประชาชนส่วนใหญ่นับถือพระพุทธศาสนา ปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมจารีตประเพณี "ฮีตสิบสอง" ประกอบอาชีพด้านกสิกรรมเป็นส่วนใหญ่ ใช้ชีวิตอย่างเรียบง่ายมีการไปมาหาสู่กัน ช่วยเหลือพึ่งพาอาศัยกันตามแบบของคนอีสานทั่วไป

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวได้มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ยก "บ้านลาดกุดยางใหญ่" ขึ้นเป็น **เมืองมหาสารคาม** เมื่อวันที่ 22 สิงหาคม พ.ศ. 2408 โดยแยกพื้นที่และพลเมืองราวสองพันคนมาจากเมืองร้อยเอ็ด และโปรดเกล้าฯ ให้ทำมหาชัย (กวด ภาวภูตานนท์) เป็นพระเจริณราชเดช เจ้าเมือง มีท้าวบัวทองเป็นผู้ช่วยขึ้นกับเมืองร้อยเอ็ด

ต่อมาโปรดเกล้าฯ ให้แยกเมืองมหาสารคามขึ้นตรงกับกรุงเทพมหานครเมื่อ พ.ศ. 2412 และร้อยเอ็ดได้แบ่งพลเมืองให้อีกเจ็ดพันคน พลเมืองเดิมอพยพมาจากเมืองจำปาศักดิ์ ทำมหาชัยและท้าวบัวทองนั้นเป็นหลานโดยตรงของพระยาขัติยวงศา (สีลัง) เจ้าเมืองคนที่ 2 ของเมืองร้อยเอ็ด เดิมกองบัญชาการของเมืองมหาสารคามตั้งอยู่ที่เนินสูงแห่งหนึ่งใกล้กุดนางใย ได้สร้างศาลเจ้าพ่อหลักเมืองและศาลมเหศักดิ์ขึ้นเป็นที่สักการะของชาวเมือง

ต่อมาสร้างวัดดอนเมืองแล้วเปลี่ยนชื่อเป็นวัดข้าวฮ้าว (วัดธัญญาवास) และได้ย้ายกองบัญชาการไปอยู่ริมหนองกระทุ่มด้านเหนือของวัดโพธิ์ศรีปัจจุบัน ในปี พ.ศ. 2456 หม่อมเจ้านพมาศ นวรัตน์ เป็นปลัดมณฑลประจำจังหวัด โดยความเห็นชอบของพระมหาอำมาตยาธิบดี (เส็ง วิริยะศิริ) ได้ย้ายศาลากลางมาอยู่ ณ ที่ตั้งศาลากลางหลังเดิม (ที่ว่าการอำเภอเมือง

มหาสารคามปัจจุบัน) และในปี พ.ศ. 2542 ได้ย้ายศาลากลางมาอยู่ ณ ที่ตั้งปัจจุบัน มีผู้ดำรงตำแหน่งเจ้าเมืองหรือผู้ว่าราชการจังหวัดรวม 46 คน

สภาพทางภูมิศาสตร์ของมหาสารคาม

สภาพทางภูมิศาสตร์ของจังหวัดมหาสารคามที่แตกต่างจากเมืองอื่น ๆ ในภาคอีสานก็คือพื้นที่โดยทั่วไปแล้ว มหาสารคามไม่มีภูเขาเลย กล่าวคือเป็นเพียงที่ราบโดยทั่วไป พื้นดินเป็นทรายและแห้งแล้งในฤดูแล้งจังหวัดมหาสารคามมีพื้นที่ทั้งสิ้น 5,760 ตารางกิโลเมตร อยู่ระหว่างเส้นรุ้งที่ 15 องศา 25 ลิปดา และ 16 องศา 40 ลิปดาเหนือกับเส้นแวงที่ 102 องศา 50 ลิปดา และ 103 องศา 30 ลิปดาตะวันออก อยู่ห่างจากกรุงเทพฯ 470 กิโลเมตร

อาณาเขตติดต่อของจังหวัดมหาสารคาม

- ทิศเหนือ ติดต่อกับ จังหวัดกาฬสินธุ์
- ทิศตะวันออก ติดต่อกับ จังหวัดร้อยเอ็ด
- ทิศใต้ ติดต่อกับ จังหวัดบุรีรัมย์และจังหวัดสุรินทร์
- ทิศตะวันตก ติดต่อกับ จังหวัดขอนแก่น

เนื่องจากจังหวัดมหาสารคามเป็นเมืองเก่าแก่มาแต่อดีต ดังนั้นลักษณะของเมืองโบราณและแหล่งน้ำธรรมชาติจึงปรากฏให้เห็นจนถึง ปัจจุบัน โดยเฉพาะแม่น้ำชีซึ่งไหลผ่านจังหวัดมหาสารคามนั้น กล่าวกันว่าเป็นตอนที่ไหลผ่านที่ราบต่ำ ตัวลำน้ำที่คดเคี้ยว มีการเปลี่ยนแปลงการเดินทางหลายครั้ง ดังนั้นจึงปรากฏมีรอยลำน้ำที่ขาดเรียกว่า กุด มากมาย ทั้งทางฝั่งเหนือและทางตอนใต้ของแม่น้ำชี

โดยเฉพาะทางตอนใต้ันมีร่องรอยของเมืองโบราณใหญ่น้อยหลายเมืองโดยเฉพาะที่บ้านค้อน้อย ซึ่งอยู่ทางตอนใต้ของเมืองมหาสารคาม ภายในเมืองโบราณแห่งนี้มีโคก เนินหลายแห่ง มีเศษกระเบื้องสมัยทวารวดีและลพบุรี มีคูน้ำและกำแพงเมืองชั้นเดียว รอบนอกตัวเมืองมีสระน้ำหลายแห่ง เส้นทางคมนาคมที่ปรากฏในอดีตนั้น ก็คือคันดินที่เป็นถนนตัดออกจากตัวเมืองทางด้านตะวันออกผ่านหมู่บ้านค้อใหญ่ บ้านนางไย บ้านสอง ไปยังเมืองโบราณอีกเมืองหนึ่งคือ บ้านเชียงเหียน สองข้างทางมีร่องรอยของชุมชนโบราณและสระน้ำเป็นระยะ เมืองเชียงเหียนมี

คูน้ำและกำแพงเมืองยังคงอยู่ในสภาพที่ดีคูเมืองกว้างโดย เฉลี่ย 30 เมตรขึ้นไป ภายในตัวเมืองมี โคนและเนินหลายแห่ง มีการขุดค้นพบเศษกระเบื้อง ทั้งสมัยทวารวดีและลพบุรี ปรากฏร่องรอย ของสระน้ำและคันดินมากมาย

จังหวัดมหาสารคามตั้งอยู่กึ่งกลางภาคอีสาน บริเวณที่ตั้งตัวเมืองเป็นเนินสูงหรือมอ ห่าง จากลำน้ำชีประมาณ 3 กิโลเมตร มีเนื้อที่ทั้งหมด 5,760.162 ตารางกิโลเมตร หรือ 3,600,010.2 ไร่ ลักษณะพื้นที่ของจังหวัดมหาสารคามเป็นที่ราบลูกเนิน มอที่ตั้งเมืองเป็นที่สูงสุดเหมือนหลังเต่า แล้วลาดลงไปทุกทิศ เมืองนี้ไม่มีภูเขาเป็นท่งนาลับกับป่าโปร่ง ป่าไม่มีอยู่ทางด้านทิศตะวันออก เฉียงใต้ ด้านอำเภอพยัคฆภูมิพิสัย อำเภอกวาปีปทุม อำเภอบรบือ และอำเภอนาเชือก กับทางด้าน ทิศใต้ในเขตอำเภอโกสุมพิสัยและอำเภอนายูง สภาพของป่าเป็นป่าโคก มีไม้ พลวง เหียง ตูมกา กระบก เต็ง รัง ปัญหาสำคัญของเมืองมหาสารคามคือเรื่อง ดิน เพราะดินไม่ดี เป็นลักษณะของดิน ตะกอนเก่า มีดินเค็มมาก อำเภอที่ประสบปัญหาเรื่องดินเค็มหนักที่สุดก็คือ อำเภอกวาปีปทุมและ อำเภอบรบือ แหล่งน้ำธรรมชาติที่สำคัญของจังหวัดมหาสารคาม มี แม่น้ำชี ไหลผ่านท้องที่อำเภอ โกสุมพิสัย อำเภอกันทรวิชัย และอำเภอเมือง แม่น้ำพอง ไหลผ่านพื้นที่ตอนเหนือของจังหวัดเป็น เส้นแบ่งเขตจังหวัดมหาสารคามและ จังหวัดขอนแก่น ห้วยคะคางอยู่ในเขตอำเภอเมือง ห้วยสาย บาตร อยู่ในอำเภอโกสุมพิสัย ห้วยเสียวอยู่ในอำเภอบรบือและอำเภอกวาปีปทุม ลำเตา ลำพลับพลา อยู่ในอำเภอพยัคฆภูมิพิสัย

แผนที่จังหวัดมหาสารคาม

การปกครองแบ่งออกเป็น 13 อำเภอ 133 ตำบล 1804 หมู่บ้าน

13. อำเภอเมืองมหาสารคาม
14. อำเภอแกดำ
15. อำเภอโกสุมพิสัย
16. อำเภอกันทรวิชัย
17. อำเภอเชียงยืน
18. อำเภอบรบือ
19. อำเภอนาเชือก
20. อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย
21. อำเภอวาปีปทุม
22. อำเภอนาคู
23. อำเภอยางสีสุราช
24. อำเภอกุดรัง
25. อำเภอชื่นชม

พ.ศ. ๒๕๖๓

ระบบเสียงในภาษาไทยถิ่นอีสานจังหวัดมหาสารคาม

หน่วยเสียงพยัญชนะ

หน่วยเสียงพยัญชนะในภาษาไทยถิ่นอีสาน อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม มีจำนวน 20 หน่วยเสียง ได้แก่

ตารางผนวกที่ 1 แสดงหน่วยเสียงพยัญชนะภาษาไทยถิ่นอีสานจังหวัดมหาสารคาม

ประเภท ของเสียง	ที่เกิด คุณสมบัติ ของเสียง		ที่เกิด					ช่องเส้น เสียง
			ริม ฝีปาก ทั้งสอง	ริมฝีปาก ล่างฟัน บน	ฟัน ปุ่ม เหงือก	เพดาน แข็ง	เพดาน อ่อน	
ระเบิด	ไม่ก้อง	ไม่มีลม	p		t	c	k	?
	ไม่ก้อง	มีลม	p ^h		t ^h			
	ก้อง		b		d		k ^h	
เสียดแทรก	ไม่ก้อง			f	s			h
นาสิก	ก้อง		m		n	ɲ	ŋ	
ข้างลิ้น	ก้อง				l			
เปิด	ก้อง		w			j		

หน่วยเสียงสระ

หน่วยเสียงสระของภาษาไทยถิ่นอีสานจังหวัดมหาสารคามมีจำนวน 20 หน่วยเสียง จำแนกตาม ลักษณะการออกเสียงได้เป็น 2 ประเภท ได้แก่ หน่วยเสียงสระเดี่ยวจำนวน 18 เสียง และหน่วยเสียงประสม ดังนี้

1. หน่วยเสียงสระเดี่ยว

ผลของการหาคำคู่เทียบเสียงจากข้อมูลที่ศึกษาพบว่า หน่วยเสียงสระเดี่ยวในภาษาไทยถิ่นนี้มีจำนวน 18 หน่วยเสียง สามารถจำแนกเป็นหน่วยเสียงสระเสียงสั้นจำนวน

9 หน่วยเสียง คือ /i, e, ε, u, ə, a, u, o, ɔ/ และหน่วยเสียงสระเสียงยาวจำนวน 9 หน่วยเสียง คือ /i:, e:, ε:, u:, ə:, a:, u:, o:, ɔ:/

ตารางผนวกที่ 2 แสดงหน่วยเสียงสระเดี่ยวในภาษาไทยถิ่นจังหวัดมหาสารคาม

ส่วนของลิ้น ระดับลิ้น	หน้า		กลาง		หลัง	
					ไม่ห่อ	ห่อ
สูง	i	i:	u	u:		u u:
กึ่งสูง	e	e:	ə	ə:		o o:
กึ่งต่ำ	ε	ε:			ɔ	ɔ:
ต่ำ			a	a:		

2. หน่วยเสียงสระประสม

หน่วยเสียงสระประสมของภาษาไทยถิ่นจังหวัดมหาสารคาม มีจำนวน 2 เสียง คือ /ia/ และ /ua/

หน่วยเสียงวรรณยุกต์

จากงานวิจัยเรื่องระบบเสียงในภาษาไทยอีสานจังหวัดมหาสารคามของอัญชลิ รัตนธรรม (2546) มีผลสรุปว่า ภาษาไทยถิ่นอีสานจังหวัดมหาสารคาม มีจำนวน 6 หน่วยเสียง ดังนี้

/1/ ต่ำ-ระดับ

[11]

└

/2/ ต่ำ-ขึ้น

[12]

└/

/3/ กลางระดับ

[33]

├

/4/ กลางค่อนข้างสูง-ระดับ

[44]

├

/5/ สูง-ตก

[52]

/6/ สูง-ระดับ

[55]

ซึ่งหน่วยเสียงวรรณยุกต์ทั้ง 6 หน่วยเสียงของภาษาไทยถิ่นอีสานจังหวัดมหาสารคาม เมื่อใส่ลงในกล่องทดสอบเสียงวรรณยุกต์ (Tone box) ของ William J. Gedney ซึ่งผู้วิจัยดัดแปลงจากเดิมเพื่อแสดงการปรากฏของหน่วยเสียงวรรณยุกต์ในโครงสร้างพยางค์มีลักษณะดังต่อไปนี้

ชนิดของพยางค์ และรูป วรรณยุกต์ กำกับ พยัญชนะต้น	พยางค์			พยางค์	
	ไม่มี วรรณยุกต์ กำกับ	มีรูป วรรณยุกต์ เอก กำกับ	มีรูป วรรณยุกต์ โท กำกับ	เสียงยาว	เสียงสั้น
อักษรสูง	วรรณยุกต์ 2 [12]	วรรณยุกต์ 4 [44]	วรรณยุกต์ 1 [11]	วรรณยุกต์ 2 [12]	วรรณยุกต์ 3 [33]
อักษรกลาง	วรรณยุกต์ 3 [33]				
อักษรต่ำ	วรรณยุกต์ 6 [55]	วรรณยุกต์ 5 [52]	วรรณยุกต์ 3 [33]		

ประวัติการศึกษาและการทำงาน

ชื่อ – นามสกุล	นางสาวชนัยชนม์ ปลั่งเจริญศรี
วัน เดือน ปีที่เกิด	วันที่ 12 มกราคม พ.ศ. 2530
สถานที่เกิด	จังหวัดร้อยเอ็ด
ประวัติการศึกษา	ศิลปศาสตรบัณฑิต (ภาษาอังกฤษ) เกียรตินิยมอันดับ 2 มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

